

N:o 19.

Auk. till Riksd. Kansli den 4 Mars 1872, kl. 11 f. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående statsbidrag till pensionering af tjenstepersonalen vid statens jernvägstrafik och till enke- och pupillkassa för nämnda personals efterlemnade enkor och barn; Gifven Stockholms Slott den 23 Februari 1872.

Sedan förvaltningen af statens jernvägstrafik vid början af år 1863 öfvertogs af en särskild styrelse, och i den mån denna rörelse utvecklats sig, har uppmärksamheten mer och mer blifvit fästad å önskligheten deraf, att anstalter vidtoges icke allenast för pensionering af den vid nämnda trafik anställda tjenstepersonal, utan äfven för understödjande af dess efterlemnade enkor och barn. Fastän förvaltningen af jernvägstrafiken icke har till uppgift att förverkliga något nödvändigt statsändamål, utan egentligen och hufvudsakligen afser bedrivande af en industri, minskar sådant icke behovet att på sätt, som kan finnas lämpligast, sörja för att trafikpersonalen icke vid utträde ur tjensten hemfaller åt armod och nöd och att icke vid dödsfall de efterlevande lemnas utan allt understöd. Detta behof erkännes i allmänhet äfven af enskilda bolag, hvilka bedrifva ifrågavarande industri; och den omständighet, att staten är den industriidkande, torde snarare öka än minska anspråken på nämnda behofs tillfredsställande. Uppenbarligen är det för ett behörigt upprätthållande och skötande af jernvägstrafik af utomordentlig stor vikt, att endast fullt tjenstbar och duglig personal dervid användes och att således de tjenstemän och betjente, hvilka icke längre äro i besittning af nämnda egenskaper, skiljas från tjensten. Derest sådant skiljande skall komma att ske utan annan hänsyn än till hvad tjenstens rätt förstådda intresse fordrar och bjuder, måste ock visshet förefinnas, att den ur tjen-

sten afträdande icke i och med detsamma hemfaller åt nöd; och denna visshet kan endast beredas genom en fullt betryggande pensionering. Att endast åt arbetarne öfverlemna omsorgen att med egna krafter åstadkomma en dylik pensionering, låter sig icke med någon utsigt till framgång göra. Arbetsgifvaren, här staten, måste ock medverka till vinnande af målet icke allenast genom att anordna och leda de därför erforderliga åtgärder, utan äfven genom att lemna något bidrag. Fördelarne af denna medverkan skola visserligen icke ensamt stanna hos arbetarne.

Förberedande åtgärder i syftning att bilda en kassa till förmån för pensionering af tjänstepersonalens vid statens jernvägstrafik efterlemnade enkör och barn äro redan af Kongl. Maj:t vidtagna. Kongl. Maj:t har nemligen i mom. 2 § 39 af nådiga Instruksjonen för Dess Styrelse för statens jernvägstrafik, gifven den 17 September 1869, förordnat, att de böter, som enligt åberopade § af Styrelsen ådömas, skola tillfalla en för de vid statens jernvägstrafik anställda personers efterlemnade enkör och barn inrättad pensionskassa. Vidare har Kongl. Maj:t genom nådigt bref till Styrelsen den 5 Juni 1870 dels bemyndigat Styrelsen att vid meddelande af tillåtelse åt enskilda personer att beträda eller gå utmed jernbana inom dess hägnad eller att inom jernvägens områden anslå tillkännagifvanden om logi för resande, försäljning o. s. v. eller att verkställa försäljning till förtäring på stället af matvaror, vin, öl, kaffe och andra icke spirituösa drycker inom sådan stations område, vid hvilken särskild restaurationslokal icke finnes anordnad, upptaga vissa afgifter för tillgodonjutandet af sådan förmån samt bestämma så väl dessas belopp som öfriga villkor; äfvensom att afyttra de vid statens jernvägstrafik då befintliga och dädanefter uppkommande samlingar af sådant papper, som ej i någon mån vidare vore för Styrelsen användbart eller behöfligt; dels förordnat, att därför inflytande medel borde tills vidare särskildt bokföras och af Styrelsen årligen redovisas, dels ock förklarar Sig vilja taga under öfvervägande sättet för medlens användande i sammanhang med pröfning af det förslag till reglemente för en pensionskassa för enkör och barn efter tjänstemän och betjente vid statens jernvägstrafik, som Styrelsen bade att till Kongl. Maj:t ingifva.

Erkännandet af statens pligt att sörja för trafiktjänsteman eller betjent, som under tjänstgöring blifvit otjänstbar, har funnit uttryck genom den i § 19 i Aföningsreglementet den 17 September 1869 för embets- och tjänstemän samt betjente vid statens jernvägstrafik meddelade bestämmelse, att tjänsteman eller betjent, hvilken genom kroppsskada eller sjuklighet, ådragen under tjänstgöring, blifvit oförmögen att sin befattning behörigen sköta, må hos Kongl. Maj:t af Styrelsen föreslås att på de villkor, som i hvarje fall prövas lämpliga, årligen af jernvägens inkomster få uppbära viss lämplig del af arvodet, deri icke inberäknadt inquarteringsersättning, beklädningsspenningar och aflöningsförmåner, som han vid utträdet ur den aktiva tjänsten innehade.

Nu har Styrelsen för statens jernvägstrafik uti ett den 13 i denna månad till Kongl. Maj:t inkommet memorial, med anförande af de skäl och omständigheter, hvilka

enligt Styrelsens åsigt talade för statens medverkan vid ifrågasatta pensionering, vidare förmålt, att Styrelsen, med afseende å omförmälda omständigheter, sedan längre tid tillbaka varit betänkt på att till Kongl. Maj:t inkomma med underdåniga förslag rörande bildandet af kassor till förmån för pensionering af tjänstepersonalen vid statens jernvägstrafik samt denna personals efterlemnade enkor och barn; att Styrelsen dock ansett nödigt att, innan dylika förslag ingåfvos, organisationen af statens jernvägs- trafikens förvaltning borde hafva vunnit den fasthet, som vore nödvändig med afseende å beräkningen af bidrag till samma kassor från tjänstepersonalens sida; att, sedan emellertid Kongl. Maj:t genom nådig Instruktion för Styrelsen den 17 September 1869 täckts ordna ifrågavarande förvaltning och i sammanhang dermed meddelat de förordnanden, hvarom här ofvan sägs, Styrelsen uppdragit åt särskilda komiterade att verkställa sådana förarbeten, hvilka vore nödvändiga till utrönande af den vederbörliga jernvigtens, under olika förhållanden, emellan å ena sidan de till pensionskassorna ingående bidrag och å den andra de från kassorna sannolikt utgående pensioner äfvensom att, på grund af dessa förarbeten, till Styrelsen ingifva förslag i ämnet; att bemälda komiterade nu till Styrelsen, jemte afgifvet betänkaende i ämnet, aflemnat *dels* "Förslag till reglering af finansiella villkor för en pensionsinrättning till förmån för tjänstepersonalen vid statens jernvägstrafik" jemte dertill hörande "Promemoria rörande beräkningarne af pensioner och premier vid en pensionsinrättning till förmån för tjänstepersonalen vid statens jernvägstrafik" *dels* ock "Förslag till reglering af finansiella villkor för en Enke- och Pupillkassa till förmån för tjänstepersonalens vid statens jernvägstrafik efterlemnade enkor och barn" med "Promemoria rörande beräkningen af pensioner och premier vid en Enke- och Pupillkassa till förmån för tjänstepersonalen vid statens jernvägstrafik"; hvilka samtliga handlingar, enär de innehölle de fakta, hvarpå Styrelsens förevarande underdåniga framställning måste stödja sig, vidare upptoge värderika upplysningar angående pensionsförhållandena vid utländska jernvägar samt slutligen beträffande den högst viktiga frågan om det nödiga statsbidragets form, innehölle uttalanden, som Styrelsen för sin del godkände, Styrelsen, med begagnande af omförmälda handlingar såsom utgångspunkt för sin framställning, ansåge sig böra underdånigst till Kongl. Maj:t öfverlemna; samt att med stöd af de materialier, som sålunda stode Styrelsen till buds, Styrelsen vore oförhindrad att till Kongl. Maj:t ingifva definitiva förslag uti ifrågavarande afseenden, derest tillika vore bestämdt till hvad belopp ofvan omförmälda tvänne kassor kunde påräkna bidrag utöfver dem, som af delegarne sjelfve komme att tillskjutas; men att, då de förra slagen af bidrag vore sådana, som erfordrade Kongl. Maj:ts eller Kongl. Maj:ts och Riksdagens bifall, Styrelsen för närvarande inskränkte sin underdåniga framställning till hvad som endast rörde berörda bidrag och underdånigst förbehölle sig att, sedan frågan derom blifvit afgjord, få inkomma med definitiva förslag till reglementen för ifrågavarande kassor.

Af de utaf ofvanbemälda komiterade afgifna förslag, promemorier och betänkande äfvensom Styrelsens memorial, hvilka samtliga handlingar, jemte ett af Lektorn i matematik vid Stockholms gymnasium F. W. Hultman, på komiterades begäran, rörande tillförlitligheten af komiterades beräkningar afgifvet yttrande, såsom bilagor åtfölja denna Proposition, inhemtas, bland annat, *att* den årsafgift, hvilken blifvande delegare i den tillämnade pensionsinrättningen för tjänstepersonalen har att erlägga, skall utgå med en viss, på grund af hans ålder vid inträdet i pensionsinrättningen, en gång för alla bestämd procent af honom tillkommande ordinarie arfvoden sålunda, att den, som vid inträdet icke fyllt 30 år, erlägger 1,5 procent, den, som vid inträdet fyllt trettio, men icke trettio två år, erlägger 1,6 af arvodet och så vidare till åldersgränsen 60 år, hvilken, vid delegares inträde uppnådd, betingar en årsafgift af 3,1 procent af arvodet; *att* inrättningen skall för framtiden öfvertaga den pensionering, hvilken för närvarande på grund af 19 § i ofvan åberopade aflöningsreglemente bestrides af jernvägens årliga inkomster till förmån för tjänsteman eller betjent, hvilken genom kroppsskada eller sjuklighet, ådragen under tjänstgöring, blifvit oförmögen att sin befattning behörigen sköta; *att* såsom lägsta pensionsbelopp föreslagits 20 och såsom högsta af komiterade 40, men af Styrelsen 50 procent af det medelarfvode, som uppkommer, då medeltalet tages af de fem sista årsarfvodena, i förhållande hvartill den pensionsberättigade näst före erhållet afsked erlagt årsafgifter till pensionsinrättningen; *att* Styrelsen till följd af förslaget om förökning af högsta pensionsbeloppet från 40 till 50 procent af medelarfvodet, ansett delegarnes årsafgifter kunna och böra sättas till belopp omkring 15 procent högre, än komiterade föreslagit; *att* för upprätthållande af nuvarande tjänstepersonalens pensionering ifrågasättes, utofver delegarnes årsafgifter, ett årligt tillskott från statens sida af 48,635 riksdaler; *att* statsbidraget så väl af komiterade som af Styrelsen föreslagits att utgå i form af viss andel eller så kallad tantième af jernvägens årliga nettobehållning eller det belopp, hvarmed trafikinkomsterna öfverskjuta utgifterna för drift och underhåll, under hvilka sednare naturligtvis icke inbegripas kostnaderna för anskaffande af nya inventarier och utförande af nya byggnader och anläggningar; *att*, ehuru beloppet af det årliga tillskott, som från statens sida kräves, på sätt nyss är vordet nämndt, utgör i rundt tal 48,600 R:dr; samt komiterade, enär en procent af nettobehållningen icke uppginge till högre belopp än 27,579 R:dr för år 1869 och 30,000 R:dr för år 1870, ansett pensionsinrättningens ändamål, sådant detsamma enligt komiterades förslag blifvit uppståldt, kunna äfventyras, derest tantiëmen sattes till allenast en procent af nettobehållningen; komiterade likväl, då 1½ procent af nämnda behållning, utgörande för år 1869 41,368 R:dr och för år 1870 47,708 R:dr, syntes komiterade, med afseende å sannolikheten af Riksdagens bifall, vara för hög och skilnaden emellan inkomster och utgifter antoges skola småningom växa, föreslagit, att tantiëmen bestämmes till 1 procent af nettobehållningen; *att* Styrelsen deremot ansett nödvändigheten bjuda

att vid tantiemens bestämmande icke gå under $1\frac{1}{2}$ procent af nettobehållningen af skäl, bland andra, att, enligt hvad komiterades beräkningar gäfvade vid handen, pensionsinrättningens framtid, för att vara fullt betryggad, kräfde omkring sistnämnda procent af skilnaden mellan inkomster och utgifter, sådan denna skilnad under åren 1869 och 1870 visat sig; att Styrelsen på anförda grunder icke kunde antaga, att ifrågakarande skilnad skulle stiga nog iastigt för att i tillräckligt god tid verka derhän, att *en* procent af den blifvande skilnaden uppginge till samma belopp, som $1\frac{1}{2}$ procent af den nuvarande; att det tantième-beloppets stigande, som kunde förorsakas af nya bandelars tillkomst, motvägdes af behovet af ökade årsinkomster i pensionsinrättningen för den nytillkomna personalens räkning, och slutligen att maximum af pension enligt Styrelsens åsigt borde redan vid pensionsinrättningens stiftande bestämmas till minst 50 procent af arfvodet; att i sammanhang dermed Styrelsen funnit lämpligt att, när skilnaden mellan inkomster vid och utgifter för drift och underhåll af statens trafikerade jernvägar uppgår till fem procent af samma jernvägars anläggningskostnad, tantième-beloppet på nytt bestämmas efter hvad på grund af då verkställda sannolikhetsberäkningar och öfriga förhållanden kan finnas skäligt; att den föreslagna Enke- och Pupillkassan afser att bereda tjenstepersonalens efterlemnade enkor och barn, ej äldre än 18 år, årliga pensioner till belopp af 20 procent af delegarnes årsarfvoden; att, såsom bidrag utöfver delegarnes årsafgifter till nämnda kassa, påräknas vissa biinkomster vid statens jernvägstrafik, uppskattade för närvarande, jemte ränta å redan samlade medel, till 18,240 R:dr; att i denna summa ingå *dels* årliga, till 7,000 R:dr beräknade afkastningen af sådana, statens jernvägstrafik tillhöriga jordstycken, hvilka icke äro för trafikens skötande behöfliga eller till boställsjord upplåtna, *dels* ock ett belopp af 50 R:dr, som antagits kunna årligen tillflyta kassan, derest, på sätt billigt syntes — med ändring af hittills iakttagna förfarande, att de tillvaratagna effekter och det outlösta gods, som särskildt magasineras, registreras och vårdas under afbidan på återfordring af egaren, till denne utan afgift återställas — egaren finge för sådan extra vård erlægga någon lindrig afgift enligt fastställd taxa, och derigenom inflytande inkomster ansloges till kassan; hvilka båda sistnämnda belopp finnas omförmälda uti § 2 litt. C och e af komiterades förslag till reglering af finansiella vilkor för enke- och pupillkassan; samt att bestyret med båda ifrågakarande pensionsinrättningars förvaltning skall utan ersättning fördelas på den i hufvudstaden stationerade personalen.

Under återopande af hvad komiterade föreslagit och i Styrelsens eget memorial finnes andraget, har Styrelsen hemställt:

att Kongl. Maj:t täcktes till nu församlade Riksdag aflåta nådig Proposition derom, att, till förmån för blifvande pensionering af tjenstepersonalen vid statens jernvägstrafik, årligen må af trafikmedlen afsättas ett belopp, motsvarande $1\frac{1}{2}$ procent af skilnaden mellan statens jernvägstrafiks samtliga inkomster och utgifter för drift och underhåll, räknadt från och med året 1871, allt i öfverensstämmelse med de

föreskrifter angående beloppets tillgodogörande, som af Kongl. Maj:t genom utfärdadt reglemente för en pensionsinrättning af ifrågavarande slag särskildt fastställas; dock att, då berörda skilnad första gången uppgår till fem procent af de trafikerade stambanornas anläggningskostnad, den till förmån för pensionsinrättningen utgående procent skall modificeras efter hvad på grund af då verkställda sannolikhetsberäkningar angående pensionsinrättningens ekonomiska framtid och öfriga på denna fråga inverkan omständigheter kan finnas skäligt;

att Kongl. Maj:t nädigst täcktes bestämma, att de medel, som för jernvägspersonalens räkning under olika titlar och på grund af gällande trafik- och tjänstgöringsreglementen hittills samlats, skola anslås till en enke- och pupillkassa till förmån för tjänstepersonalens vid statens jernvägstrafik efterlemnade enkor och barn samt att medel, som hädanefter på enahanda sätt inflyta, äfvenledes till fördel för samma kassa afsättas;

att förutom de medel, som redan, på grund af Kongl. Maj:ts nådiga Bref den 3 Juni 1870, reserveras till förmån för en kassa af sistnämnda slag, äfven måtte få afsättas, för samma ändamål, de medel, som i komiterades förslag angående samma kassa finnas upptagna i 2 § punkterna C och e; samt

att, derest hvad Styrelsen nu föreslagit skulle vinna bifall, Styrelsen måtte få i underdånighet inkomma med förslag till pensionering af tjänstepersonalen vid statens jernvägstrafik och denna personals efterlemnade enkor och barn.

Vid pröfning af nu väckta förslag möter först frågan, huruvida pensioneringen af trafikpersonalen och dess efterlemnade enkor och barn lämpligen bör redan nu ordnas särskildt för sig utan afseende å den förestående regleringen af civilstatens pensionsväsende, eller om med ifrågställda pensionerings ordnande bör tillvidare anstå och den allmänna regleringen omfatta jemväl trafikstatens pensionsväsende. På skäl som här nedan anföras, gifver Kongl. Maj:t företräde åt det förra alternativet.

Med undantag af verklig krigstjänst torde näppeligen någon statens tjänst förorsaka så talrik och så tidig otjenstbarhet, som trafiktjensten vållar. Detta förhållande är en följd dels af de icke sällan inträffande olycksfallen och dels af tjänstgöringens natur i öfrigt, hvilken, särdeles hvad angår tågpersonalen, ofta föranleder till ett mycket tidigt försvagande af helsa och krafter.

Trafiktjenstens beskaffenhet kräfver en lifskraftig och hurtig personal, hvars uppmärksamhet under tjänstgöringen icke utan våda kan ens för ett ögonblick slappas; och afseende å tjänstens fördel kan därför bjuda afskedande af personer äfven i andra fall än sådana, der verklig och fullständig otjenstbarhet är för handen. Det finnes personer, hvilka utan att gifva större anledningar till anmärkningar å deras sätt att sköta tjensten, dock till följd deraf, att de under en längre tjänstgöring blifvit uttröttade och deras krafter så att säga förbrukade, fullgöra sina tjensteåligganden utan tillbörlig spänstighet och lifaktighet. Derigenom förslappas uppmärksamhet och disciplin icke allenast hos dem sjelfva utan, hvad värre är, hos

yngre och underlydande. Samtliga dessa förhållanden göra det både önskvärdt och behöfligt, att pensionsrätt inträder mycket tidigare för trafikpersonalen, än i allmänhet för statens öfriga civila tjänstepersonal är vordet medgifvet; och en jemförelsevis tidigt inträdande pensionsrätt kräfver också en jemförelsevis stor kostnad.

Hvad nu blifvit anfördt visar, att vilkoren för en pensionsinrättning vid statens jernvägstrafik förete ganska stor olikhet mot vilkoren för dylika inrättningar vid statens öfriga civila verk. De hinder, som deraf möta för ifrågavarande tvänne pensionsinrättningars anslutning till andra sådana, äro visserligen icke oöfvervinnerliga; och vid anordnande af en allmän pensionsinrättning för civilstaten skulle sådana särskilda undantagsbestämmelser kunna uttänkas, hvarigenom de för jernvägstrafiken egenomliga förhållanden blefve tillgodosedda. Men en anslutning af ifrågavarande art skulle alldeles omintetgöra fördelen af det ifrågasatta tantième-systemet. Om än det låte sig göra, att vissa delar af statens bidrag till en allmän pensionsinrättning komme sådan inrättning till godo i form af en tantième; så kan dock ej antagas, att trafikpersonalen skulle finna sig uppfordrad att öka en tantième, som icke komme samma personal uteslutande till godo. Jernvägstrafiken är den enda gren af statsförvaltningen, som har en öfvervägande industriel karakter och följaktligen äfven den enda, der man i ett sammanhang kan tillgodogöra sig fördelarne af en pensionsinrättning och ett tantième-system. Fördelarne af detta sednare äro så stora, att man till och med kan förutsätta möjligheten deraf, att statens utgifter för pensionsinrättningen till fullo uppvägas och motsvaras af de genom personalens omtanke åstadkomna besparingar i utgifterna för drift och underhåll.

De tvifvelsmål, som kunna uppstå om lämpligheten att vid statens jernvägstrafik bilda en pensionsinrättning, särskild från andra dylika inrättningar, torde kunna anses vara genom det ofvan anförda häfda; helst hvad som i allmänhet åberopas till stöd för sammanslagning af flera pensionsinrättningar, eller att minskning i förvaltningskostnader derigenom vinnes, icke, i afseende å nu föreslagna inrättningar, eger giltighet, enär, på sätt förut är nämndt, förvaltningsbestyret skall utan ersättning fördelas på den i hufvudstaden stationerade personalen.

Då komiterades beräkningar, hvilkas tillförlitlighet icke allenast af ofvanbemälda sakkunnige man blifvit vitsordad, utan äfven genom granskning och kontrollräkning af en för sina djupa insigter i hithörande ämnen utmärkt och framstående personlighet blifvit satt utom allt tvifvel, gifva vid handen, att upprätthållande af pensioneringen af nuvarande tjänstepersonalen förutsätter ett årligt tillskott från statens sida af 48,600 riksdaler i rundt tal; samt, derest för tillvägbringande af berörda tillskott tantième-systemet, på sätt komiterade och styrelsen föreslagit och jemväl Kongl. Maj:t håller före, med största fördel kan och bör tillämpas, tantièmen, enligt hvad Styrelsen nöjaktigt ådagalagt, icke kan med afseende å inrättningens trygghet sättas lägre än till $1\frac{1}{2}$ procent af nettobehållningen; anser sig Kongl. Maj:t böra i afseende å ofmördade tillskott förorda den form och det belopp, hvarom Styrelsen

gjort underdånig hemställan, helst högsta pensionssumman jemväl synes lämpligen böra i öfverensstämmelse med Styrelsens åsigt höjas från 40 till 50 procent af medelarvodet, eller samma procent, som i brödrariket är vid likartad inrättning fastställd. På sätt Styrelsen anmärkt, bör dock ett maximum för tantième-beloppet sättas; och detta maximum finner Kongl. Maj:t lämpligast kunna ernås genom den af Styrelsen föreslagna begränsning.

Deremot anser Kongl. Maj:t tantiëmen icke böra, på sätt Styrelsen föreslagit, utgå redan för år 1871, utan först för innevarande år. De välgörande verkningarne af tantième-systemet måste nemligen, såsom i sig sjelf är klart, alldeles uteblifva vid systemets tillämpning på en redan förfluten tid; och skäl förefinnes icke heller att låta statens bidrag till ifrågavarande pensionsinrättning vidtaga tidigare än de blifvande delegarnes årsafgifter. Dessa åter synas icke kunna ifrågasättas att utgå tidigare än för innevarande år, så framt icke delegarne skulle af dylika afgifter känna sig allt för mycket betungade.

Beträffande den väckta frågan att till den föreslagna Enke- och Pupillkassan anslå årliga afkastningar af de statens jernvägstrafik tillhöriga jordstycken, hvilka icke äro för trafiken behöfliga eller till boställsjord anslagna, finner Kongl. Maj:t, med afseende å den tillfälliga beskaffenheten och det ringa beloppet af omförmälda inkomst, densamma vara af ringa betydelse för statsverket, och förty lämpligen kunna öfverlåtas å Enke- och Pupillkassan; dock att den minskning i omförmälda afkastning, som kan blifva en följd deraf, att jordstyckena efter hand tagas i anspråk och användas för trafikens räkning eller annat allmänt behof, icke må grundlägga någon rätt för nämnda kassa att af allmänna medel undfå ersättning för minskade inkomster. Då emellertid afkastningen af ifrågavarande jordstycken allt hittills redovisats i sammanhang med öfriga trafikinkomster och således utgjort en del af dessa, vill Kongl. Maj:t icke utan Riksdagens medverkan afgöra frågan om öfverlåtelse å Enke- och Pupillkassan af rättigheten att tillgodonjuta ofstaberörda afkastning.

På grund af hvad sålunda anfördt blifvit, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen:

1:o) att af trafikmedlen må årligen, räknadt från och med innevarande år, såsom statsbidrag till en pensionsinrättning för tjenstepersonalen vid statens jernvägstrafik, afsättas ett belopp, som motsvarar en och en half procent af skilnaden mellan statens jernvägstrafiks samtliga inkomster å ena sidan och utgifter för drift och underhåll å den andra, och hvilket belopp skall nämnda inrättning tillgodogöras i öfverensstämmelse med de föreskrifter, som af Kongl. Maj:t i nådigt reglemente för samma inrättning varda fastställda; dock att, när berörda skilnad första gången uppgår till fem procent af den sammanräknade summa, som anläggningen af de trafikerade stambanorna enligt Styrelsens för statens jernvägsvägsbyggnader bokslut kostat, den till förmån för pensionsinrättningen utgående årliga procent skall ånyo bestämmas efter hvad, på grund af då verkställda sannolikhetsberäkningar angående pensionsinrätt-

ningens ekonomiska framtid och öfriga på denna fråga inverkan omständigheter, kan finnas skäligt; och

2:o) att årliga afkastningen af de statens jernvägstrafik tillhöriga, men för densamma för närvarande icke behöfliga jordstycken, hvilken afkastning hittills ingått bland trafikinkomsterna, må för innevarande år och vidare framgent tillgodokomma en blifvande Enke- och Pupillkassa för den vid statens jernvägstrafik anställda tjänstepersonals efterlemnade enkor och barn; dock utan skyldighet för statsverket, att, i den mån omförmälda jordstycken för trafikens räkning eller annat allmänt behof tagas i anspråk, till kassan för deraf uppkommande minskning i inkomst gälda ersättning;

Viljande Kongl. Maj:t, sedan Riksdagen fattat beslut i ämnet, taga den om inrättande af ifrågakvarande två pensionsanstalter väckta fråga i hela dess vidd i förnyadt öfvervägande.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

C A R L.

Axel Bergström.

Utdrag af protokollet öfver civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 23 Februari 1872.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
 Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena, Grefve *von Platen*,
 Statsråden: *Bredberg*,
               Berg,
               Friherre *Leijonhufvud*,
               Wærn,
               Wennerberg,
               Bergström,
               Friherre *Alströmer*,
               Weidenhielm.

Slutligen uppläste Departements-chefen, Statsrådet *Bergström* till justering ett, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förut på Stats-Rådets enhälliga tillstyrkan fattade beslut uppsatt, förslag till Nädig Proposition till Riksdagen angående statsbidrag till pensionering af tjänstepersonalen vid statens jernvägstrafik och till en Enke- och Pupillkassa för nämnda personals efterlemnade enkor och barn;

Och behagade Hans Maj:t Konungen, jemlikt Stats-Rådets underdåniga hemställan, i Näder gilla detta förslag samt befålla att, i enlighet dermed, Nädig Proposition i ämnet, af det innehåll bilagan till detta protokoll visar, skulle till Riksdagen aflätas.

Ex protocollo

W. Th. Strokirk.

Bilaga N:o 1 till Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition år 1872 angående bidrag till pensionsinrättningar för tjenstepersonalen vid Statens jernvägstrafik och denna personals efterlemnade enkor och barn.

Stormägtigste, Allernådigste Konung!

Ett af de förnämsta villkoren för upprätthållandet af den rörlighet och uppmärksamhet, som trafiktjensten kräfver af dervid anställd personal, är att icke i tjenst behålla de personer, hvilkas sinnes- och kroppskrafter aftagit till följd af hög ålder eller sjuklighet. Men att för nämnda orsaker, *utan konsideration*, afskeda en tjenare, som under en längre följd af år genom skicklighet och god vilja gjort sig väl förtjent om jernvägstrafiken, torde icke vara med billighet öfverensstämmande, så länge de ondgängligaste villkoren saknas för honom att efter afskedandet uppehålla sig och sin familj.

Å andra sidan tillhör det hvarje enskild man att under sin kraftigare lefnadsålder i tid afsätta en viss del af sina inkomster till bildande af en sparkassa, som kan anlitas vid inträdande ålderdomssvaghet eller andra fall af invaliditet, samt till förmån för hans efterlevande enka och barn.

Det ligger följaktligen såväl i Statens som dess tjenares vid jernvägstrafiken intresse, att pensionskassor bildas till förmån för dessa tjenare.

Förutom det intresse för Staten, som här ofvan blifvit framhållet, finnes äfven ett annat, nemligen att kunna qvarhålla i sin tjenst den personal, som vid Statens egen jernvägstrafik blifvit uppammad, så att icke denna personal, sedan den vunnit fullständig öfning och skicklighet, öfvergår till andra jernvägar som erbjuda bättre vilkor. För bevarandet af nu nämnda intressen är det naturligtvis en ytterligare säkerhet för Staten, att de bidrag, som lemnas

af henne till pensionering af personalen, sammanslås i gemensam kassa med de bidrag, som af personalen sjelf för samma ändamål afsättas, och att förfogandet öfver den sålunda uppkomna, gemensamma kassan göres beroende af vederbörande Statsmyndigheter; ty benägenheten hos en vid Statens jernvägs- trafik anställd, af andra jernvägar eftersökt person, att öfvergå från Statens tjänst till annan jernväg, måste blifva mindre i samma mån det band blir starkare, som fäster nämnda person vid Statens tjänst.

I fråga om pensionsinrättningar vid Statens jernvägstrafik torde det emellertid icke vara nog att framhålla endast de intressen, som gälla Staten eller dess tjänare. Det finnes nemligen utanför jernvägen ett kommunalt intresse, på det närmaste förbundet med den ställning, jernvägspersonalen intager i afseende på sin förmåga att, efter afsked till följd af ålderdom eller annat invaliditetsfall, försörja sig sjelf. Detta intresse är den kommunala fattigvårdens. Erfarenheten har redan att framvisa flera exempel på, huruledes från jernvägen afskedadt folk fallit mindre bemedlade kommuners fattigvård till last, och synnerligast hafva ömmande fall inträffat med afseende å aflidne tjänstemäns och betjentes efterlemnade enkor och barn, hvilka, utan kommuns mellankomst, skulle varit fullkomligt utblottade på hvarje möjlighet att existera. Då nu Statens jernvägstrafik ej, såsom hvarje annat industriellt verk, antingen genom direkt bidrag till den kommunala fattigvården eller genom annan åtgärd, åsyftande lindring för denna fattigvård, undanrödjer eller åtminstone minskar de olägenheter af ifrågavarande slag, som för obemedlade kommuner kunna uppkomma, så synes det Styrelsen som äfven i denna omständighet skulle förefinnas ett skäl för Staten att genom direkt bidrag till jernvägspersonalens pensionering underlätta denna personals sträfvan att under den kraftiga lefnads- åldern samla besparingar, som i fall af invaliditet kunna anlitas och dymedelst göra denna personal i möjligaste måtto oberoende af den kommunala fattigvården.

Utan att tala om den allmänna regel, som gjort sig gällande inom andra verk och inrättningar, att bilda kassor till förmån för pensionering af uttjent personal, får Styrelsen, hvad särskildt angår jernvägar, underdånigst upplysa, att vid de tyska jernvägarna i allmänhet, vare sig Statens eller enskilda bolags pensionering af såväl sjelfva tjänstepersonalen som dennas enkor och barn blifvit ordnad på det mest fullständiga och frikostiga sätt, och att i Frankrike denna angelägenhet hålles för så vigtig, att vid alla koncessioner för jernvägs- bolag alltid intagas särskilda förbehåll till förmån för ifrågavarande pensionering, hvarjemte Styrelsen underdånigst får erinra om den pensionering af tjänstepersonal, som vid de Norska jernvägarna blifvit föranstaltad och som grundar sig på betydliga bidrag från dessa jernvägar.

Uppmärksammande nu anförda omständigheter har Styrelsen sedan längre tillbaka varit betänkt på att till Eders Kongl. Maj:t inkomma med underdåniga

förslag rörande bildandet af kassor till förmån för pensionering af tjänstepersonalen vid Statens jernvägstrafik samt denna personals efterlemnade enkor och barn. Men Styrelsen har dock ansett nödigt, att, innan dylika förslag ingåfves, organisationen af Statens jernvägstrafiks förvaltning borde hafva vunnit den fasthet, som är nödvändig med afseende å beräkningen af bidrag till samma kassor från tjänstepersonalens sida. Sedan Eders Kongl. Maj:t emedlertid genom nådig instruktion för Styrelsen täckts ordna ifrågavarande förvaltning och i sammanhang dermed förordna, att de medel, som inflyta för böter, ådömda jernvägspersonalen för tjänstefel, skola afsättas till förmån för en enke- och pupillkassa, och sedan Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref af den 3 Juni 1870 behagat, till ytterligare förmån för en dylik kassa, föreskrifva reserverandet af vissa medel, hvilka, oberoende af trafikintägten, kunde vid Statens jernvägstrafik uppkomma, och på samma gång anbefalla Styrelsen att med underdånigt förslag angående inrättandet af en sådan kassa till Eders Kongl. Maj:t inkomma, har Styrelsen låtit, genom särskilda Komiterade, verkställa sådana förarbeten, hvilka äro nödvändiga till utrönande af den vederbörliga jemvigten, under olika förhållanden, emellan å ena sidan de till pensionskassorna ingående bidrag och å den andra de från kassorna sannolikt utgående pensioner, hvarjemte det ålegat Komiterade att, på grund af dessa förarbeten, till Styrelsen ingifva förslag i ämnet.

Från Komiterade hafva nu ingifvits tvänne särskilda förslag, det ena rörande pensionering af personalen, det andra angående inrättandet af en enke- och pupillkassa. Med stöd af de materialier, som sålunda stå Styrelsen till buds, vore Styrelsen oförhindrad, att till Eders Kongl. Maj:t ingifva definitiva förslag i berörda ämnen, derest tillika vore bestämdt, till hvad belopp ifrågavarande kassor kunde påräkna bidrag utöfver dem, som af delegarne sjelfva komma att tillskjutas. Men då de förra slagen af bidrag äro sådana, som erfordra Eders Kongl. Maj:ts eller Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens bifall, får Styrelsen för denna gång inskränka sin underdåniga framställning till endast hvad som rörer bemälda bidrag, samt underdånigst förbehålla sig att, sedan frågan derom blifvit afgjord, få inkomma med definitiva förslag till reglementen för ifrågavarande kassor.

Då emedlertid de af Komiterade ingifna handlingar innehålla de facta, hvarpå Styrelsens nu ingående underdåniga framställning måste stödja sig, och då de i öfrigt upptaga värderika meddelanden angående pensionsförhållandena vid utländska jernvägar samt, beträffande den högst viktiga frågan om det nödiga statsbidragets form, innehålla uttalanden, som Styrelsen för sin del godkänner, får Styrelsen, med begagnande af dessa handlingar såsom utgångspunkt för sin framställning, desamma till Eders Kongl. Maj:t underdånigst öfverlemnna, nemligen:

- 1:o) Betänkande;
- 2:o) Förslag till reglering af finansiella villkor för en pensionsinrättning till förmån för tjänstepersonalen vid Statens jernvägstrafik;
- 3:o) P. M. rörande beräkningarna af nödiga bidrag till samt pensioner vid en dylik inrättning, jemte till denna P. M. hörande tabeller;
- 4:o) Förslag till reglering af finansiella villkor för en enke- och pupill-kassa till förmån för tjänstepersonalens vid Statens jernvägstrafik efterlemnade enkor och barn; samt
- 5:o) P. M. rörande beräkningar af bidrag till och pensioner vid en sådan inrättning.

Innan Styrelsen öfvergår till granskningen af dessa förslag, hvilka, såsom ofvan är antydt, endast beröra den finansiella sidan af frågan, och churu Styrelsens egen framställning denna gång icke heller öfverskrider denna begränsning, anser sig Styrelsen dock böra nu redan uttala en vigtig grundsats med särskildt afseende å ifrågavarande pensionsinrättningars förhållanden till villkoren för jernvägspersonalens anställning, nemligen den grundsatsen, att dessa inrättningar icke ens ur billighetens synpunkt få inskränka Styrelsens befogenhet att entlediga de personer, hvilkas befattningar, till följd af ändringar i förvaltningens organisation eller tjänsteförhållandena i öfrigt, indragas, och att följaktligen dylika personer, då de afskedas, måtte antingen återfå sina insatser, efter afdrag af kostnaden för den risk, pensionsinrättningen lupit att till den afskedade få utbetala pension, eller ock, mot erläggande af vederbörliga afgifter, få såsom delegare i inrättningen kvarstå.

Ehuru Komiterades båda förslag äro från hvarandra fullkomligt fristående och blott det ena, nemligen det som angår pensionering af tjänstepersonal, förutsätter bidrag af trafiknedel, hafva de dock det gemensamt, att de bägge förutsatta bidrag från samma *personer*, och måste derföre de personerna bidragen till den ena kassan betraktas i ett visst sammanhang med dem till den andra.

Beträffande först förslaget rörande pensionering af tjänstepersonalen får Styrelsen underdånigst anföra följande.

Komiterade framhålla att, enligt deras förslag, delegarnes egna bidrag i allmänhet äro högre än vid andra pensionsinrättningar och att dessa bidrag till och med kunna anses ganska betungande för redan befintlig äldre personal, då t. ex. premierna i begge kassorna tillhoppa kunna, i ofördelaktigaste fall, uppgå ända till 10 procent, och deröfver, af delegarens arvode. Styrelsen måste gifva Komiterade rätt i båda dessa omdömen. Men, om också premierna för den äldre personalen skulle vara satta till ett sådant maximum, som icke rimligen kan öfverskridas, så är likväl icke förhållandet enahanda med afseende å den yngre personalen, eller den som befinner sig i den ålder, som för framtiden kan antagas såsom den vanliga för inträdet i tjänst. Det är visserligen riktigt,

såsom Komiterade anmärka, att äfven de föreslagna bidragen för dessa åldersklasser i allmänhet äro drygare än på andra ställen, men dermed är dock icke sagdt, att ej dessa bidrag skulle kunna ökas, så framt nemligen på samma gång äfven förhöjning af blifvande pension kunde utlofvas. Och en sådan förhöjning anser Styrelsen nödvändig. Med antagande af det maximum af pension, 40 procent af arvodet, hvarifrån Komiterade vid sina beräkningar utgått, blefve *skilnaden alltför stor emellan en delegares inkomster före och efter afskedstagandet*, för att icke hvar och en skulle försöka att tjena qvar längre än önskligt vore och den med pensioneringen åsyftade fördelen för *tjensten* vunnit otvifvelaktigt derpå, att ifrågavarande skilnad minskades, hvilket naturligtvis blefve fallet, om både premier och pensionsbelopp höjdes. Styrelsen får för sin del underdånigst förorda, att maximum af pension sattes ungefärligen lika högt som i Norge, eller till åtminstone 50 procent af arvodet, och anser, att delegarnes premier skulle kunna sättas till ett omkring 15 procent högre belopp, än som af Komiterade tagits till utgångspunkt. Men då det torde vara billigt, att den större fördel, som beredes tjensten och delegaren, icke betalas ensamt af denne sednare, utan till en del äfven genom trafikmedel ersättes, får Styrelsen äfven förorda en modifikation af Komiterades förslag angående bidraget genom sistnämnda medel, och i detta afseende anföra följande.

Då Komiterade föreslagit, att bemälda bidrag från trafikmedlen borde utgå i form af en tantième, eller viss andel af behållningen å hvarje års trafik, anser sig Styrelsen till en början, för undanrödjande af hvarje missförstånd, särskildt böra betona, att, då fråga är om ett tantième-system, grundadt på förhållandet mellan Statens jernvägstrafiks inkomster och utgifter, med de sednare endast kunna förstås de som angå drift och underhåll, icke de som röra nya byggnader och ny materiel, när det endast är det förra slaget af utgifter, som kan blifva föremål för tjänstepersonalens af alla grader intresse med afseende å besparingar. Det sednare slaget deremot framkallas af orsaker, som äro fullkomligt oberoende af tjänstepersonalens intresse att spara, och kan för öfrigt, under vissa förhållanden, uppgå till sådant belopp, att skilnaden emellan totalinkomster och totalutgifter blir ingen, fastän under samma tid besparingar hafva åstadkommit i drift- och underhållskostnaden på ett sätt, som tillförene aldrig varit fallet. Om t. ex. behovet visar sig oeftergifligt, att förse en bandel med dubbelt spår, så är det ju ganska tänkbart, att Statsmakterna, till utförande af detta arbete, anvisa under vissa år hela det öfverskott, som uppkommer, sedan från totalinkomsten dragits utgifterna för drift och underhåll. Såsom exempel, liggande ännu närmare till hands, må dessutom anföras, att hela öfverskottet ju kan blifva behöfligt för anskaffning af nya lokomotiv och vagnar. Styrelsen har ansett af vigt att påpeka dessa förhållanden af det skäl, bland andra, att, vid första betraktande af förevarande ämne, den tanken lätteligen kan uppstå,

att det borde vara det till Statskontoret inlevererade belopp, som skulle läggas till grund för bestämmandet af tantiëmebeloppet. Att denna grund emellertid icke kan under förhandenvarande förhållanden användas, torde genom det ofvan sagda blifvit ådagalagdt.

Angående nu den tillämpning af tantiëmesystemet, som af Komiterade föreslagits, nemligen att till förmån för tjänstepersonalens pensionering årligen skulle afsättas 1 procent af skilnaden emellan Statens jernvägstrafiks totalinkomster och samtliga utgifterna för drift och underhåll, får Styrelsen först uppehålla sig vid den frågan, i hvad mån den föreslagna tillämpningsmetoden kan verka till åsyftade besparingar. Man vill gerna göra den invändningen, att metoden ej synes vara nog direkt; man kan befara, måhända icke utan skäl, att i synnerhet den lägre tjänstepersonalen icke skall finna nog påtagligt, att dess ansträngningar till besparing motsvaras af verkliga fördelar; man emotser den frågan af en arbetare: »huru mycket har jag nu förtjent in till min egen pensionering?» eller: »huru mycket större pension får jag nu, sedan jag, efter hvad som blifvit erkändt, med mina fem kamrater uträttat ett arbete, som eljest skulle erfordrat sju man?» och man betviflar, att han känner sig tillräckligt uppmuntrad till fortfarande ansträngningar genom det enda svar som härtill kan gifvas, nemligen en hänvisning på framtiden, eller ett uttryckande af den förhoppning, att genom fortsatta ansträngningar pensionskassans ställning skall förbättras och högre pensioner till följd häraf erhållas. Styrelsen hyser dock för sin del inga farhågor i antydda hänseenden, utan är fullt öfvertygad derom, att genom ofta återkommande, klart framlagda redogörelser för kassans ställning, utvisande bland annat huru tantiëmebeloppet stiger och förräntar sig, intresset för kassan skall hållas vid fullt lif och mana till fortfarande ansträngningar för dennas förkofran. Styrelsen vill emellertid ej förneka, att det kan finnas praktiska sätt att göra tillämpningsmetoden mera direkt verkande, än hvad Komiterades förslag uttrycker, såsom t. ex. genom att afskilja någon del af tantiëmebeloppet för ett år, då detta belopp betydligt öfverstiger det påräknade medium, samt afsätta denna del till förmån för en extra pensionering af just den personal, som under det året varit tjänstgörande och genom hvilkens flit och uppmärksamhet det höga beloppet i väsentlig mån föranledts; men den af Komiterade föreslagna form för beloppets utgående lägger ej hinder i vägen för en modifikation i berörda syftning, och, derest Styrelsen kommer i tillfälle att ingifva definitivt förslag till pensionsinrättning, torde frågan om dylik modifikation kunna åter upptagas och närmare utvecklas. Likväl får Styrelsen redan nu i underdånighet fästa Eders Kongl. Maj:ts nädiga uppmärksamhet derpå, att, innan någon del af tantiëmebeloppet användes i ändamål att bereda extra pensionspremier, ett visst antal år torde böra förflyta, under hvilka pensionskassan hinner samla de för dess bestånd nödvändigaste medlen.

Vidare får Styrelsen, med afseende å olika sätt för tantièmers beräkning, omnämna ett, som utan tvifvel bör tagas i betraktande. Man säger att, eftersom inkomsternas förökande förnämligast är beroende af den högre förvaltningens åtgärder vid taxebestämmelser, tåganordningar m. m., men den lägre tjänstepersonalen knappast kan på något sätt till detta förökande bidra, hvaremot denna personal i högst väsentlig grad eger i sin makt att minska utgifterna, så bör man vid tillämpningen af tantièmesystemet ställa så till, att minskningen af utgifter i större mån än förökningen af inkomster verkar till tantièmebeloppets höjande. Man har därför föreslagit att, i stället för att taga en viss procent af nettobehållningen, taga en viss procent af bruttobehållningen och minska det härigenom uppkomna beloppet med en efter en annan, större procent beräknad andel af utgiftssumman. Sålunda, om t. ex. inkomsterna sättas = 100,000 och utgifterna = 55,000 Rdr och af den förra summan tages 3 procent och detta belopp minskas med $4\frac{1}{2}$ procent af den sednare summan så erhålles:

$$3,000 - 2,475 = 525 \text{ Rdr.}$$

Antagas inkomsterna, liksom i förra exemplet, till 100,000, men utgifterna till endast 50,000 Rdr, så erhålles:

$$3,000 - 2,250 = 750 \text{ Rdr.}$$

Men om i stället för 3 procent af inkomster och $4\frac{1}{2}$ procent af utgifter, tagits respektive 4 och 6 procent, så hade i förra exemplet erhållits:

$$4,000 - 3,300 = 700 \text{ Rdr}$$

och i det sednare:

$$4,000 - 3,000 = 1,000 \text{ Rdr.}$$

Genom att taga tantièmen direkt af skilnaden emellan inkomster och utgifter, hade man för hvar och en af de i ofvanstående exempel förutsatta båda skilnader, hvilka utgjorde

	den ena	45,000 Rdr	och	den andra	50,000 Rdr,
erhållit efter	1 procent	450	»	och	500
»	»	$1\frac{1}{4}$	»	»	625
»	»	$1\frac{1}{2}$	»	»	750

De anförda exemplen torde vara tillräckliga för att visa, huru de båda metoderna taga sig ut i praktiken. Onckligen har den förra metoden ett företräde derutinnan, att vid de procenter af inkomster och utgifter, som vid tillämpningen af samma metod böra ifrågasättas för att erhålla ett resultat, motsvarande behovet, tantième-beloppet växer hastigare i mån af utgifternas minskning relativt till inkomsterna, än om tantième-beloppet, enligt den sednare metoden, tages omedelbarligen af skilnaden mellan inkomster och utgifter, hvarvid lika stort afseende fästes vid de förra som vid de sednare. Emellertid torde den förra metoden måhända hos en och annan åstadkomma ett visst in-

tryck af att vara något invecklad och möjligen gifva anledning till villrådighet med afseende å storleken af de belopp, som äro i fråga att anslås, och för denna enda omständighets skull torde det vara skäl att gifva företräde åt den andra, enklare metoden.

Styrelsen öfvergår härefter till frågan om de belopp, hvartill den af Komiterade föreslagna tantième sannolikt skulle komma att uppgå, och huruvida dessa belopp kunna anses betryggande för den framtida pensioneringen.

Styrelsen har redan uttalat sin åsigt derom, att det af Komiterade förutsatta maximum af pension är för lågt och att följaktligen större årsinkomster än de beräknade måste beredas pensionsinrättningen, derest de med denna åsyftade fördelar skola på ett ändamålsenligt sätt vinnas. Med anledning häraf har Styrelsen låtit uträkna, huru stort det tillskott af årsinkomst borde vara, som satte pensionsinrättningen i stånd att, under för öfrigt samma förutsättningar, utbetala ett pensionsmaximum af 50 i stället för 40 procent af arvodet, och det har då befunnits, att ifrågavarande tillskott borde uppgå till omkring 17,000 Rdr årligen. Detta belopp kan synas stort nog, men vinsten af pensionernas höjning är otvifvelaktigt svarande mot uppoffringen, och Styrelsen vågar vid detta tillfälle än en gång underdånigst erinra om den för tjensten oeftergifliga fordran, att pensionerna ej sättas så små i förhållande till arvodena, att Styrelsen måste iakttaga en viss konsideration i fråga om att afskeda en ålderstigen tjenare med stor familj. Skilnaden emellan inkomster före och efter afskedstagandet blir i alla fall högst betydlig och mycket större än som är önskvärdt med afseende å fördelarna för tjensten, men Styrelsen hoppas att, om hennes underdåniga förslag vinner bifall, möjlighet skall förefinnas att framdeles höja pensionsbeloppen.

Komiterades uträkningar gifva vid hand, att pensionsinrättningens framtid, för att vara fullt betryggad, kräfver omkring $1\frac{1}{2}$ procent af skilnaden mellan inkomster och utgifter, sådan denna skilnad under åren 1869 och 1870 visat sig, men Komiterade antaga vidare, att, dels genom trafikens utveckling, dels genom tantièmesystemets fördelaktiga verkningar, berörda skilnad skall stiga så, att de belopp, som utgöra $1\frac{1}{2}$ procent af nuvarande skilnad, skola inom kort motsvara endast 1 procent af den dåvarande skilnaden, och på denna grund hafva Komiterade utgått från förutsättningen, att 1 procent skulle kunna antagas såsom blifvande norm för tantièmen. Denna förutsättning kan emellertid icke af Styrelsen läggas till grund för hennes antaganden redan af det skäl, att Styrelsen, såsom redan är nämndt, anser, att minst 50 procent af arvodet bör, till en början, sättas såsom maximum af pension; men dessutom bör anmärkas, att den af Komiterade förutsatta stegring af oftanämnda skilnad troligen icke kommer att försiggå så hastigt, att icke under tiden kassans ställning kan blifva kritisk nog, ty en tillväxt af 1000 Rdr i tantièmen förutsätter en tillväxt

af 100,000 Rdr i merberörda skilnad, följaktligen en tillväxt af 200,000 Rdr i bruttoinkomsten, eller deröfver, så framt utgiftsprocenten är större än 50. Innan en tantième, efter 1 procent räknad, hinner stiga från det belopp, som betingades af förhållandena under 1869 och 1870, eller omkring 30,000 Rdr, till det belopp, som enligt uträkningarna skulle vara fullt betryggande, eller omkring 45,000 Rdr, måste följaktligen skilnaden mellan inkomster och utgifter hafva stigit med en och en half million Rdr, d. v. s. bruttoinkomsten med omkring 3 millioner Rdr. Med andra ord, innan det fullt betryggande tantième-beloppet kan ernås, måste bruttoinkomsten hafva stigit från den för 1870, som var omkring 6,800,000, till ett belopp af 9,800,000 eller, ännu säkrare räknadt, till fullt 10,000,000, eftersom icke med visshet kan antagas, att utgiftsprocenten håller sig vid det låga talet 50. Nu är det visserligen så, att bruttoinkomsten under 1871 varit omkring 1 million Rdr större än under 1870, men detta beror dels derpå, att Nordvestra stambanan under medlet af förstnämnda år fullbordades, hvarigenom en ny banlängd af 6,3 mil tillkommit, dels derpå att förhöjningen af 3:dje klassens biljettpris under det året började tillämpas, dels slutligen derpå att samma år varit ett för jernvägstrafiken ovanligt godt år, och den stora tillökningen från året 1870 till år 1871 får fördenskull alldeles icke betraktas såsom ett uttryck af en fortgående, jemn stegring. Men det är också att lägga märke till, att den genom nyssnämnda stambanas fullbordan förorsakade tillökning af intægten motväges af den tillökning i tjänstepersonalens antal, hvilken föranleddes af anställandet af 92 nya personer på den nyöppnade bandelen; och i sammanhang härmed må vidare anmärkas, att då, enligt hvad all erfarenhet visar, åtskilliga år förflyta, innan nyöppnade bandelar hinna tillgodogöra sig befintliga anledningar till trafik, så kan man möjligen hafva skäl befara, att den tillökning af tantiëmen, som föranledes af nya bandelars tillkomst, icke skall under de första åren uppväga det behof af tillökning i pensionsinrättningens årsinkomster, som blir en följd deraf, att de nya bandelarnes personal inträder i sagda inrättning. Det må här nämnas, att genom Norra och Östra stambanornas fullbordande samt genom den något ökade personalen på de äldre linierna i mån af trafikens utveckling å dessa linier, med säkerhet kan antagas, att, då trafiken å förstnämnda, fullbordade linier, tager sin början, tjänstepersonalen är omkring 25 procent större än för närvarande, hvilket förhållande naturligtvis i och för sig kräfver en tillökning af tantiëmebeloppet i ungefärligen samma proportion. Hvad särskildt beträffar den om några år fullbordade Östra stambanan, må dessutom icke förglömmas, att denna bana *i visst afseende* kommer att icke obetydligt minska Statens jernvägstrafiks inkomster, nemligen på det sätt, att all den trafik, som emellan Södra stambanans område å ena sidan och hufvudstaden samt provinserna deromkring å den andra nu för tiden framgår öfver linien Jönköping—

Falköping—Hallsberg—Katrineholm, kommer att efter Östra Stambanans fullbordan taga den 10 mil kortare vägen mellan Nässjö och Katrineholm och således betala för 10 mil mindre, hvilket är en vigtig omständighet att taga i betraktande, då fråga är att uppskatta den tillökning af inkomsterna i deras helhet, som visserligen i alla fall blir en följd af den vigtiga och gena sammanbindningen mellan södra och medlersta Sverge. Slutligen, och måhända mer än någonting annat, torde böra framhållas, att den lifliga trafik, som närvarande fördelaktiga förhållanden framkalla, kan efterträdas af en mindre liflig, och detta så, att framåtgäendet icke allenast hämmas, utan till och med förbytes i ett tillbakagående, såsom fallet var år 1868. Af alla dessa skäl kan Styrelsen icke antaga, att skilnaden mellan inkomster och utgifter stiger nog hastigt, för att *i tillräckligt god tid* föranleda dertill, att 1 procent af den *blifvande* skilnaden skall uppgå till samma belopp som $1\frac{1}{2}$ procent af den *nuvarande*, och då det tantième-beloppets stigande, som kan förorsakas af nya bandelars tillkomst, motväges af behöfvat af ökade årsinkomster i pensionsinrättningen för den nya personalens räkning, och då slutligen maximum af pension enligt Styrelsens åsigt bör, redan vid pensionsinrättningens stiftande, bestämmas till minst 50 procent af arvodet, så anser Styrelsen nödvändigheten bjuda, att vid tantième-beloppets bestämmande icke gå under $1\frac{1}{2}$ procent af oftanämnda skilnad.

Att tantième-systemets tillämpning, under hvilken lämplig form som helst, till förmån för tjänstepersonalens pensionering skall verka till väsentliga besparingar i många slags utgifter, torde af ingen kunna med fog bestridas; att dessa besparingar åtminstone icke skola blifva mindre än de af föreliggande förslag betingade tantième-belopp, och att följaktligen detta förslag icke i sig innebär någon förminskning af framtida nettobehållningar, derom är Styrelsen för sin del öfvertygad, och Styrelsen får med afseende härå erinra om, att den minskning af banafdelningens personal, som under 1864 påbörjades och under de följande åren fortsattes, ensamt för sig betingar en besparing, som under nuvarande förhållanden kan uppskattas till högre belopp, än hvartill hela den ifrågasatta tantièmen skulle uppgå. Det som då genomfördes kunde naturligtvis hos den personal, som inskränkningen gälde, icke vara särdeles uppmuntrande, enär åtgärden ju åsyftade att på det mindre antalets skuldror lägga samma mått af arbete, som tillförene utkräfts af det större antalet, och hvarje dylik inskränkingsåtgärd kan, under vissa förhållanden af konkurrens med andra jernvägar samt under tider af arbetsinställelse, vara ganska vådlig. Har man deremot ett band, som fäster personalen vid stambanorna, och har man på samma gång ett medel att göra dylika inskränkningar *önskvärda för personalen sjelf*, och detta vid samtliga afdelningarna, upphör naturligtvis ofvan antydda våda, och i stället för att nu, vid hvarje tillfälle då en större arbetskraft måste

utvecklas, den ordinarie personalen gerna anlitar den extra- eller reservpersonal, som kan finnas att tillgå, komme det enskilda intresset att, efter tantième-systemets införande, motverka hvarje tillökning af personalen. Här af kan emedlertid bedömas, hvilken stor betydelse detta system har ensamt med afseende å de besparingar, som blifva en följd af inskränkningar i personalens antal. Med afseende å systemets betydelse i öfrigt, såväl den ekonomiska som moraliska, får Styrelsen hänvisa till hvad Komiterade härom anført.

Emedlertid får Styrelsen här framlägga åtskilliga siffror, angående de *nominela* utgifter, som i framtiden kunna komma att motsvaras af nu föreslagna tantième. För enkelhetens skull håller sig Styrelsen dervid endast till nu befintliga stambanelängd och antager för öfrigt, att, då nya bandelar tillkomma, nettobehållningen å dessa åtminstone skall bli så pass stor, att den betingar ett tillräckligt tantièmebelopp för den relativt fåtaliga personal, som under de första trafikåren är behöflig å de nya bandelarna. Nu trafikerade stambanors anläggningskostnad kan i rundt tal upptagas till 100 millioner R:dr. Trafikens utveckling åstadkommer stegring af inkomsterna och kräver på samma gång ökade utgifter, men, enligt regel, förtgår den förra stegringen i en starkare proportion än den sednare. Nettobehållningen, hvilket uttryck här för kortheten skull begagnas för beteckningen af skillnaden emellan inkomsterna och utgifterna för drift och underhåll, antyder således — visserligen endast närmevis, men nog tydligt för ifrågavarande ändamål — huru nyssnämnda stegringar förhålla sig till hvarandra, och den utgör på samma gång grunden för tantièmebeloppets bestämmande. Genom att ställa jemte hvarandra olika nettobehållningar, uttryckta i procent af anläggningskostnaden, och de af sagda behållningar betingade tantième-belopp, får man derföre en någorlunda åskådlig bild af de finansiella förhållanden, som stå i samband med ifrågavarande ämne. Man finner då, att, när nettobehållningen uppgår till

3	procent,	tantièmen	utgör	ett	belopp	af	R:dr	45,000.
4	»	»	»	»	»	»	»	60,000.
5	»	»	»	»	»	»	»	75,000.
6	»	»	»	»	»	»	»	90,000.

Detta är nu de *nominela* utgiftsbeloppen för den föreslagna tantièmen, d. v. s. den tillökning af utgifter, som uppkomme för den händelse att tantième-systemets verkan till besparingar helt och hållet uteblefve. Men så ofördelaktigt torde saken dock ej under några förhållanden kunna ställa sig. All erfarenhet talar deremot, icke minst den som vunnits vid tillämpningen af de vid Statens jernvägstrafik för vissa fall antagna system för t. ex. premier, anmärkningsprocent, betingsarbeten m. m. Det egna intresset måste komma att taga ut sin rätt, och detta egna intresse är i förevarande fall af en högre ordning än vid de nyss exempelvis nämnda, ty här gäller det att vinna en varaktigare fördel än den

som endast tillfredsställer stundens behof. Tager man i betraktande, att de utgifter, som krävas för trafikens drift och underhåll, i mån af rörelsens och stambanelängdens ökande, med hvarje dag växa, och betänker man, att, t. ex. vid den tid då stambanorna gifva 6 procent netto, dessa utgifter kunna komma att stiga till 6 à 7,000,000, så torde för en hvar blifva klart, att om icke den öfver hela stambanenätet spridda tjenstepersonal — icke minst den lägre —, på hvilken utgifternas storlek i väsentlig mån beror, har någon enskild fördel uti att åstadkomma besparingar, så är man ganska ofullkomligt hjälpt med de inspektioner och revisioner, som för hushållningens öfvervakande utföras. Man måste ovilkorligen söka utfinna något sätt, som verkar till hushållning i detalj på de områden, dit man har svårt att föra granskningen, utan att på samma gång göra denna lika kostsam som de utgifter, man velat förekomma, och om således det finnes något sätt, hvarigenom man kan tillgodogöra sig den kraft, som ligger i det egna intresset, så bör man också använda detsamma. Ingenting synes då vara mer omfattande och på samma gång mer utbildande af hvars och ens omtänksamhet för framtiden, än att någon del af det öfverskott, som genom personalens uppmärksamhet och flit kan väsentligen förkofras, anslås till förmån för samma personals pensionering.

Huru mycket större personal erfordrades för en trafik, som gäfve 6 procent i netto, kan icke med säkerhet uppgifvas, men klart torde vara, att personalen, ifall tantième-systemet vore tillämpadt, blefve fåtaligare än ammars, liksom det torde vara gifvet, att nyssnämnda procentförhållande skulle uppnås tidigare till följd af samma system, än eljest. Det lider emedlertid icke något tvifvel att, om nettobehållningen uppginge till 5 à 6 procent af anläggningskapitalet, tantième-beloppen i förhållande till personalens storlek blefve sådana, att en förhöjning af pensionerna kunde ifrågakomma, och, som väl i alla fall något maximum torde böra sättas för tantième-beloppen, eller nya sannolikhetsberäkningar öfver pensionsinrättningens ställning, grundade på en efterhand stadgad, ytterligare erfarenhet om mortalitet och invaliditet, torde böra göras. innan ett visst maximum öfverskrides, så anser Styrelsen för sin del lämpligast vara, att, då skillnaden mellan inkomster vid och utgifter för drift och underhåll af Statens trafikerade jernvägar uppgår till fem procent af samma jernvägars anläggningskostnad, tantième-beloppet på nytt bestämmes, efter hvad, på grund af då verkställda sannolikhetsberäkningar och öfriga förhållanden, kan finnas skäligt.

Slutligen vågar Styrelsen, med afseende å ifrågavarande pensionsinrättning, underdånigst uttala den mening, att här icke är fråga om annat än en öfverenskommelse mellan Staten och jernvägspersonalen att för vinnande af gemensamma fördelar göra gemensamma insatser, hvarvid personalens insatser måste

utgå i alla händelser, men Statens deremot ovilkorligen komma att uppvägas af väsentliga besparingar på flera håll.

Beträffande Komiterades förslag med afseende å inrättandet af en Enke- och Pupill-kassa har Styrelsen för närvarande ingenting att anmärka, men anser sig dock böra, med rekapitulation af Komiterades framställning angående påräkneliga inkomster för samma kassa, underdånigst erinra:

att de särskilda, af jernvägstrafiken oberoende biinkomster, som af Eders Kongl. Maj:t till pensioneringsändamål *redan äro anvisade*, sammanräknade kunna uppskattas till ett årligt belopp af omkring 5,200 R:dr;

att de tvänne, enahanda slags inkomster, som *nu ifrågasättas*, kunna upptagas till ett sammanräknadt årligt belopp af omkring 7,050 R:dr;

att öfriga, till pensioneringsändamål nu utgående, af personalen på ett eller annat sätt beroende belopp, hvilka uppkomma dels genom böter, dels genom gåfvor, och till hvilka belopp äfven torde få räknas räntorna å redan till personalens förmån samladt kapital, kunna anslås till ett totalbelopp af omkring 5,990 R:dr årligen;

att, genom den förhöjning i delegarnes årsafgifter, som skulle bli en följd af genomförandet af Styrelsens förslag att med omkring 15 procent öka dessa afgifter, personalens egna bidrag till ifrågavarande kassa komme att utgöra vid pass 47,000 R:dr;

hvarjemte Styrelsen får anmärka, att det kapital, som på en gång skulle sammanbringas, vid kassans stiftande, genom delegarnas inträdesafgifter, och som uppginge till omkring 45,000 R:dr, komme att, efter 5 procents ränta räknadt, gifva en årlig inkomst af 2,250 R:dr.

Häraf framgår, att af påräknade årsinkomster för enke- och pupillkassan komme att från personalens sida inflyta omkring 55,240 R:dr och på annat sätt omkring 12,250 R:dr.

Härvid är dock ej taget i betraktande, att, såsom Komiterade föreslå och Styrelsen för sin del gillar, de i Stockholm stationerade delegare skulle turvis *utan ersättning* bestrida nödiga befattningar vid de båda pensionskassornas förvaltning. Arvodeskostnaden vid en sådan förvaltning, derest densamma skulle utgå i proportion af hvad som vid andra pensionsinrättningar förekommer, torde ej kunna uppskattas till mindre än 5,000 R:dr årligen, och med detta belopp kunde följaktligen delegarne anses årligen öka sina egna bidrag till de föreslagna kassorna.

Betraktar man derefter de ifrågasatta årsinkomsterna vid begge pensionskassorna i ett sammanhang och skiljer emellan de bidrag, som på ett eller annat sätt genom personalens tillskyndelse komme dessa kassor tillgodo, och de bidrag, som dels från trafikmedlen, dels från vissa till trafikinkomster icke hänförliga

medel påräknas, erhåller man, med fästadt afseende å *nuvarande* förhållanden, följande resultat:

Personalens årsafgifter till pensionsinrättningen.....	R:dr	32,000
D:o d:o till enke- och pupillkassan.....	»	47,000
Räntor å det, vid sistnämnda kassas stiftande, genom delegarnes inträdesafgifter genast bildade kapital.....	»	2,250
böter, gåfvor, m. m.	»	5,990
Personalens bidrag till förvaltningskostnader	»	5,000.

Summa från personalens sida R:dr 92,240.

Tantième till pensionsinrättningens förmån (enligt förhållandet under 1870), i rundt tal	R:dr	47,000
Af Kongl. Maj:t redan anvisade pensioneringsmedel, hvilka samtliga föreslås till utgående för enke- och pupillkassans räkning ..	»	5,200
Nu föreslagna bidrag af enahanda art som nyss föregående och till samma kassa	»	7,050.

Summa från andra håll R:dr 59,250.

Utesluter man ur räkningen de belopp, som enligt fastställda grunder redan inflyta, och håller sig endast till dem som genom de föreliggande förslagen äro såsom *nya* ifrågasatta, kommer man till följande resultat:

Personalens årsafgifter till pensionsinrättningen.....	R:dr	32,000
D:o d:o till enke- och pupillkassan.....	»	47,000
Räntor å det, vid sistnämnda kassas stiftande, genom delegarnes inträdesafgifter genast bildade kapital	»	2,250
Personalens bidrag till förvaltningskostnader	»	5,000.

Summa från personalens sida R:dr 86,250.

Tantième till pensionsinrättningens förmån, (enligt förhållandet under 1870), i rundt tal	R:dr	47,000
Nu föreslagna bidrag till enke- och pupillkassan, nemligen:		
inkomsterna af höskörden, uppskattade i medeltal till ett årligt belopp af.....		7,000
samt inkomster, som kunna erhållas af egarne till vid jernvägen tillvaratagna och der förvarade effekter, 50 ..	»	7,050.

Summa från andra håll R:dr 54,050.

Af sist gjorda sammanställning framgår, att af de nu föreslagna bidragen till begge kassorna de som utginge från personalens sida blefve nära 60 procent större än de som från andra håll komme att utgå.

Enke- och pupillkassan medförer likasom pensionsinrättningen den fördel för Staten, att hon fäster personalen vid tjensten och således förekommer de olägenheter, som kunna uppstå dels i följd deraf, att vid Statens jernvägstrafik inöfvad personal öfvergår till andra jernvägar, som bjuda bättre aflöningsvilkor, dels till följd af personalens möjligen inträffande arbetsinställelse. Men en icke mindre betydelsefull fördel vinner kommunernas fattigvård genom inrättandet af förstbemälda kassa. Pensionsinrättningens fördelar för Staten och kommunen äro redan angifna. Man har sålunda å ena sidan tjenstepersonalen och å den andra Staten och kommunerna, alla intresserade i nu föreliggande frågor, och då personalen erbjuder sig att för det gemensamma intresset göra insatser, som dels med 60 procent öfverstiga dem som ifrågasättas från den andra sidan, dels äro i förhållande till pensionerna, större än vid andra jernvägar och äfven större än vid Civilstatens pensionsinrättningar, så vill det synas, att, äfven för den oförmodade händelse att tantièmesystemets verkan till besparingar helt och hållet uteblefve, personalens anbud likväl vore af fördel för Staten att antaga.

På grund af allt som här ofvan blifvit anfördt, får Styrelsen underdänigst hemställa:

att Eders Kongl. Maj:t täcktes till nu pågående Riksdag afgifva nådig proposition derom, att till förmån för blifvande pensionering af tjenstepersonalen vid Statens jernvägstrafik årligen må af trafikmedlen afsättas ett belopp, motsvarande en och en half procent af skilnaden emellan Statens jernvägstrafiks samtliga inkomster och utgifter för drift och underhåll, räknadt från och med året 1871, allt i öfverensstämmelse med de föreskrifter angående beloppets tillgodogörande, som af Eders Kongl. Maj:t, genom nådigst utfärdadt reglemente för en pensionsinrättning af ifrågavarande slag, särskildt fastställas; dock att, då berörda skilnad första gången uppgår till fem procent af de trafikerade stambanornas anläggningskapital, den till förmån för pensionsinrättningen utgående procent skall modifieras, efter hvad på grund af då verkställda sannolikhetsberäkningar angående pensionsinrättningens ekonomiska framtid och öfriga på denna fråga inverkan omständigheter kan finnas skäligt;

att Eders Kongl. Maj:t nådigst täcktes bestämma, att de medel, som för jernvägspersonalens räkning, under olika titlar och på grund af gällande trafik- och tjenstgöringsreglementen, hittills samlats, skola anslås till en enke- och pupillkassa till förmån för tjenstepersonalens vid Statens jernvägstrafik efterlemnade enkor och barn, samt att medel, som hädanefter på enahanda sätt inflyta, äfvenledes till fördel för samma kassa afsättas;

att, förutom de medel, som redan på grund af Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 3 Juni 1870 reserveras till förmån för en kassa af sistnämnda slag, äfven måtte få afsättas för samma ändamål de medel, som i Komiterades förslag angående samma kassa finnas upptagna i § 2, punkterna c) och e),

samt att, derest hvad Styrelsen nu föreslagit skulle vinna bifall, Styrelsen måtte i underdånighet få inkomma med definitiva förslag till pensionering af tjenstepersonalen vid Statens jernvägstrafik och denna personals efterlemnade enkor och barn.

Styrelsen framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit

Stormächtigste, Allernädigste Konung
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar

C. O. TROILIUS.

Stockholm den 9 Februari 1872.

C. Linnell.

---

*Bilaga N:o 2 till Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition år 1872
angående bidrag till pensionsinrättningar för tjenste-
personalen vid Statens jernvägstrafik och denna perso-
nals efterlemnade enkor och barn.*

Till Kongl. Styrelsen för Statens jernvägstrafik.

Komiterade för uppgörande af förslag till pensionering af Statens jernvägstrafiks personal och dennas efterlemnade enkor och barn hafva verkställt erforderliga förarbeten och uppgjort förslag till reglerandet af de finansiela villkoren för pensionsinrättningar i nyssberörda syften. Hvad åter angår förvaltningen af dessa inrättningar och den granskning, en sådan förvaltning borde vara underkastad m. m., hafva Komiterade uti reglementena för Civilstatens pensionsinrättning samt Enke- och Pupillkassa funnit redan så fullständiga förebilder till reglementariska bestämmelser, att Komiterade, åtminstone för närvarande, torde få stanna vid att endast hänvisa till dessa reglementen; och Komiterade hafva så mycket mindre trott sig böra nedlägga något arbete på uppgörande af förslag härutinnan, som de nu till Eder ingående förslag innehålla förutsättningar om sådana bidrag till ifrågavarande inrättningar, hvilka endast af Kongl. Maj:t eller af Kongl. Maj:t och Riksdagen kunna anvisas, och båda de nu ingifna förslagen, derest nämnda bidrag icke skulle erhållas, måste förfalla.

Komiterade få således vördsamt öfverlemna

- 1:o Förslag till reglering af finansiela villkor för en Pensionsinrättning, till förmån för tjenstepersonalen vid Statens jernvägstrafik, och
- 2:o Förslag till reglering af finansiela villkor för en Enke- och Pupillkassa, till förmån för tjenstepersonalens vid Statens jernvägstrafik efterlemnade enkor och barn.

Det ligger i jernvägstrafikens intresse att icke behålla i tjenst sådan personal, hvars arbetsförmåga genom sjuklighet eller ålderdomssvaghet i väsentlig mån försämrats. Synnerligen är detta fallet med den del af samma personal, som tillhör den rörligaste, mest ansträngande och mesta uppmärksamhet fordrande tjensten. Men huru strängt en styrelse än i teorien må hålla på den regeln att från tjensten aflägsna hvarje invalid, kan det dock ej undvikas, att, då fråga uppstår om afsked för en trogen och pålitlig tjenare endast derföre, att han är utsliten, och om hvilken man vet, att han genom afskedet påtagligen kommer att lida nöd, enär intet understöd är honom på förhand beredt, Styrel-

sen, stäld i valet mellan en olägenhet för tjensten å ena sidan och en alltför hård dom å den andra, af rena mensklighetsskäl ofta föredrager det förra alternativet.

Vidare må anföras, att, enär trafik-tjensten i många riktningar fordrar en särskild öfning och vana hos personalen, så ligger det i jernvägens intresse att fasthålla denna personal med sådana band, hvarigenom personalen å sin sida måste finna intresse uti att qvarstanna vid jernvägen, så länge helsa och krafter tillåta det, i stället för att efter några års tjenst och vunnen öfning öfvergå till annan jernväg, som då anser sig kunna bjuda honom bättre vilkor. För tillgodoseende af Statens jernvägstrafiks intresse i förevarande fall, finnes, enligt erfarenheten vid alla större jernvägar, intet verksammare medel än pensionsinrättningar till förmån för personalen och dennas efterlemnade enkor och barn.

Äfvenledes få Komiterade framhålla den omständigheten, att Statens jernvägstrafik icke, liksom andra industriela inrättningar, erlägger någon fattigskatt till de kommuner, genom hvilka stambanorna framgå, icke heller på något annat sätt föranstaltat om att afskedad personal icke faller fattigvården till last. Det vill på grund häraf synas vara med billighet öfverensstämmande, ja, en moralisk förpligtelse, att Staten sörjer för sina i dess trafik-tjenst utslitna tjenares ålderdom på sådant sätt, att dessa tjenare åtminstone icke komma att betunga kommunernas fattigvård.

Dessa äro i korthet de hufvudskäl, som tala för att äfven Staten bidrager till bildandet af en pensionskassa för tjenstepersonalen vid dess jernvägstrafik. De skäl, som förbinda personalen sjelf att lemna bidrag, äro så allmänneligen kända, att hvarje ordande derom torde vara öfverflödigt.

Komiterade hafva förutsatt, att Staten, på grund af nyss anförda och längre fram af Komiterade framhållna skäl, skall lemna ett direkt, årligt bidrag af trafikmedlen, till förmån för tjenstepersonalens pensionering, men deremot hafva Komiterade icke vågat antaga, att Staten vill mellankomma med något direkt bidrag till enke- och pupillkassa. Men då de med en dylik kassa, i afseende å Statens ställning till densamma, åsyftade mål, nemligen att fästa personalen vid tjensten och att, om icke fullständigt, åtminstone i någon närmvärd mån bispringa den fattigvård, som kan blifva en följd af enkors och barns utblottade tillstånd, icke kunna vinnas, om samma kassa skall bildas ensamt genom delegarnes egna bidrag, d. v. s. att dessa bidrag blifva lika dyra, som vid hvilken enskild enke- och pupillkassa som helst, och då vid Statens jernvägstrafik kunna skapas, och redan äro skapade, åtskilliga slag af biinkomster, som icke äro en direkt följd af trafiken och som vid andra jernvägar allmänneligen anslås, på ett eller annat sätt, till personalens förmån, så har det synts Komiterade alldeles gifvet, att samtliga dessa biinkomster, jemte hvad som kan inflyta för böter m. m., uteslutande böra anslås till bildandet af enke- och pupillkassan, på det att personalens egna bidrag måtte, åtminstone i någon mån, blifva billigare än i en enskild kassa.

Hvilka ofvannämnda biinkomster kunna vara, få Komiterade tillfälle att redogöra för vid den särskilda motiveringen af förslaget till enke- och pupillkassa, men Komiterade tro sig redan här böra nämna, att de fonder, som på bemälda sätt redan bildats, sammanräknadt icke uppgå till högre belopp än omkring 54,000, och att påräkneliga årsinkomster icke kunna i kalkylen upptagas till mera än omkring 18,000 R:dr årligen. Hvad som i öfrigt erfordras och som måste genom delegarnes egna bidrag fyllas, är derföre ganska betydligt; och kassans tillgångar uppkomma sålunda hufvudsakligast genom tillskott af delegarne sjelfva. Oaktadt, liksom vid fråga om personalens pensionering och som längre fram skall visas, afseende blifvit fästadt vid de större meriter, som äldre delegare i tjensteväg kunna åberopa, har det emellertid icke kunnat undvikas, att årsafgifterna till enke- och pupillkassan blifva ganska betungande för den redan anställda tjänstepersonalen, särdeles för den äldre, så att t. ex. den, som vid inträdet i kassan ännu icke fyllt 30 år, får erlägga 3 procent af sitt arvode såsom årsafgift och den, som inträder i kassan före fylda 40 år, 3,5 procent af arvodet, den som inträder före fylda 50 år, 4,5 procent, o. s. v. med proportionsvis större stegring för de högre åldrarna. Oaktadt dessa ganska dryga årsafgifter, jemte inträdesafgifter och afgifter vid arvodesförhöjningar, kan åt delegares efterlevande icke beredas större pension, än 20 procent af det medelarvode, delegaren åtnjöt under de fem sista åren före sin död. Vid sådant förhållande hafva delegarnes bidrag till sin egen pensionering icke kunnat sättas särdeles höga. Det är mycket svårt att komma till en lämplig medelväg emellan å ena sidan delegares förmåga att afstå någon del af sitt arvode och å andra sidan hans naturliga önskan att erhålla så stor pension som möjligt, men Komiterade tro, att, om deras afvägning af dessa förhållanden icke skulle anses riktig, så ligger felet åtminstone icke deri, att delegarnes bidrag tagits för litet i anspråk. Komiterade hafva nyss anfört exempel på årsafgifter till enke- och pupillkassan. Om nu dessa exempel fullföljas genom tillägg af de föreslagna årsafgifterna till egen pensionering, blir resultatet, att den som vid inträdet i båda kassorna ännu icke fyllt 30 år, kommer att såsom årsafgifter erlägga tillsammans 4,5 procent af honom tillkommande arvode, och den som vid inträdet icke fyllt 40 år, 5,5 procent af arvodet, den som inträder före fylda 50 år, 7,0 procent, o. s. v. med proportionsvis större stegring för de högre åldrarna. Dessa belopp synas Komiterade verkligen stå på gränsen för det möjliga och till och med lemna rum för den farhågan, att en och annan af redan anställd personal skall rygga tillbaka för beslutet att i kassorna ingå såsom delegare, och Komiterade hafva just med afseende härå trott sig böra i förslaget till reglemente för enke- och pupillkassa, upptaga en bestämmelse, som bereder möjlighet för den, hvilken icke mäktar erlägga stadgad afgift i förhållande till det arvode han innehar, att ändock, fast med förminskad

rätt till pension för efterlevande, få såsom delegare ingå, mot erläggande af lägre årsafgift än den i regel bestämda.

Högsta pension, hvartill delegare sjelf enligt förslaget kan komma, har i kalkylen icke kunnat upptagas till högre belopp än 40 procent af hans arvode. Han skall då hafva tjenstgjort i minst 30 år och uppnått sådan lefnadsålder, att hans sammanräknade tjenste- och lefnadsår uppgå till talet 95.

För invaliditet, förorsakad af sjuklighet, icke ådragen i jernvägens tjenst, eller af ålderdomssvaghet, kan delegaren pensioneras redan efter 10 års tjenstgöring, men hans pension blir då endast 20 procent af arvodet. För invaliditet, förorsakad af kroppsskada eller sjuklighet, ådragen genom tjensteutföring, kan dock delegare när som helst blifva pensionerad och aldrig till lägre belopp än med 30 procent af arvodet. Efter 30 års tjenstgöring erhålles i båda dessa fall af invaliditet 40 procent af arvodet såsom pension, utan afseende på lefnadsåldern.

Det sista af nyss nämnda invaliditetsfall är detsamma som förutsättes i § 19 af nu gällande aflöningsreglemente vid Statens jernvägstrafik, och för denna invaliditet kan således, redan under nuvarande förhållanden, pension erhållas. Men Komiterade hafva ansett det vida enklare att, om en verklig pensionsinrättning kommer till stånd, i denna inrättning äfven upptaga invalider af ifrågavarande slag; och så framt det af Komiterade föreslagna statsbidrag anlås, kan ett sådant upptagande ske och följaktligen de förmåner, som kunna blifva en följd af nyssnämnda §, umbäras.

Pensioneringen för invaliditet, sådan densamma enligt förslaget borde regleras och nu i korthet antydt, synes böra lemna Staten full garanti, att tjensten skötes med friska krafter. Beträffande pensioneringen för uppnådda, minimum af pensionsrätt medförande lefnads- och tjensteår, är det visserligen saamt, att nu redan anställd, äldre personal, för att uppnå de för högsta pensionen stadgade 30 tjensteåren, bjuder till att tjena i det längsta och tilläfvintyrs längre än som vore fullt förenligt med förmånen för Staten att betjenas af jämförelsevis ungt folk; men någon verklig olägenhet bör dock härigenom icke kunna uppstå, i betraktande af den Styrelsen nådigst medgifna rätt, att entlediga den personal, hon icke anser uppfylla anspråken på nödig tjenstbarhet; och den obenägenhet, som under nuvarande förhållanden lätteligen kan uppstå för entledigande af aldrig personal, försvinner på samma gång som för denna personal beredes möjlighet att efter entledigandet, åtminstone nödtorfteligen, kunna existera. För öfrigt minskas nu berörda, tänkbara olägenhet i samma mån redan befintlig, äldre personal afgår, och den försvinner slutligen alldeles, ty då numera ingen får, annat än undantagsvis, i ordinarie tjenst vid Statens jernvägstrafik anställas, som är öfver 30 år, så följer deraf och af ofvanberörda stadgande om sammanräknade lefnads- och tjensteår, att ingen behöfver tjena

längre, än till dess han uppnått en ålder af 62½ år, för att erhålla den högsta pensionen. Men deremot kan den, som inträder efter nyss fyllda aderton år, erhålla högsta pensionen redan vid 56½ års ålder, den som inträder före fyllda 19 år, få högsta pension vid 57 års ålder, den som inträder före fyllda 20 år, vid 57½ års ålder o. s. v. Komiterade våga derföre tro, att äfven med afseende å den kategori af pensionsberättigade, hvarom nu sist varit fråga, det framlagda förslaget möjliggör fördelen af en lifskraftig tjänstepersonal.

Komiterade hafva förutsett den invändningen, att det dock synes vara en alltför låg ålder, 56½ år, vid hvilken högsta pensionen, i fördelaktigaste fall, kan erhållas, och få härtill svara, att det ju ligger i den pensionsberättigades intresse att tjena qvar så länge som möjligt, enär han i sådant fall skulle åtnjuta minst 150 procent större inkomster, än såsom pensionerad, men att det emellertid är för tjänsten en fördel, att pensionsåldern tidigare inträffar, emedan Trafikstyrelsen derigenom får friare händer med afseende å sin skyldighet att vidmakthålla personalens tjänstbarhet.

Komiterade hafva ofvan antydt, huru delegarens eget bidrag skulle, enligt förslaget, komma att förhålla sig till hans arvode. Deraf synes, att dessa bidrag till sin storlek skulle vara beroende af delegarens ålder vid inträdet i kassorna och att, med afseende å hans egen pensionering, 1,5 procent af arvodet skulle vara det minsta och 3 procent, eller deröfver, ifall delegaren vid inträdet vore mer än 60 år, det högsta, hvarmed han kunde komma att till sådan pensionering sjelf bidraga. Med hänsyn till antalet delegare i olika åldersklasser, torde man såsom medeltal för delegarnas egna bidrag lämpligen kunna antaga 2 procent af arvodet. I Norge, der en pensionsinrättning redan kommit till stånd, utgör delegarens bidrag, i hvilken åldersklass som helst, 1,25 procent af arvodet. Lägsta pension, som i Sverige kunde ifrågakomma, skulle, enligt Komiterades förslag, utgöra 20 procent af arvodet, eller samma minimum som i Norge. Högsta pension skulle, enligt det svenska förslaget, utgöra 40 procent af arvodet, men har i Norge kunnat sättas till 50 procent af samma enhet. För ernående af denna högsta pension fordras visserligen en tjänstetid af 45 år, under det att i Sverige endast skulle behövas 30 år, men härvid får anmärkas, att, till följd af det i det svenska förslaget förekommande stadgande om sammanräknade lefnads- och tjänsteår, skulle den som inträder i tjänst vid 18 års ålder likväl tvingas att tjänstgöra i 38½ år, innan han kunde erhålla den högsta pensionen, som, enligt hvad nyss visades, dock är 10 procent lägre än den i Norge. Svensk, som inträder vid 25 års ålder, skulle tjena i 35 år, innan han kunde uppnå högsta pension o. s. v., men ingen mindre än 30 år. Det bör äfvenledes märkas, att redan anställd, äldre personal, till följd af stadgandet om minst 30 tjänsteår, har ganska ringa förhoppning om att erhålla högsta pension, icke ens i fall af fullständig invaliditet.

Af nu framhållna omständigheter torde emellertid kunna slutas, att svensk delegare, enligt förslaget, är underkastad större afgifter än den norska, men att han, det oaktadt, icke kan, under de fördelaktigaste förhållanden, komma till lika hög pension som den sednare.

Vid den svenska Civilstatens pensionsinrättning erlägger delegare, såsom årsafgift, 3 à 3½ procent af pensionen. I fördelaktigaste fall skulle, enligt Komiterades förslag, delegare i Statens jernvägstrafiks pensionsinrättning erlägga 3¼ procent af pensionen, nemligen om han inträdde före fyllda 30 lefnadsår och följaktligen erlade *minimum* af årsafgift, eller 1,5 procent af arvodet, samt uppfylde villkoret angående sammanräknade tjänste- och lefnadsår och sålunda erhöle *maximum* af pension, eller 40 procent af arvodet. Men inträdde han i inrättningen nyss före fyllda 40 år och sålunda finge erlägga 2 procent af arvodet, så utgjorde denna årsafgift 5 procent af den högsta pension han kunde erhålla. Inträdde han nyss före fyllda 50 år, komme han, med erläggande af för denna ålder stadgade årsafgift af 2,5 procent af arvodet, att betala 6¼ procent af pensionen o. s. v. Redan af denna jemförelse framgår, att de föreslagna årsafgifterna vid Statens jernvägstrafiks pensionsinrättning äro betydligt högre i förhållande till deremot svarande pensioner än vid Civilstatens. Men tages dertill i betraktande, att fallen af invaliditet måste blifva mycket tätare inom personalen vid Statens jernvägstrafik än inom den, som tillhör den öfriga civilstaten, dels därför att den förra personalens tjänstgöring i allmänhet är förknippad med mycket mera risk af kroppsskada än den sednares, dels emedan till den förra personalen i allmänhet fordras yngre och raskare individer, och att förtidig invaliditet vid Statens jernvägstrafik, i ofördelaktigaste fall, kan nedbringa pensionen ända till ett minimum af endast 20 procent af arvodet, så faller skillnaden ännu mer i ögonen.

Vid de tyska jernvägarna äro kassorna för pensionering af personal samt dennas enkor och barn sammanslagna till en. Af de 23 bangrupper, hvarom Komiterade haft tillfälle inhemta kännedom med afseende å förevarande fråga, förekomma endast 2, nemligen Berlin—Stettiner och Pfälzische—Ludwigsbahn, der delegarnes egna årsbidrag äro ungefärligen lika höga, som af Komiterade föreslagits såsom minimum för svensk delegare, men det är dock att härvid märka, att pensioner kunna erhållas af delegare med ända till 80 procent af arvodet och af delegares efterlevande med ända till 41¾ procent af samma, eller *dubbelt* så mycket som af Komiterade föreslås. Vid 11 bangrupper, nemligen Mecklenburgische (2 afdelningar) Lübeck—Büchener, Berlin—Hamburger, Magdeburg—Wittenbergische, Magdeburg—Cöthen—Halle—Leipziger, Magdeburg—Halberstädter, Thüringische, Berlin—Anhaltische, Kurfürst Friedrich Wilhelms Nordbahn och Bayerische Ostbahn äro delegares årsafgifter för bägge kassorna bestämda till inalles 3¼ procent af arvodet. Vid 2 af dessa grupper

utgör högsta pensionen 50 procent af arvodet, vid 2 andra 60 procent, vid 1 grupp $66\frac{2}{3}$ procent, vid 2 grupper 75 procent, men vid de 4 öfriga grupperna ända till 100 procent af arvodet. Enkepensionerna förhålla sig till männernas ungefärligen på samma sätt som uppgifvits för de båda förstnämnda bangrupperna. Vid 5 bangrupper, nemligen Berlin—Potsdam—Magdeburger, Süd—Norddeutsche Verbindungsbahn, Oesterreichische Südbahn, Württembergische Staatsbahn och Theiss Eisenbahn äro de sammanräknade årsafgifterna endast 3 procent af arvodet, ehuru vid 3 af dessa högsta pensionen kan blifva ända till 100 procent af samma. Vid en af de båda öfriga af dessa grupper uppgår högsta pensionen till 50 och vid den andra till $66\frac{2}{3}$ procent af arvodet. Vid 2 grupper, nemligen Hessische Ludwigsbahn och Köln—Mindener äro årsafgifterna $2\frac{1}{2}$ procent och högsta pensionerna 75 procent af arvodet. Vid de Preussiska statsbanorna äro årsafgifterna ännu lägre, eller $2\frac{1}{3}$ procent, men högsta pensionerna likafullt $75\frac{1}{2}$ procent af arvodet, men allra lägsta årsafgifterna förekomma vid Niederschlesische Zweigbahn och vid de Sachsiska statsbanorna, der de endast utgöra 2 procent af arvodet, men högsta pensionen dock ej mer än mellan 50 och 60 procent. Af nu framställda exempel synes, att de tyska banorna bidraga till sina pensionsinrättningar i betydligt större mån, än hvad Komiterade förutsatt rörande de svenska statsbanorna, och detta så, att icke allenast pensionerna blifva, öfverhufvud taget, dubbelt så stora, utan delegarnas egna bidrag mycket mindre. Derjemte må framhållas, att de tjensteår, som erfordras till vinnande af den högsta pensionen, enligt det svenska förslaget äro färre, än vid nämnda tyska bangrupper, hvilket onekligen är, såsom äfven tillförne antydts, en fördel för tjensten och dertill en större fördel för *tjensten*, än för *delegaren*, enär denne i de flesta fall önskar att få tjena qvar så länge som möjligt och derigenom åtnjuta större inkomster. Men denna fördel måste likväl särskildt betalas och den utgör verkligen också den väsentligaste af orsakerna dertill, att delegarnes bidrag, enligt Komiterades förslag, blifvit så högt satte.

Af det ofvan anförda framgår, att Komiterades förslag förutsätter jemförelsevis höga bidrag från delegares sida och att, hvad den redan anställda personalen beträffar, villkoren till och med kunna anses ganska hårda. Hvad Komiterade härmed åsyftat fordrar naturligtvis en särskild förklaring.

Komiterade hafva föreslagit en sådan *form* för statsbidraget till pensionsinrättningen, hvarigenom det i ganska väsentlig mån blir beroende af delegarne sjelfva, att *höja* detta bidrag och på denna väg förbättra inrättningens ställning, så att, framdeles, antingen pensionerna kunna höjas, eller delegarnes bidrag minskas. Formen grundar sig på det s. k. tantième-systemet, till förmån för hela personalen, icke, såsom vid de få jernvägar, der ett dylikt system vunnit tillämpning, till förmån för några få personer inom den högre förvaltningen.

Men derjemte hafva Komiterade, med afseende å *beloppet* af samma bidrag, varit nödsakade att inskränka sig till ett sådant minimum, som kan hafva någon utsigt för sig, att af riksdagen beviljas. Det är under förutsättning af det föreslagna statsbidragets knapphet under närvarande förhållanden, som beräkningarna resulterat i de höga bidragen från delegarnes sida, men Komiterade äro för sin del öfvertygade om, att den sporre till ansträngningar att förbättra inrättningens ställning, genom att på samma gång minska statens utgifter, hvilken af Komiterades förslag borde blifva en följd, framdeles och innan pensionering af något större antal kan ifrågakomma, skall hafva verkat till sådan fördel, såväl för staten som för inrättningen, att de nu af Komiterade försigtigtvis föreslagna höga bidrag skola kunna antingen i någon mån ned sättas eller ock göras mera fruktbringande genom något högre pensioner.

För öfrigt få Komiterade, just med afseende å statsbidragets form och belopp, vördsamt yttra följande:

Det ifrågasatta bidraget från Statens sida har tvenne ändamål.

Det ena är, att till en del ersätta pensionsinrättningen de retroaktivaavgifter, som borde för redan anställd, *äldre* personal inbetalas, på det att denna personal, som tjenat längst och derföre torde vara mest förtjent af Statens omsorg, icke måtte, till följd af sin högre ålder, öfver förmågan betungas af egna bidrag, vare sig genom inbetalning till fullo af retroaktivaavgifterna, eller genom höga årspremier. Vid de norska jernvägarna hafva, genom bolagens bidrag till tjenstepersonalens pensionering, ifrågavarande slag af retroaktivaavgifter blifvit, eller komma att blifva, till fullo ersatta, och vid dessa jernvägar utgöra derföre de af pensionsinrättningens delegare utgående egna årsbidrag en konstant procent af hvars och ens aflöning, eller, med andra ord, den äldre personalen är här, med afseende å de egna bidragen, fullkomligt likställd med den yngre. Men så långt hafva Komiterade likväl icke vågat gå i sina förutsättningar, ty för att vinna nu berörda ändamål lika fullständigt som vid de norska jernvägarna erfordras en ganska betydlig summa, och då det ifrågasatta statsbidraget, om det med något hopp om frångång skall kunna begäras, måste reduceras till ett skäligt minimum och då detta minimum torde böra tagas i anspråk äfven för det sednare af här ifrågavarande ändamål, hvilket, enligt hvad Komiterade hoppas här nedan kunna visa, är i dubbelt afseende viktigt, så hafva Komiterade icke ansett sig böra föreslå en fullständig likställighet mellan äldre och yngre, med afseende å deras egna bidrag, men dock komma en sådan likställighet betydligt närmare, än hvad beräkningarna af de verkliga kostnaderna för olika åldersklasser gifva vid handen. Sålunda hafva Komiterade föreslagit, att hvarje delegare, som vid sitt inträde i pensionsinrättningen icke fyllt trettio år, skall såsom årsavgift erlægga 1,5 procent af sitt arvode, men att årsavgiften för delegare, som vid inträdet fyllt 30 år men icke 32, skall

utgöra 1,6 procent af arvodet, att årsafgift för delegare, som vid inträdet fyllt 32 år, men icke 34, skall erläggas med 1,7 procent af arvodet, o. s. v. med tillägg af en tiondedels procent för hvarannan åldersklass, så att slutligen den, som vid inträdet fyllt 58 år men icke 60, skall såsom årsafgift erlägga 3 procent af sitt arvode. Under det att, enligt detta förslag, årsafgifterna vid nu angifna åldersgränser förhålla sig såsom 1 till 2, skulle de årsafgifter, hvilka vid samma åldersgränser borde erläggas i fall ålderns hela vikt lades i beräkningens vägskaal, förhålla sig ungefärligen såsom 1 till 3. Af de anförda exemplen vill det emellertid synas, åtminstone för Komiterade, att deras förslag med afseende å det ifrågasatta statsbidragets fördelning till förmån för olika åldersklasser väl tillgodosett de högre klasserna; och huru gerna Komiterade än velat föreslå en fullständig likställighet, sådan den, enligt hvad ofvan är sagdt, blifvit i Norge tillämpad, hafva de dock trots sig böra stanna vid det föreslagna, hufvudsakligen med hänsyn till nödvändigheten att med ett jämförelsevis ringa statsbidrag äfven söka vinna det sednare af de ändamål, Komiterade med detta bidrag afsett, nemligen att, såsom ofvan antydts, vinna de dubbla fördelarna af ett tantièmesystem.

Det ligger i hvarje industriell inrättnings natur, att vara beroende af de arbetandes goda vilja och skicklighet. Hvarje åtgärd, som bidrager att höja dessa egenskaper hos de arbetande, bidrager äfven till det industriella verkets förkofran och detta i desto högre grad, ju mera åtgärden äsyftar att på en gång skärpa den arbetandes uppfattning af sitt moraliska ansvar och bereda honom en i förhållande till hans goda vilja och skicklighet förbättrad ekonomisk ställning. Vid Statens jernvägstrafik, liksom vid hvarje annan jernvägsrörelse, beror, måhända mer än vid andra industriella verk, det helas välgång på de nämnda egenskaperna hos hvarje jernvägsman, från den högsta till den lägsta. En betydande nationalegendom är här lagd i de förvaltandes vård. Höga begrepp hos hvarje individ om hans betydelse för det hela måste här göras gällande, och det torde utan öfverdrift kunna påstås, att just med afseende å den lägre tjänstepersonalen ingen industri tager den goda viljan så högt i anspråk som jernvägstrafiken. Till bestyrkande häraf torde endast behöfva erinras om de olyckshändelser och ekonomiska förluster, som kunna vållas genom bristande uppmärksamhet hos en grindvakt, en banvakt eller en spårvevlare, för att nu icke tala om det ännu högre ansvar, som hvilat på tågpersonalen och särskildt lokomotivföraren. Men för att fostra och vårda den anda, som ensam förmår att hålla den arbetande i ständigt aktgifvande på sina pligter, torde det icke vara nog att erinra honom om de straffbestämmelser, som gälla försummelser eller fel i tjensten; icke heller torde det vara tillfyllest att framhålla pligternas uppfyllande såsom villkoret för ekonomisk utkomst. Det fordras utan tvifvel någonting mer och väsentligare än detta; det fordras, att den arbetande kom-

mer i en sådan ställning till det verk han tillhör, att dettas förkofran och hans egen stå i det närmaste samband med hvarandra, och det fordras, att han lär sig inse, att ju större valuta han lemnar i arbete och ju större uppmärksamhet han egnar åt allt, som kan förekomma olyckshändelser och förluster för jernvägen, desto bättre tjenar han sig sjelf, äfven i ekonomiskt afseende. Då allas gemensamma intresse direkt fordrar, att hvar och en i sin stad uppbjuder hela sin förmåga, så alstras ett kamratskap emellan de arbetande, af det slag som bättre än någonting annat kontrollerar hvarje enskilds arbete. För så vidt målet — största möjliga arbetsamhet och uppmärksamhet — kan vinnas genom andra verkningar än dem som bero af redan befintlig moralisk kraft hos individen, synes ingenting verksammare till dess befrämjande, än att hvarje arbetande blir omedelbarligen ekonomiskt intresserad i den industriela inrättning, hvaråt han egnar sin tjänst. Denna tanke genomgår såsom en röd tråd allt hvad som i nyare tider talats, skrifvits eller gjorts till förmån för lösningen af det stora problemet: den arbetandes ställning. Den har mångenstädes vunnit tillämpning, och ehuru densamma icke ännu fått något mera betydande instep vid jernvägstrafiken, annat än så till vida, att vid åtskilliga jernvägar den högre förvaltningens medlemmar erhålla en viss andel af nettobehållningen, så synes numera starkare skäl än någonsin förefinnas att fullständigt inslä på den redan beträdda vägen och äfven inom de djupa lederna vädja till en väsentligare förmåga än den att möta stundens behof. Det kan icke undgå betraktarens uppmärksamhet, att förhållandet mellan arbetsgifvare och arbetande i alla länder på sednaste tiden undergått en väsendtlig förändring. En stark rörelse i sinnen ger sig otvetydigt och öfverallt tillkänna, och har, som bekant, på många ställen gifvit sig luft i beklagliga ytterligheter. Hvar denna rörelse har sin egentliga rot må lemnas derhän; att den existerar kan emellertid ej förnekas. och då måste man göra sig den frågan: finnes någonting i denna rörelse som, fastän den form, hvori detsamma hittills uppträdt, är oberättigad, likväl liknar sig till ett frö, hvilket, utsådt i passande jordmån, kan uppväxa till en god planta på industriens fält? Komiterade tveka för sin del ej att uttala den mening, att det verkligen finnes i denna rörelse någonting som kan vändas till ett godt, och det är den vaknande sjelfkänslan hos arbetaren. Ingen som haft att göra med en arbetare — detta ord må tagas, vare sig i dess egentliga mening eller i den inskränkta betydelse, vissa målsmän för den så kallade arbetsklassen älska att gifva deråt — kan hafva undgått att märka den himmelsvida skilnaden emellan en arbetare med sjelfkänsla och en som saknar denna, för honom sjelf lika väl som för arbetsgifvaren, viktiga egenskap. Tyvärr har, för höjandet af denna känsla, hittills icke kunnat göras särdeles mycket. Visserligen har man lyckats dels genom beting och ackord göra arbetaren i hög grad intresserad för fortgången af det arbete som förelagts honom, dels

genom premier för besparing af bränsle skapa hos lokomotivpersonalen en uppmärksamhet och en skicklighet, som varit till stor fromma för jernvägen, dels ock genom så kallade anmärkningsprocent skärpa uppmärksamhet och flit hos den personal, som det åligger att granska trafikuppbörden, o. s. v.; men huru välgörande dessa anordningar än verkat, hafva de likväl för arbetaren sjelf egentligen endast varit en sporre till flit, som ökat hans penningeförtjenst, men de hafva icke kunnat ingifva honom det helsosamma medvetandet af gemensamt ansvar, de hafva icke kunnat på allt hans görande och låtande trycka den prägeln af intresse, som endast den kan ådagalägga, hvilken kommit i sådan ställning till arbetet i sin helhet, att han känner sig manad att med uppmärksamhet följa dess fortgång och med nit söka befrämja dess väl, äfven utanför den trånga kretsen af sin egen, egentliga befattning.

Den arbetandes sjelfkänsla, riktad på ett stort och gemensamt mål och understödd af medvetandet om en i förhållande till god vilja och skicklighet förbättrad ekonomisk ställning, är sålunda hvad Komiterade haft till ögonmärke vid valet af *form* för det ifrågasatta bidraget från Statens sida.

Frågan om denna form bör, till följd af jernvägstrafikens industriela natur, icke vara svår att lösa, ty man har i förhållandet mellan inkomster och utgifterna för drift och underhåll i viss mån en mätare af det sätt, hvarpå tillgängliga arbetskrafter blifvit tillgodogjorda, och man har, på samma gång, i önskvärdheten, att det nämnda förhållandet må bli godt, det stora och gemensamma målet, hvarpå man kan rikta de arbetandes sjelfkänsla, så framt man nemligen tillika är i tillfälle att bibringade dessa öfvertygelsen om att alla äro solidariska med afseende å det dubbla målet: Statens och deras egen fördel. Och denna öfvertygelse *kan* bibringade förmedelst vidtagande af sådan åtgärd, att Statens fördel göres till en betingelse för arbetarens egen, eller med andra ord derigenom, att de arbetande erhålla en viss, om ock ringa andel af det öfverskott, till hvars förökande de sjelfva genom flit och uppmärksamhet kunna bidra.

Beräkningarna och förutsättningarna rörande behöfliga tillgångar för pensionsinrättningen gifva vid handen, att om af skilnaden emellan Statens jernvägstrafiks totalinkomster och samtliga utgifterna för drift och underhåll finge afsättas årligen omkring $1\frac{1}{2}$ procent till förmån för denna inrättning, så skulle genom detta bidrag i förening med hvad delegarna sjelfva mäktade tillskjuta dels i årsafgifter, dels genom afgifter vid arvodesförhöjningar, inrättningens ställning vara betryggad äfven med de af Komiterade åsyftade, höga anspråk på fördelen för tjensten, att denna skötes af lifskraftigt folk. Det ankommer sedan på delegarne sjelfva, och detta i ganska väsentlig mån, att genom flit och uppmärksamhet öka nämnda skilnad eller öfverskott och sålunda förbättra inrättningens ställning.

För år 1869 utgjorde ifrågavarande skilnad emellan inkomster och utgifter Rdr 2,757,886, hvaraf således $1\frac{1}{2}$ procent utgör, i rund summa, 41,368 Rdr. För år 1870 uppgick enahanda skilnad till Rdr 3,180,516 och följaktligen $1\frac{1}{2}$ procent deraf, i rund summa, till 47,708 Rdr. Dessa belopp hafva likväl syntts Komiterade väl höga med afseende å sannolikheten att vinna Riksdagens bifall, särdeles som det är att antaga att skilnaden mellan inkomster och utgifter småningom skall växa. Det är visserligen så, att genom ett mindre bidrag från Statens sida, än det nu omnämnda, pensionsinrättningens ändamål, sådant detsamma enligt förslaget nu föreligger, *kan* äfventyras, men då ett mindre bidrag sannolikare kan erhållas än ett större och då det mindre bidraget ytterligare måste sporra hvarje man, att uppbjuda hela sin förmåga till åstadkommande af besparingar och deraf följande förbättringar af kassan, så hafva Komiterade för sin del ansett klokast, att icke föreslå högre bidrag än 1 procent af ofvanbemälda skilnad.

För år 1869 uppgår denna procent till, i rundt tal, 27,579 Rdr och för 1870 till 31,805 Rdr, så att man kan uppskatta densamma, för närvarande, till omkring 30,000 Rdr. Denna summa är, såsom redan är nämndt, otillräcklig att betrygga pensionsinrättningens ställning, om det i förslaget åsyftade målet, tjänstens skötande af icke för gammal personal, skall vinnas; men dels bör, såsom äfvenledes är nämndt, skilnaden mellan inkomster och utgifter småningom stiga, dels är det att med säkerhet hoppas, att de fördelaktiga verkningarna af tantièmesystemet, åtminstone efter en längre följd af år, skall fylla bristen.

Samtliga utgifterna för drift och underhåll under 1870 uppgingo till en summa af Rdr 3,610,677. Att af en sådan summa ett belopp af omkring 30,000 Rdr, skulle kunna inbesparas, om hela jernvägspersonalens goda vilja koncentrerades på detta mål, är, enligt Komiterades åsigt, en förhoppning, som gränsar till visshet, och det torde med trygghet kunna påstås, att det ifrågasatta statsbidraget icke allenast icke skall minska Statens behållning på jernvägsrörelsen, utan tvärtom icke obetydligt öka densamma.

Detta är den *ekonomiska* sidan af saken, men den *moratiska* är utan tvifvel af icke mindre betydelse. Komiterade hafva redan i det föregående sökt framställa denna betydelse i dess rätta dager och få nu endast tillägga, att här för visso erbjuder sig ett tillfälle för Staten att i moraliskt afseende föra framåt en hel klass af sina arbetare och icke minst dem, som hänföras till hvad man i inskränkta mening brukar benämna arbetsklassen.

Efter att sålunda hafva behandlat de båda pensionsfrågorna i deras allmänlighet och i deras ställning till hvarandra, öfvergå Komiterade till den mera detaljerade motiveringen af hvarje förslag särskildt, börjande med förslaget rörande pensionsinrättning för tjänstepersonalen.

Den första fråga Komiterade togo i öfvervägande med afseende å pensionering af personalen vid Statens jernvägstrafik var den, huruvida icke lämpligt vore, att nämnda personal, under vissa villkor, finge ingå såsom delegare i Civilstatens pensionsinrättning, med åtnjutande af de sådan delegarerätt åtföljande pensionsförmåner. Sagde personal är dock till antalet, redan nu, ganska betydlig och blir framdeles i mån af banornas utsträckning än talrikare, och det statsbidrag, som utgår till förmån för Civilstatens pensionsinrättning, är utan tvifvel icke så högt beräknadt, att nämnda inrättning, ifall ett par tusen personer inom kort tid deri upptoges såsom nya delegare, skulle kunna under samma förhållanden som hittills fungera, än mindre förkofras, utan att *nytt* statsbidrag tillkomme. Men kan ett nytt statsbidrag till förmån för den nya personalen erhållas, då är det, enligt Komiterades åsigt, till den grad angeläget, att detta bidrag utgår i enlighet med ett tantième-system, att Komiterade, enär en dylik form för nämnda bidrag icke låter förena sig med trafikpersonalens upptagande i Civilstatens pensionsinrättning, ansett sig böra alldeles frångå tanken på ett sådant upptagande.

Beträffande § 1 få Komiterade anföra, att då vid Statens jernvägstrafik såsom grundsats synes vara antaget, att låta den i tjänst inträdande under vissa pröfvoår visa sin lämplighet för tjänsten, innan han till ordinarie befordras, så torde inträdet i pensionsinrättningen ej böra ske förr än vid inträdet i ordinarie tjänst, men då vara obligatoriskt. Hvad deremot angår redan anställd ordinarie personal, så synes det Komiterade vara gifvet, att valfrihet bör medgifvas med afseende å inträdet, enär en vägran att inträda i pensionsinrättningen nog kan tänkas och en dylik vägran väl svårligen kan läggas till grund för entledigande.

Beträffande derefter den viktiga frågan om pensionsinrättningens tillgångar, § 2, så har denna redan i inledningen blifvit utförligt behandlad med afseende å delegarnes bidrag i förhållande till påräknelig pensionsrätt och till bidragen inom andra pensionsinrättningar, afvensom med afseende å det ifrågasatta statsbidragets form och väsende. Men hvad som ännu återstår att i denna fråga utreda, det är grunden för beräkningarna af dessa tillgångars erforderliga storlek. Med afseende härå och då denna utredning torde erfordra sitt särskilda kapitel, få Komiterade vördsamt hänvisa till vidlagda »P. M. rörande beräkningarna af pensioner och premier vid en pensionsinrättning till förmån för tjänstepersonalen vid Statens jernvägstrafik», jemte de till denna P. M. hörande bilagor.

Tillika få Komiterade här nämna, att delegarnes egna bidrag i kalkylen blifvit upptagna till ett årligt belopp af 27,600 Rdr för nuvarande personal.

Förslaget § 3 bestämmer delegares årsavgifter i förhållande till det arvode han åtnjuter, icke såsom t. ex. i Civilstatens pensionsinrättning i förhållande till den blifvande pensionen. Detta bestämmande, som är tillkommet i enlighet med hvad vid andra jernvägars pensionskassor eger rum, föranledes deraf, att pensionerna icke äro på förhand bestämda men bero af tjenstetid och vissa medelarvoden.

Då de i moment 1 upptagna procenttal af arvodena, på skäl, som i inledningen till detta betänkande blifvit anförda, gynna den äldre personalen, men dessa skäl naturligtvis icke gälla andra än den personal, som redan är anställd, så har i slutet af detta moment inrymts ett stadgande om retroaktiv afgift för den, som efter pensionsinrättningens stiftande deri inträder och då fyllt 30 år. Med afseende å fastställandet af denna retroaktivavgifts belopp anse Komiterade att Direktionen bör hafva fullkomligt fria händer. Det är nemligen ganska svårt att på förhand gifva bestämda regler för ett sådant fastställande, som i alla händelser endast undantagsvis kan förekomma, och det torde särskildt vara fördelaktigt, att Direktionen har befogenhet att efter omständigheterna kunna bestämma, huruvida retroaktivavgiften må erläggas på en gång eller i vissa terminer. Då det emellertid ligger inom möjlighetens gräns, att förutvarande delegare kunde finna sig föranlåten att öfver Direktionens beslut i en sådan fråga besvara sig och detta kunde föranleda till vidlyftiga stridigheter utan nyttigt ändamål, anse Komiterade att öfver Direktionens beslut i dylik fråga klagan ej må föras.

Moment 2 i samma § innehåller ett stadgande, hvars motsvarighet torde återfinnas i de flesta pensionsreglementen och som, hvad särskildt jernvägspersonalen beträffar, är af mycken vikt, med anledning af den inom denna personal starkare förekommande invaliditet; ty invaliditeten kan naturligtvis vara af det slag, att den tillåter delegaren att sköta någon annan, mindre maktpåliggande, lägre aflönad befattning, än den han tillföre inne hade, och han torde då ej böra förmenas, att genom fortsatta inbetalningar i förhållande till honom förut tillkommande arvode, få njuta fördelen af de inbetalningar, han för det högre arvodet redan verkställt.

Det i § 4 förekommande stadgande om avgifter vid arvodesförhöjningar har egentligen tillkommit för att fylla behöfliga tillgångar. då för enkelhetens skull den tydliga serie, hvori årsavgifternas procenttal förekomma vid sidan af åldersklasserna, icke torde böra rubbas, men de här af betingade tillgångar icke ansetts fullt tillräckliga.

Beträffande innehållet af § 5 torde ingen särskild motivering vara af nöden, annat än med afseende å stadgandet om Direktionens befogenhet att afgöra, huruvida den som försummat inbetalning af vederbörlig afgift må ur pensionsinrättningen uteslutas eller ej. Då i regeln delegares alla avgifter ske genom

arvodesafdrag, så är det tydligt, att försunlighet af ifrågavarande slag endast undantagsvis kan förekomma, såsom vid suspension af lön eller vid längre sjuklighet, som föranleder arvodets tillfälliga indragning. Men omständigheterna kunna dock i dessa få fall vara ganska olika. I förra fallet förekomma sällan ömmande omständigheter, hvilka deremot i sednare fallet oftast äro förhanden. I förra fallet skulle man till och med kunna tänka sig ett tredskande, som aldeles icke vore förtjent af öfverseende. Allt detta kan emellertid ej på förhand göras till föremål för reglementariska bestämmelser, och det finnes, enligt Komiterades åsigt, ingen lämpligare utväg, än att åt Direktionen öfverlemna beslutanderätten i dylika fall.

De i § 6 upptagna kategorier för pensionsrätt äro i inledningen redan omnämnda och till sin betydelse för tjensten angifna.

Samma är förhållandet rörande § 7, men angående moment 2 i denna § få Komiterade dock särskildt anföras, att det minimum af pension, som der föreslås för den som blifvit invalid till följd af kroppsskada, ådragen under tjenstetöfning, eller för samma fall som gifvit anledning till § 19 i nu gällande aflöningsreglemente, är i det närmaste detsamma som af Kongl. Maj:t bestämts i de fall, då bestämmelserna i nyssnämde § redan blifvit tillämpade.

Med afseende å innehållet af § 8 få Komiterade anföras, att någon gräns torde böra sättas för den tid, hvarifrån den, som varit vid jernvägstrafiken hitills anställd, skall få beräkna tjensteår, enär kostnaden skulle blifva alltför stor att i pensionsinrättningen fullständigt inköpa dem som ända från stambanornas öppnande varit i trafiktjänst anställda, och denna kostnad icke torde böra obligatoriskt påläggas den äldsta tjenstepersonalen, ej heller fördelas på tjenstepersonalen i sin helhet och än mindre föranleda något höjande af det ifrågasatta statsbidraget. Komiterade föreslå derföre, att ofvanbemälda gräns måtte sättas vid den 1 Januari 1863, eller den dag, hvarifrån Statens jernvägstrafik räknar sin organisation såsom fristående, förvaltande verk. Men Komiterade hafva tillika ansett rättvist, att den delegare, som sådant äskar, måtte få på egen bekostnad förskaffa sig rättigheten att äfven medräkna tjensteåren före 1863, till det antal som af trafikstyrelsen godkännes, dock med vilkor, att han åtnöjes med det beslut, Direktionen fattar angående retroaktivafgiften för ifrågavarande förmån.

De i §§ 9 och 10 upptagna ordningsregler torde ej behöfva särskildt motiveras.

Rörande den i § 11 föreslagna befogenhet för Direktionen, gäller samma motivering som för innehållet af § 4 mom. 1 redan är anford.

Bestämmelserna i § 12 hafva tillkommit såsom motsvarighet till bestämmelser af samma slag i andra pensionsreglementen och torde vara med rättvisa förenlige.

§ 13 torde vara motiverad af nödvändigheten att icke lemna rum för någon tvätydighet med afseende derå, att icke-pensionsberättigad delegare, som ur tjänst afgår, icke heller kan återfå sina i pensionsinrättningen gjorda insatser.

Komiterade öfvergå härefter till förslaget angående Enke- och Pupill-kassan.

Med afseende å delegarerätten i denna kassa hafva Komiterade, i anledning af den särdeles dryga kostnad, som skulle föranledas af att i kassan intaga den aldri äldsta af redan befintlig personal, ansett sig böra föreslå en viss begränsning. Komiterade hafva då föreställt sig, att denna begränsning lämpligen kunde bestämmas sålunda, att den som redan fyllt 50 år, då Statens jernvägstrafik organiserades såsom fristående, förvaltande verk, icke borde såsom delegare upptagas. Detta stadgande står för öfrigt i ett visst sammanhang med ett annat, som af Komiterade föreslagits, nämligen, att det äktenskap, som får föranleda pension, måste vara ingånget, innan delegaren fyllt 50 år, hvilket sednare stadgande naturligtvis likasom det förra helt och hållet grundar sig på finansiella skäl.

För att ur tjänst afgången person skall få kvarstå såsom delegare i Enke- och Pupill-kassan samt, enligt stadgandet i § 4 mom. 4, vara befriad från afgifter till samma kassa, anse Komiterade nödigt och konsekvent, att afskedet föranledts af sådan invaliditet och sådana tjänste- och lefnadsår, hvilka äro föreskrifna såsom vilkor för pensionsrätt i den föreslagna pensionsinrättningen för tjänstepersonalen. Formuleringen af detta stadgande, § 1 lit. b, är för öfrigt gjord med fästadt afseende på möjligheten, att delegare i Enke- och Pupill-kassan icke skulle vara delegare i pensionsinrättningen, hvilket skulle kunna inträffa med någon af redan anställd personal.

Den delegarerätt, som i samma § lit. c nämnes, hafva Komiterade ansett sig kunna föreslå med anledning deraf, att delegarnes bidrag till denna kassa äro mycket större än de, som härflyta från annat håll, och det därför torde vara billigt, att den, som under en längre följd af år gjort insatser i kassan, icke skall förlora värdet af dessa, om han efter denna tid utträder ur tjänst. Detta stadgande är dessutom motiveradt af nödvändigheten att göra inträdet i kassan mera begärligt för den personal, som redan finnes, enär, enligt hvad Komiterade redan förut anmärkt, de höga afgifterna kunna afskräcka en och annan.

Rörande de för kassan påräknade tillgångar och det belopp, hvartill hvar och en af de i § 2 nämnda inkomstkällor blifvit i beräkningarna upptagen, få Komiterade yttra följande.

Delegarnas bidrag i årsafgifter kunna uppskattas till 40,640 R:dr årligen, hvarjemte bör anmärkas att de inträdesafgifter, som vid kassans stiftande skulle komma att på en gång erläggas, sammanräknade kunna uppskattas till ett kapital af 45,000 R:dr.

Böter, ådömda jernvägspersonalen för tjänstefel, hafva på sednare åren nedgått och torde endast kunna upptagas till 1,000 R:dr årligen.

Afkastningen af sådana Statens jernvägstrafik tillhöriga jordstycken, hvilka icke äro för trafikens skötande behöfliga eller till boställsjord upplåtna, har under olika år något vexlat. Den egentliga inkomsten har uppstått genom försäljning af det utmed banan skördade höet, men den inkomst som hittills inlutit kan dock ej obetingadt läggas till grund för beräkningen, enär de jordstycken, der höskörd kan ifrågakomma, småningom inskränkas genom efterhand skeende förlängningar af stationsområden, genom upptagning af nya eller utvidgning af äldre affoppsdiken, genom upplag af räler, sliprar, ballast o. d., genom anläggning af sten- och jordstängsel i stället för stängsel af trä, m. m., men framförallt genom de i en ingalunda aflägsen framtid nödvändiga utläggningarna af dubbelt spår å sådana bansträckor, der nödigt område för dubbelspåret redan vid den enkla banans anläggning exproprierades. Sådant är t. ex. förhållandet med hela linien mellan Göteborg och Falköping, den linie som af alla stambanedelar är mest trafikerad och som utan tvifvel blir den första, der dubbelt spår måste utläggas. Längs efter hela denna linie är nemligen det nödiga jordutnålet för dubbel bana redan anskaffadt, och då den bördiga jordmänen utmed långa sträckor af samma linie alltid varit en af de bästa inkomstkällorna med afseende å höskörden, så uppkommer en betydande minskning af intægten, då, efter den dubbla banans anläggning, ofvanberörda jordutnål af henne upptages, utan att tala om den minskning af öfvergående natur, som uppkommer derigenom, att under byggnadstiden all gräsväxt förstöres, åtminstone å den sidan af banvallen, der det dubbla spåret utlägges. För öfrigt få Komiterade vördsamt erinra om, att äfven å andra bansträckor i Vestergötland äfvensom i Skåne blifvit anskaffadt jordutnål för dubbel bana, och att sammanräknade längden af de bandelar der förhållandet är enahanda, d. v. s. der höskörden framdeles kan komma att minskas, utgör omkring 25 mil. Intægten af höskörd utgjorde år 1870 ett belopp af 6,221 R:dr 65 öre samt uppgick under 1871 till 7,607 R:dr 59 öre. Det är icke osannolikt, att, om ifrågavarande afkastning blefve anslagen till förmån för tjänstepersonalens Enke- och Pupill-kassa, det stegrade intresset därför skulle hos denna personal alstra ett omhuldande af jordstyckena, hvarigenom afkastningen framdeles, och så länge de till dubbel bana hörande jordstycken finge för ändamålet användas, kunde stiga, men Komiterade hafva likväl, efter afvägning af de på denna fråga inverkan omständigheter och för att ej räkna för högt, icke vågat i kalkylen upptaga nu ifrågasatta inkomst till högre årligt belopp än 7,000 R:dr. Härtill torde dock böra fogas den anmärkningen, att Komiterade icke tagit med i räkningen den tillökning af intäkt för höskörd, som genom nya banors tillkomst är att emotse

enär denna tillökning näppeligen kan antagas proportionel emot det antal nya delegare som i kassan inträda, då de nya banorna förses med ny personal.

Inom jernvägens område tillvaratagna och icke inom behörig tid återfördrade effekter äfvensom qvarliggande outlöst gods, som icke inom den i gällande trafikreglemente utsatta tid återfördrats, hafva, på sätt §§ 20 och 37 i samma reglemente föreskrifva, på offentliga auktioner afyttrats samt enligt bestämmelserna i samma §§ reserverats »till förmån för någon med Kongl. Maj:ts nådiga tillåtelse till banbetjeningens understöd eller pensionering inrättad kassa». Komiterade få tillfälle att längre ned återkomma till detta ämne, men få nu endast nämna, att inkomsterna af dessa försäljningar i kalkylen rörande pensioneringen ansetts kunna upptagas till 1500 Rdr årligen.

De effekter och det outlösta gods, som särskildt magasineras, registreras och vårdas, under förväntan af återfördring genom egaren, hafva hittills utan afgift blifvit till denne återställda. Det synes emellertid komiterade vara ganska billigt, att egaren för sådan extra vård finge erlägga någon lindrig afgift, som genom taxa af Trafikstyrelsen fastställes, och att härigenom inflytande inkomster ansloges till förmån för enke- och pupillkassan. Under denna förut-sättning hafva komiterade äfven i sin kalkyl upptagit ett inkomstbelopp, hvilket dock icke ansetts kunna sättas högre än till 50 Rdr årligen.

De medel, som på grund af Kongl. Maj:ts nådiga bref den 3:dje Juni 1870 fortfarande reserveras till förmån för en enke- och pupill-kassa och som äro upptagna under lit. *f*), *g*) och *h*) anses kunna inbringa sammanräknadt 3,700 Rdr. Resultatet för år 1871 synes visserligen blifva en högre summa än den nu uppgifna, men detta har sin särskilda orsak deri, att försäljningen af makulatur under det året varit jemförelsevis mycket hög. till följd deraf att en större samling, uppkommen under flera föregående år, då afyttrades.

Under rubriken *gåfvor* hafva hittills influtit icke obetydliga belopp dels till en för tågbetjeningen, dels till en för personalen gemensamt reserverad sjuk- och understöds-kassa, förnämligast genom de gratifikationer, som vid Kongliga personers resor å stambanorna blifvit nådigst öfverlemnade. I förstone utdelades dessa gratifikationer kontant till jernvägsbetjeningen, men då Trafikstyrelsen strängt ville hålla på förbudet för personalen att af resande emottaga någon särskild ersättning och dessutom ansåg, att ifrågavarande medel lika väl borde tillkomma den personal, som i öfrigt kunde anses hafva att beställa med de kongliga tågen, utfärdade Styrelsen en föreskrift, att dylika medel skulle reserveras i den kassa, som sednast blifvit nämnd. I sammanhang härmed ordnades öfverlemnandet af samma medel efter en särskild, nådigst medgifven grund, och medlen hafva sedermera för hvarje gång någon bland de Kongliga personerna medföljt bantågen, hos dennes hofförvaltning, enligt den medgifna grunden, uttagits och derefter i sistberörda reserverade kassa insatts. Dessa

medel hafva emellertid utgjort ett högst värdefullt bidrag till bildandet af en kassa af ifrågavarande slag, och då Komiterade nu bland den föreslagna Enke- och Pupill-kassans tillgångar ansett skäl upptaga äfven dessa medel, och då Komiterade hoppas, att desamma äfven för framtiden skola inflyta, har, på grund af förhållandena under föregående år, det årliga beloppet häraf blifvit i kalkylen uppskattadt till 2,200 Rdr. Vidare få Komiterade värdsamt-erinra om åtskilliga andra gåfvor, som för samma ändamål influtit, såsom t. ex. från Lunds studenter, genom en konsert, det ansevärdiga beloppet af Rdr 719: 50, äfvensom att, innan frågan om de inkomster, som i § 2 lit. f) och g) omnämnas, blef genom nådiga brefvet af den 3 Juni 1870 reglerad, såväl för gångbiljetter som för rättigheter till försäljning inom jernvägens områden frivilliga afgifter ofta erlades, hvilka afgifter, under rubriken gåfvor, i den reserverade kassan insattes. Då sistnämnda slag af medel numera äro hänförda till en annan inkomsttitel, kunna de emellertid icke, lika litet som gåfvor af mera tillfälligt slag, i förevarande inkomstpost upptagas.

Inberäknadt räntor, 2,790 Rdr å redan samlade medel, skulle följaktligen, enligt komiterades förslag, förutom delegarnes egna bidrag kunna såsom årlig inkomst för enke- och pupill-kassan påräknas omkring 18,240 Rdr.

Beträffande de medel, som för åtskilliga understöds- och pensionsändamål hittills *reserverats till framtida disposition*, få Komiterade upplysa, att summan vid 1870 års slut uppgick till Rdr 42,159: 64 Rmt, hvartill kommer beloppet för 1871, så vidt det för närvarande är känt och nu, efter afdrag af diverse utgifter, utgör Rdr 54,419: 32, så att Komiterade ansett sig kunna i kalkylen upptaga ett kapital, för framtida ränteberäkning, stort 54,400 Rdr.

Kapitalet af reserverade medel har bildats på följande sätt:

Genom *försäljning af tillvaratagna effekter och outlöst gods* har influtit Rdr ..... 9,039: 78.

Enligt ordalydelsen i Trafikreglementet har denna summa reserverats »*till förmån för någon med Kongl. Maj:ts nådiga tillåtelse, till hanbetjeningens understöd eller pensionering inrättade kassa*».

Böter, ådömda dels tjenstemän, dels betjente, hafva uppgått till Rdr ..... 12,375: 40.

Enligt ordalydelsen i äldre tjenstgöringsreglementen äro dessa medel reserverade till förmån för »*en gemensam sjuk- och understöds-kassa*». Enligt sednare utgifvet tjenstgöringsreglemente tillkomma dessa medel samma reserverade kassa, som bildats genom försäljning af tillvaratagna effekter m. m., och slutligen hafva dessa medel under åren 1870 och 1871, på grund af den för

Transport Rdr 21,415: 18.

Transport Rdr 21,415: 18.

Trafikstyrelsen nädigst utfärdade instruktion, reserverats till förmån för *»en för de vid Statens jernvägstrafik anställda personers efterlemnade enkor och barn inrättad pensionskassa»*.

Under rubriken *»gåfvor»* har influtit Rdr ..... 19,036: 84.

Såsom ofvan är nämndt, hafva de under denna rubrik influtna medel reserverats till förmån för dels *tågbetjeningens pensionering*, dels en för *hela personalen gemensam sjuk- och understödskassa*.

Nu angifna trenne slag af reserverade medel hafva alltifrån trafikens första början förvaltats i gemensam kassa vid hvarje distrikt under vederbörande Intendents tillsyn och under granskning af särskilda revisorer. Influtna räntor och räntor på räntor uppgingo vid 1871 års slut, sammanräknade, till Rdr ..... 9,331: 87.

Summa Rdr 49,783: 89.

hvarifrån afgå diverse utgifter Rdr ..... 124: 45.

Saldo Rdr 49,659: 44.

De på grund af Kongl. Maj:ts nädiga bref den 3:dje Juni 1870 reserverade medel, som qvarstått i Trafikstyrelsens kassa och sålunda ej betingat någon ränta, uppgingo vid 1871 års slut till Rdr ..... 4,759: 88.

Summa Rdr 54,419: 32.

Beträffande det sålunda samlade kapitalets olika ändamål, få Komiterade till en början anmärka, att ett af dessa ändamål, nemligen det som afser understöd under sjukdom, numera torde vara öfverflödigt att söka vinna, då den sjukvård, som vid Statens jernvägstrafik på grund af gällande aflöningsreglemente bestås personalen, synes göra särskilda understöd för sagda ändamål obehöfliga, men att deremot hvarje tillgång, som kan disponeras, är väl behöflig för pensionsändamål. Komiterade förutsätta derfore, för sin del, att det blott är för det senare ändamålet, de reserverade medlen kunna komma att användas.

I den nyss afgifna redogörelsen för de sätt, hvarpå kapitalet bildats, hafva Komiterade återgifvit de olika rubriker, hvarunder de olika medlen hittills reserverats. Af dessa rubriker, jemförda med betydelseerna af de benämningar å personal, hvilka sedermera utvecklats sig och genom nu gällande instruktion för Trafikstyrelsen slutligen fixerats, skulle möjligen den slutsatsen kunna dragas, att vissa medel under vissa tider afsatts endast till förmån för *betjeningspersonalen* vid *banafdelningen* och under vissa tider endast till förmån för

betjeningspersonalen vid *maskin- och trafikafdelningarna*, under det att samtidigt vissa medel afsattes till förmån för *hela personalen*, såväl *tjenstemän* som *betjente* vid samtliga afdelningarna. Att meningen härvid varit att särskildt gynna någon viss afdelning kunna Komiterade, för sin del, icke föreställa sig, men måste fastmera tro, att redaktionerna af ifrågasvarande rubriker rönt inflytande af en obestämdhet i terminologien, som under trafiktjenstens första tid var ganska förklarlig; och Komiterade styrkas i denna tro af den omständigheten, att de bestämmelser, som i afseende å de reserverade medlens ändamål under sednare tider blifvit synliga, alla referera sig till personalen i sin helhet, hvarvid Komiterade särskildt få erinra om de två fall som genom K. M:t vunnit stadfästelse, nemligen i fråga om böter och de reserverade medel som i § 2 lit. *f*) och *g*) omtalas.

På grund häraf föreslå Komiterade, att hela det kapital, som under ofvannämnda olika rubriker hittills reserverats, måtte få tillgodokomma hela personalen gemensamt och att, då något direkt anslag icke torde från Statens sida böra ifrågasättas, hela kapitalet, såsom väl behöfligt för den föreslagna Enke- och Pupillkassan, måtte till denna kassa få läggas.

Rörande bestämmelserna i § 4 mom. 1 hafva Komiterade redan yttrat sig i sammanhang med frågan om beloppen af de sammanräknade premier, delegare i båda kassorna skulle komma att erlägga, men Komiterade få nu särskildt hänvisa på den serie för premiebeloppen, som i detta moment förekommer, dels för jmförelse mellan dessa belopp och de längre här ofvan framvisade premierna för *båda* kassorna vid Tysklands jernvägar, dels till jmförelse med de premier som i Civilstatens enskilda enke- och pupillkassa äro för olika pensioner fastställda. I förra fallet kommer man till det resultat, att medelpremien vid den svenska enke- och pupillkassan ensamt för sig under de nuvarande förhållandena är större än de flesta af de för båda kassorna gemensamt bestämda premier vid de tyska jernvägar, som här ofvan uppräknats, fastän de sednare premierna betinga vida fördelaktigare pensionering. I sednare fallet få Komiterade erinra, att årsafgifterna i Civilstatens enskilda enke- och pupillkassa variera från 6 procent af den lägsta pensionen till 9 procent af den högsta, under det att årsafgiften vid den af Komiterade föreslagna enkekassan, i förhållande till delegarens ålder vid inträdet, skulle utgå med från 15 t. o. m. 30 procent af pensionen, hvarvid tillika torde böra erinras, att med pension i förstbemälda kassa äfven följer, i de flesta fall, pension ur Civilstatens *allmänna* enke- och pupillkassa, för hvilken ingen afgift erlägges.

Storleken af den till delegares efterlevande utgående pension skulle i regeln utgöra 20 procent af delegarens s. k. medelarvode, men för dem, som erhöle pensionsrätt efter sådan delegare, som i § 1 lit. *c*) nämnes, skulle pensionens storlek endast uppgå till 15 procent af det arvodesvärde, i förhållande

hvertill den afskedade delegaren erlagt årsafgifter under sin återstående lifstid. Skälet till denna nedsättning af pensionsbeloppet är, såsom för öfrigt lätteligen torde inses, att ifrågavarande delegare icke bör få tillgodoräkna sig fördelen af de bidrag, som från jernvägens sida tillfalla kassan, men att han tvärtom bör vidkännas ett afdrag på det matematiska värdet af sina insatser vid afskedstagandet, på grund af den risk, som kassan stått under hans tjenstetid, att få betala pension åt hans efterlevande med 20 procent af arvodet.

Hvad i öfrigt angår förhållandet emellan tillgångar och föreslagna pensionsbelopp, få Komiterade hänvisa till vidfogade »P. M., rörande beräkningarna af pensioner och premier vid en enke- och pupillkassa till förmån för tjenstepersonalen vid Statens jernvägstrafik», jemte den till denna P. M. hörande tabell.

Med afseende derå, att Komiterade icke föreslagit högre ålder än 18 år för pensionsberättigade barn, få Komiterade anföra, att då ynglingar vid denna ålder kunna vinna inträde i ordinarie tjenst vid Statens jernvägstrafik, så synes i konsekvens härmed pensionsunderstöd i allmänhet icke behöfva utgå till dem som öfverträdt denna ålder, och att då för öfrigt betjeningens antal är så öfvervägande i förhållande till tjenstemännens, nemligen i proportion som 5 till 1, och betjeningens barn i de aldra flesta fall torde kunna vid 18 års ålder försörja sig sjelfva och detta förhållande äfven i många fall torde inträffa med tjenstemäns barn, Komiterade icke ansett lämpligt, att till förmån för de jemförelsevis få fall, då en dyrbarare, längre uppfostringstid förekommer, belasta kassan med den högre kostnad, hvartill en längre utsträckning af pensionsåldern för barn skulle föranleda.

Komiterade hafva redan i det föregående betonat det intresse jernvägstrafiken har att få en enke- och pupillkassa till stånd, men Komiterade få nu ytterligare, efter den redogörelse som här blifvit lemnad, med afseende å de ifrågasatta premiebeloppen och dessas betydliga storlek i jemförelse med andra, såväl inhemska som utländska enkekassors, erinra om, att de förnämligaste orsakerna till de höga premiebeloppen äro hufvudsakligen att söka i den tidiga invaliditet och den låga tjenste- och lefnadsålder, som blifvit med afseende å personalens egen pensionering förutsatte, i ändamål att för tjensten kunna påräkna en lefnadskraftig personal och att, då af den afskedade personalen inga bidrag kunna förutsättas, de betalande delegarne sålunda få vidkännas den höga kostnad, som af nyssnämnda fördel för tjensten blir en följd, och att slutligen, vid sådant förhållande ovilkorligen nödigt synes vara, att alla de biinkomster, som från jernvägens sida, utan att minska trafikintägten, kunna beredas, blifva lagda till enke- och pupillkassan.

Redan i början af detta betänkande har blifvit motiveradt, hvarföre Komiterade icke ansett lämpligt, att uttala sig öfver förvaltningen af nu föreslagna

pensionsinrättningar, annat än så till vida, att de hänvisat till hvad i detta afseende är gällande för Civilstatens pensionskassor, men då i de förslag, som blifvit framlagda, intet afdrag å beräknade tillgångar gjorts för förvaltningskostnader, böra Komiterade dock särskildt upplysa, att de med afseende å dessa kostnader föreställa sig, dels att det ringa utrymme för tjenstelokal, som kan ifrågakomma, borde kunna beredas den till pensionsinrättningarna hörande tjenstepersonal i den nya hufvudbyggnaden vid Stockholms centralbangård, dels att, hvad nämde personal angår, Komiterade, efter samråd med de vid Statens jernvägstrafik anställda, i Stockholm tjenstgörande personer, kommit till den öfvertygelse, att hinder icke möta att låta denna personal turvis och utan aflöning tjenstgöra såsom biträden åt den likaledes utan arvode fungerande direktionen, dels ock att öfriga af ifrågavarande förvaltning betingade utgifter blifva så obetydliga, att något särskildt afseende icke behöft fästas derå i Komiterades förslagsberäkningar.

Slutligen få Komiterade nämna, att då kalkylerna rörande pensioneringen äro ganska invecklade och kräfva ett särskildt studium af försäkringsväsendet, Komiterade ansett sig böra, genom en med detta ämne erkänt förtrogen person, låta sina kalkyler granskas. Komiterade hafva derföre vändt sig till Herr Lektor F. W. Hultman med annodan om en sådan granskning, och har Lektor Hultman, efter genomgående af de till kalkylerna hörande handlingar, afgifvit det yttrande som härhos bifogas.

Stockholm den 12 Januari 1872.

C. LIMNELL.

C. Löfman.

K. U. Sparre.

E. Fränckel.

J. Norrman.

(Tillhör Bil. 2.)

Förslag till reglering af finansiella vilkor för en

Pensions-Inrättning

till förmån för tjenstepersonalen vid Statens jernvägstrafik.

§ 1.

Delegare. Delegare i pensionsinrättningen är hvar och en i Statens jernvägstrafiks ordinarie tjenst anstald person, som antingen efter detta reglementes nådiga fastställande i sådan tjenst antagits, eller, redan antagen, inom trenne månader efter nämnde fastställande anmält sig till inträde i pensionsinrättningen.

§ 2.

Tillgångar. Pensionsinrättningens tillgångar äro:

- a) *Delegares bidrag*, förmedelst de i nästföljande §§ bestämde årsafgifter och afgifter vid arvodesförhöjningar;
- b) *Statens bidrag*, utgörande en procent af skillnaden emellan Statens jernvägstrafiks totalinkomster och samtliga utgifter för drift och underhåll, under hvarje år från och med år 1871;
- c) gåfvor till förmån för pensionsinrättningen;
- d) sådana pensionsbelopp, som icke inom behörig tid uttagas eller som på annat sätt förverkas; samt
- e) räntor å sålunda samlade medel.

§ 3.

Delegares årsafgifter. *Mom. 1.* Delegares årsafgifter utgå med en viss, på grund af hans ålder vid inträdet i pensionsinrättningen en gång för alla bestämd, procent af honom tillkommande ordinarie arvoden, sålunda att:

den, som inträder före fyllda 30 år, erlägger 1.5 procent af arvodet,									
» » vid inträdet fyllt 30 men icke 32 år, erlägger 1.6 procent af arvodet									
» » » » » 32 » » 34 » » 1.7 » » »									
» » » » » 34 » » 36 » » 1.8 » » »									
» » » » » 36 » » 38 » » 1.9 » » »									
» » » » » 38 » » 40 » » 2.0 » » »									
» » » » » 40 » » 42 » » 2.1 » » »									
» » » » » 42 » » 44 » » 2.2 » » »									
» » » » » 44 » » 46 » » 2.3 » » »									
» » » » » 46 » » 48 » » 2.4 » » »									
» » » » » 48 » » 50 » » 2.5 » » »									
» » » » » 50 » » 52 » » 2.6 » » »									
» » » » » 52 » » 54 » » 2.7 » » »									
» » » » » 54 » » 56 » » 2.8 » » »									
» » » » » 56 » » 58 » » 2.9 » » »									
» » » » » 58 » » 60 » » 3.0 » » »									
» » » » » 60 » » — » » 3.1 » » »									

dock skall den, som före detta reglementes fastställande icke var i Statens jernvägstrafiks ordinarie tjänst anställd, och som vinner inträde efter det han fyllt 30 år, erlägga retroaktiv afgift, motsvarande hela värdet för den förmån att icke behöfva erlägga högre årsafgifter än här ofvan äro bestämda. Sagde kostnad fastställes af pensionsinrättningens direktion; klagan öfver direktionens beslut härutinnan må ej föras.

Mom. 2. Förflyttas delegare från befattning med högre arvode till befattning med lägre, är han dock berättigad att, förmedelst i stadgad ordning inbetalda årsafgifter i förhållande till det högre arvodet, bereda sig den emot detta arvode svarande pension.

Mom. 3. Årsafgifterna erläggas från och med månaden näst efter den, då delegaren inträdde i pensionsinrättningen, och så länge han i Statens jernvägstrafiks tjänst kvarstår.

§ 4.

Hvarje gång delegare uppflyttas i högre arvodesklass, erlägger han till pensionsinrättningen en månads arvodesförhöjning. Detta erläggande sker genom arvodesafdrag, då förhöjningen första gången utfaller.

Delegares afgifter vid arvodesförhöjningar.

§ 5.

Årsafgifterna inbetalas genom afdrag å delegares arvode hvarje gång sådant utfaller. Är delegare af en eller annan anledning oberättigad att uppbära arvode, så att afdrag ej kan ega rum, skall inbetalningen af såväl arvodesför-

Sätt för inbetalning af afgifter.

höjnings- som årsafgift ske kontant och på de tider, som inbetalning genom arvodesafdrag eljest skolat ske. Försummas detta, må Direktionen afgöra, huruvida den försumlige må i pensionsinrättningen få kvarstå eller ej. Tillåtes han kvarstå, så skall hela det förfallna beloppet jemte sex procents ränta derå, efter år räknadt, på en gång frändragas den försumliges först utfallande arvodes- eller pensionsbelopp.

§ 6.

Pensionsrätt.

Berättigad till pension är delegare:

a) som till följd af kroppsskada eller sjuklighet, ådragen genom tjensteutöfning vid Statens jernvägstrafik, icke kan sin befattning behörigen sköta och fördenskull af Styrelsen afskedas;

b) som efter minst tio tjensteår i ordinarie anställning vid Statens jernvägstrafik afskedas, emedan han antingen till följd af sjuklighet, icke ådragen genom tjensteutöfning, eller till följd af ålderdomssvaghet, icke kan sin befattning behörigen sköta;

c) som efter minst 30 års tjenst i ordinarie anställning vid Statens jernvägstrafik uppnått sådan ålder, att hans lefnadsår och tjensteår sammanräknade uppgå till talet 95.

§ 7.

Pensionernas storlek.

Mom. 1. Årliga beloppet af pension bestämmes i mån af den pensionsberättigades tjensteår till vissa procent af det medelarvode, som uppkommer, då medeltalet tages af de fem sista årsarvoden, i förhållande hvar till den pensionsberättigade, näst före erhållet afsked, erlade årsafgifter till pensionsinrättningen, sålunda, att

för fulla	10	tjensteår	erhållas	20	procent	af	medelarvodet
»	»	11	»	»	21	»	»
»	»	12	»	»	22	»	»
»	»	13	»	»	23	»	»
»	»	14	»	»	24	»	»
»	»	15	»	»	25	»	»
»	»	16	»	»	26	»	»
»	»	17	»	»	27	»	»
»	»	18	»	»	28	»	»
»	»	19	»	»	29	»	»
»	»	20	»	»	30	»	»
»	»	21	»	»	31	»	»
»	»	22	»	»	32	»	»
»	»	23	»	»	33	»	»

för fulla 24 tjensteår	erhållas	34	procent	af	medelarvodet
» » 25	» »	35	» »	»	»
» » 26	» »	36	» »	»	»
» » 27	» »	37	» »	»	»
» » 28	» »	38	» »	»	»
» » 29	» »	39	» »	»	»
» » 30	» »	40	» »	»	»

Var delegare vid sitt inträde i kassan redan i Statens jernvägstrafiks tjänst antagen och erhåller han afsked, innan fem år förflutit efter inträdet, bestämmas medelarvodet efter medeltalet af de arvoden, han under de fem sista åren af sin tjenstetid uppburit.

Mom. 2. Delegare, som före uppnåendet af 20 tjensteår skall pensioneras på grund af bestämmelsen i § 6 lit. a), erhåller alltid såsom pension 30 procent af medelarvodet. Inträffar pensionsrätten, innan delegaren varit fem år i tjänst, beräknas medelarvodet efter det mindre antalet årsarvoden.

Mom. 3. Pensionen beräknas från och med månaden näst efter den, då delegaren erhållit afsked, till och med den månad, under hvilken pensionstagarren dör eller förverkar sin pensionsrätt.

§ 8.

För bestämmande af pensionsrätt må delegares tjensteår före 1863 icke medräknas. Dock medgifves delegare, som sådant äskar, att äfven medräkna tjensteåren före 1863, till det antal som af Styrelsen för Statens jernvägstrafik godkännes, så framt han inom ett år efter inträdet på en gång till pensionsinrättningen erlägger den retroaktivafgift, som motsvarar hela värdet för den äskade större förmånen. Sagde kostnad fastställas af pensionsinrättningens Direktion; klagan öfver Direktionens beslut härutinnan må ej föras.

Tjensteår.

§ 9.

Mom. 1. Vid tjänstens frånträdande erhåller pensionsberättigad delegare efter anmälan hos Direktionen, pensionsbref å det belopp, som han för framtiden eger utfä.

Pensionsbref

Mom. 2. Pensionsbref må ej gälla såsom säkerhet för lån och får ej för gäld utmätas; ej heller må införsel i pension beviljas.

§ 10.

Mom. 1. Pension utbetalas i början af Mars, Juni, September och December månader för den tid, utbetalningsmånaden inbegripen, som pensions-

Pensions utbe-
kommande.

tagaren då eger rätt att uppbära pension. Vid hvarje utbetalningstillfälle skall pensionsbrevet företes samt vederbörliga bevis, styrkande pensionsrätten, aflemmas.

Mom. 2. Uttages ej pension inom trenne år efter det pensionsrätten inträdt eller pension sednast blifvit lyftad, hemfaller densamma till pensionsinrättningen, så väl för de trenne sålunda förflutna åren som allt framgent.

§ 11.

Återinträdande
delegare.

Delegare, som lemnat Statens jernvägstrafiks tjänst, skall, om han ånyo vinner inträde deruti, och följaktligen äfven återinträder såsom delegare i pensionsinrättningen, erlägga de afgifter, som af Direktionen bestämmas. Klagan öfver Direktionens beslut härutinnan må ej föras.

§ 12.

Förlorad pen-
sionsrätt.

Delegare, som afskedas till följd af tjenstefel eller brott mot allmän lag eller derföre att han utan Styrelsens för Statens jernvägstrafik samtycke lemnat sin tjänst, förlorar all rätt till pension, äfven om han vid afskedandet sådan rätt innehade.

§ 13.

De af delegare till pensionsinrättningen erlagda afgifter kunna icke af honom återfås i annan ordning, än genom den i detta reglemente fastställda pensionering, till följd hvaraf delegare, som tager afsked, innan han är pensionsberättigad, eller som på annat sätt förlorar sin pensionsrätt, på samma gång förlorar rättigheten att återfå sina i inrättningen gjorda insatser.

(Tillhör Bil. 2.)

Förslag till reglering af finansiela villkor för en

Enke- och Pupillkassa

*till förmån för tjänstepersonalens vid Statens jernvägstrafik efterlemnade
enkor och barn.*

§ 1.

Delegare äro:

Delegare.

a) hvarje man, i Statens jernvägstrafiks ordinarie tjänst anställd, som antingen efter detta reglementes nådiga fastställande i sådan tjänst antagits, eller, redan antagen, inom trenne månader efter nämnda fastställande anmält sig till inträde i kassan, dock med vilkor för denne sednare, att han den 1 Januari 1863 ännu icke fyllt femtio år;

b) hvar och en, som, efter sålunda vunnit delaktighet, afgått ur tjänsten på grund af sådan invaliditet samt de tjänste- och lefnadsår, hvilka äro föreskrifna såsom vilkor för erhållande af pensionsrätt i den af Komiterade föreslagna pensionsinrättning till förmån för tjänstepersonalen; dock må ingen, som afgått ur tjänst, kvarstå såsom delegare, så framt han icke i minst fem år innehaft ordinarie anställning vid statens jernvägstrafik;

c) hvar och en, som, efter det han i kassan vunnit delaktighet, fyllt 45 år och i 20 år tjänstgjort såsom ordinarie vid Statens jernvägstrafik, beviljas afsked och sedermera vederbörligen erlagt de afgifter, som för bibehållande af hans delegarerätt blifvit, på sätt § 4 mom. 5 föreskrifver, bestämda.

§ 2.

Kassans tillgångar utgöras af:

Tillgångar.

a) *delegares bidrag*

1:o. afgifter vid inträde i kassan,

2:o. årsavgifter,

- 3:o. afgifter vid arvodes-förhöjningar;
- b) böter, ådömda jernvägspersonalen för tjenstefel;
  - c) *afkastningen* af sådana, Statens jernvägstrafik tillhöriga *jordstycken*, hvilka icke för trafikens skötande äro behöfliga eller till boställsjord upplåtna;
  - d) inkomster *vid försäljning* af inom jernvägens område tillvaratagna, men icke inom behörig tid återfordrade effekter, och af kvarliggande outlöst gods, som, på grund af gällande Trafikreglemente, på offentlig auktion afyttras;
  - e) inkomster *vid registrering och förvaring* af sådana tillvaratagna effekter, som af egaren återtagas emot afgift, enligt af Trafikstyrelsen fastställd taxa;
  - f) inkomster af *medgifna rättigheter* till försäljning och annonsering inom jernvägens område;
  - g) inkomster af *försålda gångbiljetter och inträdesbiljetter till stationernas väntsalor*;
  - h) inkomster af den från Statens jernvägstrafiks expeditioner samlade och *försålda makulatur*;
  - i) *gåfvor* till förmån för kassan;
  - k) vid detta reglementes fastställande befintliga tillgångar, dels i Statens jernvägstrafiks sjuk- och understödskassor, dels i kassor för pensionering af personalen, äfvensom de, på grund af Kongl. Maj:ts nådiga Bref den 3 Juni 1870, reserverade medel;
  - l) sådana pensionsbelopp, som icke inom behörig tid uttagas, eller som på annat sätt förverkas;
  - m) räntor å kassans medel.

§ 3.

Inträdesafgift. Såsom inträdesafgift erlägger den inträdande hälften af honom då tillkommande arvode för en månad.

§ 4.

Årsafgifter. *Mom. 1.* Delegates årsafgifter utgå med en viss, på grund af hans ålder vid inträdet i kassan, en gång för alla bestämd procent af honom tillkommande ordinarie arvoden sålunda, att

den, som inträder innan han fyllt 30 lefnadsår, erlägger	3.0	% af arvodet,		
den, som vid inträdet fyllt 30 men icke 32	»	»	3.1	»
» » » » » 32 » » 34	»	»	3.2	»
» » » » » 34 » » 36	»	»	3.3	»
» » » » » 36 » » 38	»	»	3.4	»
» » » » » 38 » » 40	»	»	3.5	»
» » » » » 40 » » 41	»	»	3.6	»
» » » » » 41 » » 42	»	»	3.7	»
» » » » » 42 » » 43	»	»	3.8	»
» » » » » 43 » » 44	»	»	3.9	»
» » » » » 44 » » 45	»	»	4.0	»
» » » » » 45 » » 46	»	»	4.1	»
» » » » » 46 » » 47	»	»	4.2	»
» » » » » 47 » » 48	»	»	4.3	»
» » » » » 48 » » 49	»	»	4.4	»
» » » » » 49 » » 50	»	»	4.5	»
» » » » » 50 » » 51	»	»	4.6	»
» » » » » 51 » » 52	»	»	4.8	»
» » » » » 52 » » 53	»	»	5.0	»
» » » » » 53 » » 54	»	»	5.2	»
» » » » » 54 » » 55	»	»	5.4	»
» » » » » 55 » » 56	»	»	5.6	»
» » » » » 56 » » 57	»	»	5.8	»
» » » » » 57 » » 58	»	»	6.1	»
» » » » » 58 » » 59	»	»	6.4	»
» » » » » 59 » » 60	»	»	6.7	»

Mom. 2. Erläggandet af årsavgifter tager sin början med månaden näst efter den, då delegaren inträdde i kassan.

Mom. 3. Förflyttas delegare från befattning med högre arvode till befattning med lägre, är han dock berättigad att, förmedelst allt framgent och i stadgad ordning fortgående avgifter i förhållande till det högre arvodet, bereda sina efterlevande den emot detta arvode svarande pension.

Mom. 4. De i § 1 lit. b) nämnda delegare äro befriade från årsavgifter.

Mom. 5. De årsavgifter, hvilka, enligt § 1 lit. c), kunna komma att utgå, bestämmas en gång för alla af kassans direktion med tillämpning af den grund för beräkningen, som i mom. 1 af denna § är stadgad, och sedan den afgående delegaren uppgifvit det arvodesvärde, i förhållande hvartill han önskar pension åt sina efterlevande. Detta arvodesvärde får dock ej vara högre än det arvodes, i förhållande hvartill den afgående delegaren sednast erlade års-

avgifter och ej heller lägre än hälften af samma arvode. Öfver direktionens beslut härutinnan må klagan ej föras.

Mom. 6. Den som vid detta reglementes fastställande redan är i Statens jernvägstrafiks ordinarie tjänst anstald, må ega rätt att i pensionskassan inträda såsom delegare för mindre belopp än det arvode han uppbär, dock ej för mindre än hälften af arvodet; kommande, i förhållande härtill, såväl avgifter för som framdeles utfallande pension efter sådan delegare att beräknas med stöd af bestämmelserna i detta reglemente.

§ 5.

Uppflyttnings-
avgift.

Hvarje gång delegare uppflyttas i högre arvodesklass, erlägger han särskildt till kassan två månaders arvodesförhöjning. Denna avgift erlägges, då förhöjningen andra och tredje gången utfaller.

§ 6.

Sätt för in-
betalning af
delegares
bidrag.

Mom. 1. De i §§ 3, 4 och 5 bestämda avgifter inbetalas af i tjänst varande delegare genom afdrag från hans arvode. Är sådan delegare af en eller annan orsak oberättigad att uppbära arvode, så att afdrag ej kan ega rum, skall inbetalningen ske kontant och på de tider, då inbetalning genom arvodesafdrag eljest skolat ske.

Mom. 2. Sådan delegare, som i § 1 lit. c) nämnes, erlägger före utgången af det kalenderår, hvarunder han utträdt ur tjänsten, den avgift, som på den återstående delen af året sig belöper, men under de följande kalenderåren erlägger han hela den fastställda årsavgiften på en gång och sednast den 1 Augusti.

§ 7.

Pensionsrätt.

Mom. 1. Rätt till pension efter afiden delegare måste grunda sig derpå, att denne minst fem år varit i Statens jernvägstrafiks ordinarie tjänst anstald, samt att det äktenskap, som föranleder pensionen, blifvit ingånget före afskedstagandet och innan delegaren fyllt femtio år.

Mom. 2. Pensionsberättigade äro:
den afidnes enka, så länge hon lefver ogift och är välfrejdad,
samt hvarje den afidnes barn, som är välfrejdadt och ej fyllt aderton år.

Mom. 3. Det årliga pensionsbeloppet efter afiden delegare fastställles, på sätt nästföljande § stadgar, en gång för alla och utgår oförminskadt från och med månaden näst efter den, då delegaren afled, samt till och med den månad, under hvilken hans efterlevandes pensionsrätt helt och hållet upphörde. Emellan enka och barn fördelas utfallande belopp sålunda, att enkan undfår ena

hälften och barnen tillsammans den andra hälften; emellan barn delas alltid pensionsbeloppet lika.

Mom. 4. Affiden delegares fränskiljda hustru, som ej ingått nytt äktenskap, har, då den affidne ej efterlemnats pensionsberättigad enka från sednare gifte, och så framt direktionen pröfvar sådant rättvist, samma rätt till pension som enka.

§ 8.

Årliga beloppet af pension efter affiden delegare bestämmes på följande sätt: Pensionernas storlek.

Efter delegare, tillhörande någon af de i § 1 lit. a) och lit. b) upptagna kategorier, utbetalas *tjugo procent* af det medelarvode, som uppkommer, då medeltalet tages af de fem sista årsarvoden, i förhållande hvartill delegaren, på grund af bestämmelserna i § 4 mom. 1, erlagt årsafgifter; men var delegaren, vid sitt inträde i kassan, redan förut i Statens jernvägstrafiks ordinarie tjänst antagen, och affider han innan fem år förflyttit efter inträdet, bestämmes medelarvudet efter medeltalet af de arvoden, han under de fem sista åren af sin tjänstetid uppburit.

Efter sådan delegare, som i § 1 lit. c) nämnes, utbetalas *femton procent* af det arvodesvärde, i förhållande hvartill delegaren, efter utträdet ur tjänst, erlagt årsafgifter.

§ 9.

Mom. 1. Anspråk på pension efter affiden delegare anmäles hos kassans direktion, med förteende af vederbörligt intyg om dödsfallet och om samtliga pensionsberättigade efterlevandes namn, födelseår och frejd. Direktionen bestämmer då det en hvar tillkommande pensionsbelopp samt utfärdar pensionsbref. Pensionsbref.

Mom. 2. Pensionsbref må ej gälla såsom säkerhet för lån och får ej för gäld utmätas; ej heller må införsel i pension beviljas.

§ 10.

Mom. 1. Pension utbetalas i början af Mars, Juni, September och December månader för den tid, utbetalningsmånaden inbegripen, pensionstagaren då eger rätt att uppbära pension. Vid hvarje utbetalningstillfälle skall pensionsbrevet företes samt vederbörliga bevis, styrkande pensionsrätten, aflemnas. Pensions utbekommande.

Mom. 2. Uttages ej pension inom trenne år efter det pensionsrätten inträddt, eller pension sednast blifvit lyftad, hemfaller densamma till kassan, så väl för de trenne sålunda förflyttna åren som allt framgent.

§ 11.

Afgifter vid
återinträde i
tjänst.

Mom. 1. Delegare, som utträdt ur Statens jernvägstrafiks tjänst och der-
vid förlorat sin delegarerätt, eger, om han ånyo vinner inträde i tjänst och
följaktligen äfven återinträder såsom delegare, erlægga de afgifter till kassan,
som af direktionen då bestämmas.

Mom. 2. För delegare, som, efter att hafva lemnat Statens jernvägstra-
fiks tjänst utan att förlora delegarerätt, i nämnda tjänst återinträder, bestämmer
direktionen äfvenledes de afgifter, den återinträdande skall betala för tillgodo-
njutandet af den delegarerätt, som af de förändrade förhållandena betingas.

Klagan öfver direktionens beslut vid tillämpningen af bestämmelserna i
denna § må ej föras.

§ 12.

Upphörande
af delegare-
rätt.

Mom. 1. Försummar delegare att i rätt tid till pensionskassan inbetala
honom åliggande kontanta afgift, må samma afgift jemte derå upplupen sex
procent ränta, efter år räknadt, antingen innehållas å den försumlige delegarens
näst derefter utfallande aflöning eller eljest af hans tillgångar indrifvas. Afli-
der delegare utan att hafva inbetalt honom åliggande afgifter, skall, innan pensio-
neringen får taga sin början, pensionskassans fordran, i kapital och ränta,
vara betäckt.

Mom. 2. Den som efter uppnådda fentio lefnadsår ej eger pensions-
berättigade anhöriga, upphör att vara delegare och är följaktligen ej skyldig
att vidare erlægga någon afgift till kassan.

Mom. 3. Delegare, som utan Styrelsens för Statens jernvägstrafik med-
gifvande lemnar sin tjänst, är sin delegarerätt förlustig.

(Tillhör Bil. 2).

P. M.

rörande beräkningarne af pensioner och premier vid en pensionsinrättning till förmån för tjenstepersonalen vid Statens jernvägstrafik.

Enär den svenska jernvägstrafiken är alltför ung, för att erforderliga statistiska upplysningar skulle derifrån kunna hemtas rörande personalens lifslängd och afgång ur tjenst till följd af invaliditet, hafva Komiterade sökt, att ur främmande jernvägars erfarenhet hemta ledning för bestämmandet af de på nämnda förhållanden beroende proportionerna mellan premier och pensioner. Men ehuru väl pensionsinrättningar vid en stor del af utlandets jernvägar egt bestånd under ett flertal år, har berörda fält af statistiken icke utgjort föremål för särskildt bearbetande. Vid pensionskassors upprättande synes man hittills blott hafva utgått från antaganden, att dödligheten följt en viss lag, som angifvits af några bland de öfver befolkningen i allmänhet uppgjorda mortalitetstabeller, men deremot, med afseende å det antal eller den ordning, hvari personalen kunde antagas blifva otjenstbar, nödgats hålla sig inom suppositionernas område, helst den allmänna statistiken i detta fall icke kunnat gifva några upplysningar. Till utredning af denna för pensionsväsendet viktiga fråga har början gjorts först under de aldra senaste åren och inom det land, der jernvägsstatistiken i likhet med andra jernvägsdrift berörande vetenskapliga frågor fullständigast behandlats, nemligen Tyskland, der dessutom insamlandet af de för ifrågavarande ändamål erforderliga, talrika uppgifter gynnas af det nära sambandet mellan landets olika jernvägar i allmänhet och särskildt genom den s. k. Verein Deutscher Eisenbahn-Verwaltung, hvilken omfattar såväl Tysklands som åtskilliga jernvägar inom grannländerna under en gemensam direktion.

Genom nämnda direktions medverkan har en för försäkrings- eller pensionerings-statistiken högt intresserad vetenskapsman, Dr A. Wiegand, insamlat från de flesta tyska banor fullständiga uppgifter för åren 1868 och 1869 öfver personalens antal och åldrar, dödligheten inom hvarje åldersklass samt det antal, som inom hvarje af dessa klasser blifvit invalider, äfvensom särskildt dödligheten bland dem, som till följd af invaliditet måst afgå ur tjenst. Resultaten af dessa undersökningar, hvilka omfatta banor med en sammanräknad

personal af 70,000 personer, hafva blifvit offentliggjorda i de tyska jernvägsförvaltningarnas officiella tidning och gifvit vid handen, dels att dödligheten inom den i tjänst befintliga personalen nära öfverensstämmer med den som angifves i den s. k. »de 17 engelska kompaniernas mortalitetstabell», hvilken af flera bolag lagts till grund för beräkning af deras försäkringar, dels att inom de till följd af invaliditet afgångna personerna dödligheten är betydligt starkare än efter någon af de allmänna tabellerna af ifrågakvarande slag. Antalet af dem, som under ofvannämnda begge år blifvit invalider, sammanföll nära med det som borde uppkomma enligt en af Heym tidigare uppställd hypotes, modifierad sålunda, att ingen antages i tjänst kvarstå utöfver det 71:sta lefnadsåret, eller att sannolikheten att vid detta år blifva invalid sattes lika med 1. Enligt bemälda hypotes växer sannolikheten att blifva invalid med lefnadsåldern i sådant förhållande att densamma vid

20 års ålder	utgör	0,00102
30 » »	»	0,00113
40 » »	»	0,00178
50 » »	»	0,00590
60 » »	»	0,03168
70 » »	»	0,19298

eller med andra ord, att af

20-åringar	en person	blir invalid	bland 980 personer
30 » »	» »	» »	» 885 »
40 » »	» »	» »	» 562 »
50 » »	» »	» »	» 169 »
60 » »	» »	» »	» 31 »
70 » »	» »	» »	» c:a 5 »

På grund af dessa förhållanden föreslog Wiegand, dels att, intill dess ännu fullständigare upplysningar i förevarande ämne kunde komma i dagen, vid uppgörandet af beräkningar för jernvägspersonalens pensionering begagna en af honom uppgifven sannolikhetstabell öfver invalidernas dödlighet, dels att, för sannolikheten att blifva invalid, antaga den ofvanförda modifierade Heymska hypotesen, dels slutligen att beräkna mortalitetsförhållandena inom den i tjänst kvarstående personalen efter de 17 kompaniernas tabell.

I enlighet med dessa grundsatser hafva sedermera lifrättetabeller för jernvägspersonalen blifvit uträknade af J. Kahn i Wien och införda i ofvanbemälda tidnings N:o 15 af årgången 1871.

Då dessa tabeller äro de enda i sitt slag, som stödja sig på statistiska fakta, och dessa fakta samlats inom en personal som är 30 à 40 gånger större

än de svenska stambanornas, och då för öfrigt skäl ännu icke finnes till det antagande, att förhållandena härstädes skola väsentligt afvika från hvad ofvan angifna undersökningar gifva vid handen, så hafva Komiterade ansett tillförlitligast, att på de af Wiegand föreslagna grunder stödja sina beräkningar af pensionernas värden och de premier eller årsafgifter, som för dem böra erläggas. Den af Kahn uträknade tabell hafva Komiterade dock ej ansett sig kunna använda omedelbart, enär den räntefot han med afseende å fruktbargörandet af samlade pensionsmedel begagnat, eller 5 procent, synes väl hög, i betraktande af den tendens till fallande, räntefoten i Sverige på sednaste åren visat. Komiterade hafva derföre omarbetat nämnda tabell efter 4,5 procents räntefot. Den sålunda omarbetade tabellen vidlägges härjemte såsom bilagor Lit. A. och Lit. B.

Den förra af dessa utgör en egentlig lifräntetabell för invalider och upptager, i första kolumnen de olika åldersklasserna, i andra kolumnen antal lefvande invalider inom hvarje åldersklass, i tredje kolumnen de mot dessa antal svarande, efter 4,5 % diskonterade värden, eller hvad man kallar de »diskonterade talen», i fjerde kolumnen summorna af sistnämnda tal, och i femte kolumnen de närvarande värdena af en lifränta om 1 Rdr årligen, som utgår vid hvarje års slut, så länge invaliden lefver.

Lit. B. innehåller de tal, som erfordras för beräkning af värdet af en pension, som skall utgå från det år, hvarunder en person *blifver invalid* och till samma persons död. För hvarje af de i kolumnen 1 upptagna lefnadsår, till och med det 71:sta, eller det sista, hvarunder en person antages kvarstå i tjänst, angifves i kolumnen 2 det emot de i tjänst kvarstående (eller de aktiva personernas) antal svarande diskonterade tal. Kolumnen 3 upptager summorna af dessa tal, räknade från och med det 71:sta året, samt kolumnen 4 det närvarande värdet af en årlig inbetalning af 1 Rdr, fortsatt från och med det angifna året, så länge personen i fråga förblifver tjänstgörande. Den femte kolumnen innehåller de produkter som uppkomma, då vidstående diskonterade tal (kolumnen 2) multipliceras med det mot samma svarande värdet af invalidräntan samt med sannolikheten att under året blifva invalid. Den sjette kolumnen innehåller dessa produkters summor samt den sjunde kolumnen summorna af de i 6:te kolumnen stående.

Angående betydelsen af de i denna tabell förekommande tal samt till en antydning om sättet för tabellernas begagnande torde det böra vara tillräckligt erinra, att i tabellen B talet i kolumnen 5 angifver hvad det för ett visst år, t. ex. det 30:de, i kol. 2 utsatta antal personer bör erlägga för att försäkra sig om årlig lifränta af 1 Rdr, för den händelse de skulle blifva invalider under loppet af samma år; talet i vidstående kolumn 6 den summa, samma antal personer bör erlägga för att försäkra sig om en årlig lifränta af 1 Rdr, för den hän-

delse de blifva invalider under samma eller något af de följande åren, äfvensom att talen i kolumnen 7 uttrycka det belopp, hvarmed likaledes samma antal personer hafva att köpa sig rätt till en invalidranta, som utgår med 1 Rdr åt den bland dem, som blifver invalid under samma år, med två Rdr till den, som blifver invalid under det påföljande året, med tre Rdr till den, hvars invaliditet inträder under det tredje året i ordningen, eller i allmänhet höjes med en Rdr för hvarje år invaliditeten inträffar sednare än det, från och med hvilket försäkringstagarne förvärfva sig rättigheten att i fall af otjenstbarhet erhålla lifränta. Hvad *en* person har att betala för inköpet af en lifränta af en Rdr under den ena eller andra af dessa förutsättningar, angifves naturligtvis af den qvot, som erhålles, då vederbörande tal i kolumnerna 5—7 divideras med hithörande tal i kolumnen 2, likasom det är tydligt, att hvad som bör erläggas för en invalidranta af annat belopp än en Rdr, erhålles genom multiplikation af nyssnämnda qvot med det gifna beloppet. Skall rättigheten till invalidpension ej förvärfvas genom att på en gång erlægga den därför erforderliga summa, utan köpas medelst årliga inbetalningar, hvilka fortgå så länge försäkringstagaren förblifver i tjänst, finnes årspremiens storlek genom att dividera det på ofvan antydda sätt funna värdet eller kostnaden för invaliditetsrantan med det mot försäkringstagarens ålder svarande, i kolumnen 4 utsatta värdet af den under tjänstetiden inbetalda rantan eller årspremiens, 1 Rdr.

Tabellen B. har äfvenledes begagnats för att bestämma värdet eller kostnaden af den pension, som skall utgå till den, som, utan att vara invalid, afgår ur tjänsten efter den i förslaget omförmälda längre tjänstetid eller vid den tid, då hans lefnads- och tjänstålder sammanlagda uppgå till 95 år. Då tabellen är uppgjord under förutsättning, att pension åtnjutes af alla, som öfverskridit det 71:sta året, har för detta ändamål endast erfordrats att bestämma värdet af den lifränta, som komme att utgå till den aktive delegaren från och med det året, då han lemnar tjänsten till och med det 71 året.

Det torde här böra anmärkas, att vid den följande tillämpningen afseende icke fästats vid att den andel af årspremiens, som skulle betäcka bemälda temporära lifränta, i sjelfva verket bort beräknas upphöra vid utträdet ur tjänsten och ej fortgå så länge som om pensionering egde rum endast på grund af invaliditet, men att den ringa olikhet i beräkningen, som genom det noggranna förfarandet skulle uppkommit, ansetts kunna lemnas å sido, då det å andra sidan är sannolikt, att en god del af de på grund af endast tjänstetid pensionsberättigade men ännu fullt tjänstduglige föredraga att med åtnjutande af full lön kvarstå och kunna utan olägenhet af Styrelsen bibehållas vid sina befattningar, till följd hvaraf, om proportionen mellan kvarvarande och afgående kunnat blifva föremål för beräkning, värdet af bemälda pensionering skulle satts lägre än hvartill det nu blifvit beräknadt.

Vid uträkningen af pensionsvärdena har vidare kostnaden för den i förslaget åt sådana, som *under tjänstgöring* ådragit sig kroppsskada eller sjuklighet, tillerkända rätt till 30 procents pension, utan afseende å tjänstetiden, uppskattats till tvåtredjedelar af den kostnad, som skulle vara förknippad med att tillägga delegare rätt till lika stor pension på grund af invaliditet i allmänhet äfven under de första tio tjänsteåren, och hafva derföre värdena af pensionerna till den nu befintliga personalen beräknats så, som skulle denna ega rätt till 20 procents pension. äfven innan den tjenat i tio år.

Till grund för pensionsberäkningarna hafva vidare lagts, utom hvad förslaget innehåller om pensionsvillkoren, de lefnads- och tjänsteår samt arvodesbelopp för hvarje åldersklass, som angifvas å Tab. C, lefnadsåldern beräknad för år 1872, tjänstetiden i medeltal för hvarje åldersklass räknad för samma år men icke räknad längre än sedan år 1863 och för öfrigt reducerad till närmaste hela antal år, samt summan af de arvodesbelopp de inom samma åldersklass stående uppbära innevarande år.

Resultaten af de beräkningar, som gjorts för att utröna kostnaderna för den nuvarande personalens pensionering enligt de föreslagna grunderna samt det tillskott, som för detta ändamål skulle erfordras utöfver personalens egna bidrag, äro anförda i den under Lit. D. bilagda tabellen.

För de i kolumnen 1 angifna åldersklasser med de för en hvar i kolumnen 2 utsatta medeltjänstetider visar denna tabell i kolumnen 3 värdet af den pensionsrätt, som enligt förslaget tillkommer delegarne, uttryckt i procent af arvodet, eller med andra ord den andel af arvodet, som nu skulle erfordras för att åt delegarne inköpa en invalidpension, som utgår med 20 % af arvodet, om invaliditeten inträffar före fullgjorda 11 tjänsteår, med 21 %, om delegaren blir invalid efter 11 års tjänst o. s. v., samt högst 40 % efter det 30:de tjänsteåret, samt en temporär lifränta af 40 % från och med det år, då summan af hans lefnads- och tjänsteår uppgår till 95. Kolumnerna 4 och 5 innehålla de värden, som motsvara de årsafgifter delegarne framgent komma att betala, så länge de kvarstå i tjänst, hvilka värden, såsom kolumnen 4 angifver, funnits genom multiplikation af den föreslagna årsafgiften med det i Tab. B. angifna värdet af aktivitetsräntan 1.

För att kunna medtaga i beräkningen de åldersklasser, som föregå den 28:de men som ej finnas medtagna i den tabell, hvarifrån Tab. B. blifvit härledd, hafva de för bestämmandet af dessa värden erforderliga tal särskildt uträknats på grund af de 17 kompaniernas mortalitets-tabell och Heyms invaliditets hypotes samt med antagandet, att värdena af lifräntorna för sådana, som blifvit invalider vid bemälda tidigare åldrar, ökats från det 25:te till det 18:de året efter samma lag, som angifves af tillväxterna i bemälda invalidräntevärden för den 28:de t. o. m. den 25:te åldersklassen.

Kolumnen 6 utvisar skilnaderna mellan värdena i kolumnen 3 och kolumnen 5, eller huru stora andelar af arvodena borde i kassan på en gång insättas för att betäcka den del af pensioneringen, för hvilken årsafgifterna ej lemna vederlag.

Kolumnen 7 innehåller summorna af de arvoden, som för närvarande utgå till de i hvarje åldersklass stående personerna, och genom att multiplicera dessa summor med de i föregående kolumn 6 stående procent erhållas de i kolumnen 8 angifna penningebelopp, hvilka utöfver delegarnes egna bidrag erfordras för hvarje åldersklass' framtida pensionering.

Kolumnen 9 innehåller de *årliga* tillskott, som utöfver årsafgifterna erfordras under den nuvarande personalens tjänstetid, samt kolumnen 10 beloppen af de afgifter delegarne erlägga.

P. M.

rörande beräkningarna af pensioner och premier vid en Enke- och Pupillkassa till förmån för tjänstepersonalen vid Statens jernvägstrafik.

Till grund för den med den föreslagna enke- och pupillkassan afsedda pensioneringen af jernvägspersonalens enkor och barn hafva Komiterade, i saknad af en tabell som utvisar värdena af pensioner, hvilka utgå till enka och till barn, intill det desse uppnått 18 års ålder, lagt en under professor Selanders ledning enligt den af flere försäkringsbolag använda s. k. »Sjutton engelska kompaniernas» mortalitetstabell och efter 4,5 procents räntefot upprättad tabell, utvisande kostnaderna för pensioner åt enkor och åt barn intill 21 års ålder. De värden, denna tabell angifver, kunna nemligen icke väsentligt skilja sig från dem, som skulle betingas af den pensionering Komiterade föreslagit, men det ringa öfverskottet hos de förra bör ingifva trygghet, att kostnaderna icke från början blifva för lågt uppskattade.

Dödligheten inom de i jernvägstjänst anställda personer måste emellertid i sin helhet antagas något starkare än den, förenämnda tabell förutsätter. De af Dr Wiegand samlade statistiska uppgifter rörande personalen vid de Tyska jernvägarne hafva nemligen ådagalagt, att dödligheten bland de i tjänst kvar-

stående visserligen något understiger, men deremot bland dem, som på grund af otjenstbarhet måst lemna sina befattningar, visar sig starkare än den af bemälda de »Sjutton kompaniernas» tabell angifva. Förenämnda pensionsvärden hafva derföre blifvit något höjda, och hafva tillskotten bestämts på grund af den särskilda mortalitetstabell Wiegand beräknat för jernvägsinvalider samt den af honom, med stöd af den genom nyssantydde undersökning vunna erfarenhet förordade hypotes af Heym angående sannolikheten att vid olika åldrar blifva invalid.

Sedan nemligen en jmförelse mellan förstbemälda tabell för enke- och barnpensioner samt en efter likartade beräkningsgrunder uppgjord tabell för ensamt enkepensioner gifvit vid handen, att värdet å lifräntan för hustru och barn samfäldt antagits öfverstiga värdet af lifräntan för hustru med omkring 1, och nämnda värde å lifränta för hustru och barn samt det enligt Wiegand bestämda värdet af invalidens lifränta begagnats för uträkning af värdet för pension åt enka och barn efter invalid, har skilnaden mellan denna invalid-enkepension och den efter de »Sjutton kompaniernas» tabell beräknade enkepension betraktats som ett kapital, hvilket borde utfalla, då mannen blefve invalid samt värdet af hvad den i tjenst varande härför borde erlägga, beräknats på samma sätt som värdet af en honom sjelf möjligen tillfallande invalidpension och sedan tillagts det ursprungliga värdet af den allmänna enkepensionen.

Årspremierna för den sålunda bestämda enkepensionen hafva beräknats under förutsättning, att de inbetalas intill dess mannen lemnar tjensten till följd af otjenstbarhet eller dör under det han qvarstår i tjensten. Inbetalningarna äro förutsatta att ske vid början af året, och årskostnaden har sålunda satts något lägre än hvad de föreslagna inbetalningarne per månad skulle betinga. Den härigenom uppkomna förminskningen har icke något betydligt inflytande förr än vid de högre åldersklasserna, men har äfven der ansetts kunna åsidosättas vid en kalkyl som endast kan vara approximativ, helst de äldre delegarnes afgifter af andra skäl ansetts böra förminska.

En bestämmelse, till följd hvaraf pensionskostnaderna skulle kunnat sättas något lägre, än hvartill de här upptagits, är den, att pensionsrätten förutsätter fem års inbetalningar till kassan, men Komiterade hafva i betraktande af de stora risker, kassan under sin första verksamhetsperiod är underkastad, icke vågat medtaga denna begränsning af pensionsrätten i beräkningarne.

En omständighet, som i ännu högre grad än den förenämnda bidrager att framdeles göra afgifterna lägre, är det föreslagna obligatoriska inträdet i kassan, eller att äfven de ogifta till henne erlägga afgifter. Finge man antaga, att den nuvarande proportionen mellan de giftas och de ogiftas arvoden blefve bestående och komme att bibehålla sig vid det nuvarande förhållandet 3 : 14, så

kunde, då engång kassans samtliga delegare inträdt i tjenst under yngre ålder och en hvar erlägger afgifter, denna reduceras till lägre än 2 procent af arvodet. Men som dels nämnda proportion nu icke kan med säkerhet bestämmas, dels det dröjer ganska länge, innan de efterhand i kassan inträdande ogifta delegarnes afgifter stiga till något afsevärdt belopp, jemfördt med de redan befintliga gifta delegarnes, hafva Komiterade för närvarande icke trott sig böra beräkna flere delegare i kassan än dem, som redan nu hafva familjer att sörja för.

Slutligen må nämnas att, med afseende på angelägenheten af så få premiesatser som möjligt, Komiterade antagit vid sina beräkningar en gemensam åldersskillnad mellan man och hustru, nemligen 5 år. Denna är visserligen något lägre än den nuvarande, som i medeltal utgör 2,2 år, men har föredragits såsom mera betryggande, utan att för mycket afvika från det verkliga förhållandet.

Resultaten af de beräkningar Komiterade verkställt för att utröna, hvilka bidrag erfordras för att kassan skall hafva utsigt att genomgå den pröfvotid, som förestår när pensioneringen af den nuvarande generationens efterlemnade enkor och barn börjar taga större dimensioner, äro införda å bilagde tabell E. Densamma upptager, vid de i kol. 1 angifna åldersklasserna: i kol. 2 det till grund för beräkningarna lagda värdet af en enke- och barnpension = 1, i kol. 3 värdet af en dylik pension af 20 % af arvodet, sedan nämnda värde minskats med den vid inträdet erlagda halfva månadslönen eller 4,2 % i kol. 4 den härefter på grund af den Wiegandska tabellen och under förutsättning, att premien utgår intilldess delegaren blifvit invalid eller affider under det han ännu kvarstår i tjensten, beräknade årliga kostnaden, i kol. 5 de föreslagna afgifterna från delegarne, och i kol. 6 de påräknade bidragen, allt i procent af arvode, samt i de följande kolumnerna 7—10 dels de arvodessummor, å hvilka pensioner till enkor och barn antagits komma att utgå, dels de här af beroende samfälda årliga kostnader, fördelade i hvad delegarne betala i årsafgifter samt hvad som antages inflyta ur andra källor.

Tabeller tillhörande Bil. 2.

Lit. A.

Lifrantetabell för invalider, enligt Wiegands system och uträknad efter 4.5 % räntefot.

1.	2.	3.	4.	5.	1.	2.	3.	4.	5.
Ålder	Antal lefvande	Diskont- rade tal D_x^i	Summor af diskon- terade tal ΣD_{x+1}^i	Värde af invalidränta betalbar vid årets slut $l_x^i = \frac{\Sigma D_{x+1}^i}{D_x^i}$	Ålder	Antal lefvande	Diskont- rade tal D_x^i	Summor af diskon- terade tal ΣD_{x+1}^i	Värde af invalidränta betalbar vid årets slut $l_x^i = \frac{\Sigma D_{x+1}^i}{D_x^i}$
25	41 170	13 699	153 291	11.19	48	12 620	1 526	13 304	8.720
26	40 750	12 975	140 316	10.814	49	12 093	1 399	11 905	8.510
27	40 318	12 285	128 031	10.422	50	11 547	1 278	10 627	8.313
28	39 870	11 627	116 404	10.01	51	10 971	1 162	9 464.8	8.143
29	39 442	11 008	105 396	9.575	52	10 379	1 052.0	8 412.8	7.996
30	39 022	10 419	94 977	9.116	53	9 770	947.8	7 465.0	7.876
31	38 622	9 868	85 109	8.625	54	9 168	851.1	6 613.9	7.771
32	38 240	9 350	75 759	8.103	55	8 610	763.2	5 850.7	7.666
33	35 487	8 303	67 456	8.124	56	8 070	686.0	5 164.7	7.528
34	32 968	7 381	60 075	8.139	57	7 572	616.0	4 548.7	7.382
35	30 433	6 520	53 555	8.214	58	7 110	553.5	3 995.2	7.218
36	27 991	5 739	47 816	8.332	59	6 675	497.2	3 498.0	7.035
37	25 775	5 057	42 759	8.455	60	6 251	445.7	3 052.3	6.849
38	23 829	4 474	38 285	8.557	61	5 821	397.1	2 655.2	6.686
39	22 008	3 954	34 331	8.677	62	5 405	352.8	2 302.4	6.525
40	20 384	3 505	30 826	8.797	63	5 010	313.0	1 989.4	6.357
41	18 886	3 107	27 719	8.921	64	4 617	276.0	1 713.4	6.208
42	17 509	2 757	24 962	9.055	65	4 231	242.0	1 471.4	6.079
43	16 315	2 458	22 504	9.155	66	3 875	212.1	1 259.2	5.987
44	15 294	2 205	20 299	9.206	67	3 541	185.5	1 073.8	5.789
45	14 432	1 991	18 308	9.195	68	3 232	162.0	961.8	5.628
46	13 747	1 815	16 493	9.088	69	2 960	142.0	769.8	5.422
47	13 164	1 663	14 830	8.917	70	2 721	124.9	644.9	5.163

1.	2.	3.	4.	5.	1.	2.	3.	4.	5.
Ålder	Antal levvande	Diskon- tede tal D_x^i	Summa af diskon- terede tal ΣD_{x+1}^i	Værdi af invalidrænte betalbar ved årets slut $v_x^i = \frac{\Sigma D_{x+1}^i}{D_x^i}$	Ålder	Antal levvande	Diskon- tede tal D_x^i	Summa af diskon- terede tal ΣD_{x+1}^i	Værdi af invalidrænte betalbar ved årets slut. $v_x^i = \frac{\Sigma D_{x+1}^i}{D_x^i}$
71	2 486	109.2	535.67	4.905	85	209	4.956	10.781	2.177
72	2 256	94.83	440.84	4.649	86	155	3.525	7.266	2.061
73	2 030	81.68	359.16	4.397	87	113	2.458	4.808	1.956
74	1 811	69.71	289.45	4.152	88	81	1.680	3.128	1.862
75	1 599	58.89	230.56	3.956	89	57	1.126	2.0021	1.779
76	1 395	49.18	181.38	3.688	90	39	0.7414	1.2607	1.701
77	1 202	40.56	140.82	3.472	91	26	0.4819	0.7788	1.616
78	1 022	33.00	107.82	3.268	92	18	0.3117	0.4671	1.498
79	857	26.46	81.36	3.071	93	12	0.2002	0.2669	1.333
80	707	20.89	60.47	2.895	94	8	0.1251	0.14178	1.133
81	573	16.22	44.25	2.666	95	5	0.07483	0.06695	0.895
82	457	12.38	31.37	2.574	96	3	0.04297	0.02398	0.572
83	358	9.283	22.590	2.434	97	2	0.02398		
84	276	6.843	15.747	2.249					

Lit. B.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Ålder	Diskonterede tal D_x^a	Summor af diskonterede tal ΣD_x^a	Värde af aktivtetsrænta betalbar vid årets början $R_x^a + 1 = \frac{\Sigma D_x^a}{D_x^a}$	$D_x^a i_x l_x^i$	$\Sigma D_x^a i_x l_x^i$	$\Sigma (\Sigma D_x^a i_x l_x^i)$
25	33 273	549 971	16.53	390	22 844	699 146
26	31 610	516 698	16.35	362	22 454	676 302
27	30 022	485 088	16.16	335	22 092	653 848
28	28 505	455 066	15.96	310	21 757	631 756
29	27 045	426 561	15.77	286	21 447	609 999
30	25 676	399 516	15.56	263	21 161	588 552
31	24 356	373 840	15.35	242	20 898	567 391
32	23 104	349 484	15.14	221	20 656	546 493
33	21 896	326 380	14.91	216	20 435	525 837
34	20 748	304 484	14.69	213	20 219	505 402
35	19 654	283 736	14.44	212	20 046	485 183
36	18 608	264 082	14.21	213	19 794	465 177
37	17 610	245 474	13.94	216	19 581	445 383
38	16 657	227 864	13.68	220	19 365	425 802
39	15 747	211 207	13.41	226	19 145	406 437
40	14 878	195 460	13.14	233	18 919	387 292
41	14 048	180 582	12.85	243	18 686	368 373
42	13 255	166 534	12.56	256	18 443	349 687
43	12 498	153 279	12.26	270	18 187	331 244
44	11 774	140 781	11.96	285	17 917	313 057
45	11 084	129 007	11.64	302	17 632	295 140
46	10 424	117 923	11.31	318	17 330	277 508
47	9 792	107 499	10.98	334	17 012	260 178
48	9 188	97 707	10.63	352	16 678	243 166
49	8 610	88 519	10.28	372	16 326	226 488
50	8 054	79 909	9.92	395	15 954	210 162
51	7 521	71 855	9.55	422	15 559	194 208
52	7 010	64 334	9.18	453	15 137	178 649
53	6 515	57 324	8.80	487	14 684	163 512

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Ålder	Diskonterade tal D_x^a	Summor af diskonterade tal ΣD_x^a	Värde af aktivtetsränta betalbar vid årets början $R_x^a + 1 = \frac{\Sigma D_x^a}{D_x^a}$	$D_x^a i_x l_x^i$	$\Sigma D_x^a i_x l_x^i$	$\Sigma (\Sigma D_x^a i_x l_x^i)$
54	6 039	50 809	8.41	526	14 197	148 828
55	5 594	44 770	8.00	569	13 671	134 631
56	5 137	39 176	7.62	608	13 102	120 960
57	4 709	34 039	7.23	650	12 494	107 858
58	4 294	29 330	6.83	690	11 844	95 364
59	3 894	25 036	6.43	727	11 154	83 520
60	3 508	21 142	6.03	761	10 427	72 366
61	3 135	17 634	5.63	794	9 666	61 939
62	2 776	14 499	5.22	820	8 872	52 273
63	2 430	11 723	4.84	837	8 052	43 401
64	2 101	9 293	4.42	846	7 215	35 349
65	1 788	7 192	4.02	845	6 369	28 134
66	1 494	5 404	3.62	826	5 524	21 765
67	1 225	3 910	3.19	793	4 698	16 246
68	974	2 685	2.76	735	3 905	11 543
69	753	1 711	2.27	657	3 170	7 638
70	560	958	1.71	558	2 513	4 468
71	398	398	1.00	1 955	1 955	1 955

Lit. C.

Tjenstemäns och betjentes vid Statens jernvågstrafik födelseår samt de på hvarje åldersklass belöpande arvoden och medeltal tjensteår vid början af 1872.

Födelse år.	Antal.	Summa arvoden.	Medeltal tjensteår.		Födelse år.	Antal.	Summa arvoden.	Medeltal tjensteår.
1797	1	480	9		Transp.	402	343,468	
1799	1	360	9		1830	51	38,856	9
1805	1	3,600	9		1831	68	59,036	8
1806	1	360	9		1832	70	51,340	8
1808	3	2,256	9		1833	102	88,380	8
1809	2	2,160	9		1834	91	67,540	8
1810	1	2,520	9		1835	91	69,540	8
1811	1	420	9		1836	95	81,100	8
1812	6	6,900	9		1837	98	72,780	7
1813	4	10,320	9		1838	85	67,560	7
1814	4	6,140	9		1839	87	61,620	7
1815	6	4,140	9		1840	101	68,880	7
1816	4	1,680	9		1841	73	51,960	6
1817	6	8,040	9		1842	89	58,620	6
1818	9	4,620	9		1843	64	42,300	6
1819	14	10,160	9		1844	61	38,340	5
1820	18	12,900	9		1845	64	42,240	5
1821	19	15,820	9		1846	44	28,620	5
1822	25	16,980	9		1847	45	30,000	5
1823	24	27,800	9		1848	28	18,780	5
1824	31	26,952	9		1849	15	10,080	5
1825	37	33,340	9		1850	13	8,760	4
1826	47	44,620	9		1851	9	4,860	3 ^s
1827	34	23,880	9		1852	1	300	2
1828	44	32,160	9		1853	3	1,140	1
1829	59	44,860	9		1855	1	300	0
Transp.	402	343,468			Summa	1,851	1,406,400	

Kostnaden för pensionering af tjänstemän och betjente
vid Statens jernvägstrafik.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Ålder.	Tjensteår i medeltal.	Värde af pensionen i % af arvodet.	Värde af delegarnes afgifter i procent af arvodet.		Skillnad mellan pensionernas och årsafgifternas värden.	Summa arvoden. R.dr.	Tillskott för en gång erforderligt utöfver årsafgifterna. R.dr.	Årligt bidrag utöfver årsafgifterna. R.dr.	Delegares årsafgifter. R.dr.	
18	0	51.5	1.5	17.5	26.3	25.2	300	76	4	4
19	1	53.9	1.5	17.4	26.1	27.8	1 140	317	18	17
20	2	54.2	1.5	17.2	25.8	28.4	300	85	5	4
21	3	56.8	1.5	17.1	25.7	31.1	4 860	1 511	88	73
22	4	59.6	1.5	17.0	25.5	34.1	8 760	2 987	176	131
23	5	62.6	1.5	16.8	25.2	37.4	10 080	3 770	224	151
24	»	62.9	1.5	16.7	25.1	37.8	18 780	7 072	423	282
25	»	63.0	1.5	16.5	24.8	38.2	30 000	11 460	695	450
26	»	63.0	1.5	16.4	24.6	38.4	28 620	10 990	571	429
27	»	63.0	1.5	16.2	24.3	38.7	42 240	16 347	1 009	634
28	»	62.9	1.5	16.0	24.0	38.9	38 340	14 914	932	575
29	6	66.1	1.5	15.8	23.7	42.4	42 300	17 935	1 135	634
30	»	66.1	1.6	15.6	25.0	41.1	58 620	24 093	1 544	938
31	»	66.0	1.6	15.4	24.6	41.4	51 960	21 511	1 397	831
32	7	69.4	1.7	15.1	25.7	43.7	68 880	30 101	1 993	1 171
33	»	69.5	1.7	14.9	25.3	44.2	61 620	27 236	1 828	1 048
34	»	69.4	1.8	14.7	26.5	42.9	67 560	28 983	1 972	1 216
35	»	69.5	1.8	14.4	25.9	43.6	72 780	31 732	2 204	1 310
36	8	73.1	1.9	14.2	27.0	46.1	81 100	37 387	2 633	1 541
37	»	73.1	1.9	13.9	26.4	46.7	69 540	32 475	2 336	1 321
38	»	73.1	2.0	13.7	27.4	45.7	67 540	30 866	2 253	1 351
39	»	73.0	2.0	13.4	26.8	46.2	88 380	40 832	3 047	1 768
40	»	72.9	2.1	13.1	27.5	45.4	51 340	23 308	1 779	1 078
						Tr.p.	965 040	415 988	28 266	16 957

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Ålder.	Tjensteår i medeltal.	Værd af pensionen i % af arvodet.	Værdet af delegarnes afgifter i procent af arvodet.		Skilnad mellem pensionernas och årsafgiftternas værdien.	Summa arvoden. R.dr.	Tillskott för en gång erforderligt utöfver delegarnes årsafgifter. R.dr.	Årligt tillskott utöfver delegarnes årsafgifter. R.dr.	Delegares årsafgifter. R.dr.
					Tr.p.	965 040	415 988	28 266	16 957
41	8	72.8	2.1×12.9	27.1	45.7	59 036	26 979	2 091	1 240
42	9	76.8	2.2×12.7	27.9	48.9	38 856	19 001	1 496	855
43	»	73.5	2.2×12.3	27.1	46.4	44 860	20 815	1 692	987
44	»	76.6	2.3×12.0	27.6	49.0	32 160	13 797	1 150	740
45	»	73.3	2.3×11.6	26.7	46.6	23 880	11 128	959	549
46	»	70.5	2.4×11.3	27.1	43.4	44 620	19 365	1 714	1 071
47	»	69.1	2.4×11.0	26.4	42.7	33 340	14 236	1 294	800
48	»	66.1	2.5×10.6	26.5	39.6	26 952	10 673	1 007	674
49	»	64.7	2.5×10.3	25.8	38.9	27 800	10 814	1 050	695
50	»	61.8	2.6×9.9	25.7	36.1	16 980	6 130	619	441
51	»	63.1	2.6×9.6	25.0	38.1	15 820	6 027	628	411
52	»	64.4	2.7×9.2	24.8	39.6	12 900	5 108	555	348
53	»	65.7	2.7×8.8	23.8	41.9	10 160	4 257	484	274
54	»	67.0	2.8×8.4	23.5	43.5	4 620	2 010	239	129
55	»	68.2	2.8×8.0	22.4	45.8	8 040	3 682	460	225
56	»	69.6	2.9×7.6	22.0	47.6	1 680	800	105	49
57	»	70.8	2.9×7.2	20.9	49.9	4 140	2 066	287	120
58	»	72.0	3.0×6.8	20.4	51.6	6 140	3 168	466	184
59	»	73.2	3.0×6.4	19.2	54.0	10 320	5 573	871	310
60	»	74.3	3.0×6.0	18.0	56.3	6 900	3 885	648	207
61	»	73.0	3.0×5.6	16.8	56.2	420	236	42	13
62	»	77.0	3.0×5.2	15.6	61.4	2 520	1 547	298	76
63	»	77.8	3.0×4.8	14.4	63.4	2 160	1 369	285	65
64	»	79.0	3.0×4.4	13.2	65.8	2 256	1 484	337	68
66	»	81.7	3.0×3.6	10.8	70.9	360	255	71	11
67	»	82.9	3.0×3.2	9.6	73.3	3 600	2 639	825	108
73	»	88.0				360	317	317	—
75	»	79.0				480	379	379	—
S:ma						1 406 400	613 728	48 635	27 607

Lit. E.

Kostnader för pensionering af enkor och barn efter tjenstemän och betjente vid Statens jernvägstrafik.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Ålder.	Värde af pension, som årligen utgår med 1.	Värde af pension, som utgår med årl. 20 % af arvodet, och minskadt med inträdesafgiften eller 4,2 %.	Årlig kostnad för pension af 20 %.	Delegares årsafgifter.	Behöfliga bidrag.	Summor arvoden, för hvilka pensioner äro beräknade.	Årlig kostnad för pension af 20 % derå.	Delegares årsafgifter.	Påräknade bidrag.
		procent.	procent.	procent.	procent.	R.dr.	R.dr.	R.dr.	R.dr.
24	2.98	55.4	3.3	3.0	0.3	6 197	205	186	19
25	3.03	56.4	3.4	3.0	0.4	11 100	380	333	47
26	3.08	57.2	3.5	3.0	0.5	12 879	451	386	65
27	3.11	58.0	3.6	3.0	0.6	19 430	716	583	133
28	3.14	58.6	3.7	3.0	0.7	21 854	800	656	144
29	3.18	59.4	3.8	3.0	0.8	23 688	891	711	180
30	3.21	60.0	3.9	3.1	0.8	44 551	1 715	1 381	334
31	3.24	60.6	3.9	3.1	0.8	34 813	1 372	1 079	293
32	3.26	61.0	4.0	3.2	0.8	55 793	2 254	1 785	469
33	3.30	61.8	4.2	3.2	1.0	50 528	2 097	1 617	480
34	3.33	62.4	4.3	3.3	1.0	58 777	2 498	1 940	558
35	3.38	63.4	4.4	3.3	1.1	64 046	2 818	2 114	704
36	3.41	64.0	4.5	3.4	1.1	65 691	2 963	2 233	730
37	3.45	64.8	4.7	3.4	1.3	52 850	2 463	1 797	666
38	3.50	65.8	4.8	3.5	1.3	60 786	2 918	2 128	790
39	3.54	66.6	5.0	3.5	1.5	83 077	4 129	2 908	1 221
40	3.58	67.4	5.2	3.6	1.6	41 072	2 115	1 479	636
41	3.63	68.4	5.3	3.7	1.6	57 265	3 035	2 119	916
42	3.67	69.2	5.5	3.8	1.7	35 359	1 941	1 344	597
43	3.74	70.6	5.7	3.9	1.8	40 823	2 343	1 592	751
44	3.81	72.0	6.0	4.0	2.0	30 230	1 814	1 209	605
45	3.87	73.2	6.3	4.1	2.2	22 447	1 417	920	497
46	3.93	74.4	6.6	4.2	2.4	44 620	2 936	1 874	1 062
47	3.98	75.4	6.9	4.3	2.6	27 005	1 850	1 161	689
					Tr.p.	964 881	46 121	33 535	12 586

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Ålder.	Värde af pension, som årligen utgår med 1.	Värde af pension, som utgår med årl. 20 % af arvodet, och minskadt med inträdesafgiften eller 4,2 %.	Årlig kostnad för pension af 20 %.	Delegares årsafgifter.	Behöfliga bidrag.	Summor arvoden, för hvilka pensioner äro beräknade.	Årlig kostnad för pension af 20 % derä.	Delegares årsafgifter.	Päräknade bidrag.
		procent.	procent.	procent.	procent.	R:dr.	R:dr.	R:dr.	R:dr.
					Tr.p.	964 881	46 121	33 535	12 586
48	4.05	76.8	7.3	4.4	2.9	25 874	1 876	1 138	738
49	4.12	78.2	7.6	4.5	3.1	26 410	2 005	1 188	817
50	4.19	79.6	8.0	4.6	3.4	14 093	1 133	648	485
51	4.26	81.0	8.3	4.8	3.5	12 498	1 030	600	430
52	4.31	82.0	8.9	5.0	3.9	12 900	1 149	645	504
53	4.37	83.2	9.5	5.2	4.3	10 160	960	528	432
54	4.40	83.8	10.0	5.4	4.6	4 620	461	249	212
55	4.44	84.6	10.6	5.6	5.0	6 673	705	374	331
56	4.45	84.8	11.2	5.8	5.4	1 680	187	97	90
57	4.48	85.4	11.9	6.1	5.7	2 070	246	126	120
58	4.47	85.2	12.5	6.4	6.1	5 280	662	338	324
59	4.46	85.0	13.3	6.7	6.6	10 320	1 370	691	679
60	4.45	84.8	14.1	7.0	7.1	6 900	975	483	492
					Summa	1 104 359	58 880	40 640	18,240

Undertecknad har på begäran genomsett af Komiterade utarbetade förslag till pensionering

- 1:o) af svenska statens tjänstemän och betjente vid jernvägen, och
- 2:o) af deras enkor och barn.

Det förra förslaget afser att från den tid medlemmar af nämnde personal blifva invalider eller ock på grund af fullgjord tjänstgöring pensionsmessiga bereda dem en pension af 20 procent af deras årsarvoden efter 10 års tjänst,

» 21 » » » 11 » »

» 22 » » » 12 » »

» : » » » : » »

» 40 » » » 30 » »

samt minst 30 » årsarvodet åt sådan, som blifvit i tjänsten skadad, mot det att tjänstemännen och betjeningen af deras årsarvoden årligen afstå från 1½ till 3 procent, allt efter den ålder, vid hvilken de inträda i tjänstgöring. För det som

behöfves utöfver dessa bidrag för att fullt kunna bestrida nämnda pensioner önskas tillskott af Staten från 1,6 till 19 procent af nämnda arvoden, hvilka statsbidrag tillsammans skulle utgöra för en gång 613,700 R:dr eller omkring 48,600 R:dr årligen, så länge nuvarande personal lever.

Det senare förslaget afser att bereda enka (och barn intill 18 år) en årlig pension af 20 procent af mannens årsarvode mot det att mannen vid inträdet i tjenst betalar 4,2 procent och sedan årligen från och med 3 till 7 procent af hans årsarvode vid 60 år samt mot det att kassan derjemte finge tillgodonjuta vissa biinkomster vid jernvägstrafiken (för närvarande uppskattade till 18,200 R:dr). Till denna pensionering skulle de efter hand inträdande ogifta också bidraga med lika stora belopp som om de varit gifta, hvarigenom en nedsättning i förenämnde insatser kunde framdeles komma i fråga.

För närvarande skulle tjenstemännens och betjeningens bidrag för pensioneringen af dem sjelfva utgöra årligen 27,600 R:dr samt för pensioneringen af enkor och barn ..... 40,600 R:dr eller tillsammans 68,200 R:dr, samt det af Staten för pensioneringen af dem sjelfva årligen ..... 48,600 »
 Härigenom skulle beredas åt tjenstemännen och betjeningen pensioner från 60 » till 1,680 R:dr samt åt enkor och barn pensioner mellan 60 och 840 R:dr.

Vid beräkningen af de för pensionernas förvärfvande erforderliga inbetalningarna har för *den i aktiv tjenst varande personalen* begagnats de 17 engelska kompaniernas dödlighetstabell, enligt hvilken (såsom Wiegand visat) dödligheten är något större än den verkliga, samt för *invaliderna* en af Wiegand särskilt för sådane uppgjord tabell. Räntefoten är antagen till 4,5 procent.

Så vidt underteknad kunnat finna, hvilat Komiterades förslag på säkra grunder och är väl genomtänkt. Beräkningarna synas vara utförda med omsorg. Förslaget förtjenar därför att läggas till grund för praktiska åtgärder från statsmakternas sida, synnerligen som å *ena* sidan från tjenstemännen äskats rätt höga bidrag från 4½ ända till 10 procent af deras årsinkomst, hvilket bidrag från t. ex. en stationsinspektor med 1,200 R:drs årsarvode är en rätt kännbar uppoftning, under det å *andra* sidan anspråken på bidrag från Staten ej äro betydliga; och det vill synas som om Komiterade bort ifrågasätta ett kraftigare understöd af allmänna medel, då just de ändamål med pensionsinrättningen, som afse beredandet af nödtorftigt uppehälle för dem som blifvit i tjenst skadade samt möjligheten att befria jernvägen från genom hög ålder mindre dugliga personer, egentligen äro att betrakta såsom en jernvägens eller statens angelägenhet och på samma gång just är det som i väsentlig mån föranleder de med den föreslagna pensioneringen förenade dryga kostnader.

Stockholm den 15 Januari 1872.

F. W. Hultman.
 lektor.